

Łukasz Kalisz

*20-lecie
Studium Teologii
w Białymstoku*

TRANS HUMANA

Łukasz Kalisz

20-lecie

*Studium Teologii
w Białymstoku*

Łukasz Kalisz

20-lecie
Studium Teologii
w Białymstoku

Wydawnictwo Uniwersyteckie
TRANS HUMANA
Białystok 2013

Recenzent: ks. prof. dr hab. Mieczysław Olszewski

Fotografia na okładce: Łukasz Kalisz

Projekt okładki: Mieczysław Rabczko

Redakcja: Elżbieta Kozłowska-Świątkowska

Korekta: Zespół

© Copyright by Łukasz Kalisz

© Copyright by Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie

red. nacz. E. Kozłowska-Świątkowska

15-328 Białystok, ul. Świerkowa 20

Tel./fax 857-457-286 zamówienia: tel. 857-457-423

<http://pip.uwb.edu.pl/transhumana>; e-mail: transhum@uwb.edu.pl

Wydanie I

Praca naukowa finansowana ze środków

Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku

Wszystkie prawa zastrzeżone

All rights reserved

Białystok 2013

ISBN 978-83-61209-94-2

Druk i oprawa: TOTEM.com.pl

*Tym, którzy to dzieło założyli
i z pasją nim kierowali,
niniejszą pracę poświęcam
dr Elżbiecie Młyńskiej
i ks. Józefowi Grygotowiczowi*

Spis treści

Przedmowa	9
Wstęp	11
ROZDZIAŁ 1	
Historia Studium Teologii w Białymstoku	13
Rys historyczny	13
Oddział „B” w Wilnie	17
Jan Chrzyciel – patron uczelni	18
Kalendarium Studium Teologii w Białymstoku	21
Warunki materialne	30
ROZDZIAŁ 2	
Kadra Studium Teologii w Białymstoku	35
Kadra wykładowa Studium Teologii w latach 1994-2013	78
ROZDZIAŁ 3	
Działalność studencka	83
Zasady rekrutacji i organizacji studiów	83
Formacja duchowa	84
Działalność społeczna i artystyczna studentów	85
Spis prac magisterskich obronionych w Studium Teologii w Białymstoku	87
Wspomnienia absolwentów	134
Zakończenie	141
Summary	142
Sommario	144
Bibliografia	147
Wykaz skrótów	151
Indeks nazwisk	152

Przedmowa

Kościół poprzez różne swe instytucje troszczył się zawsze o pogłębianie świadomości wiary swoich członków. Tworzone były ośrodki kształcenia teologicznego o różnym poziomie naukowym. Od uniwersyteckich po popularyzujące wiedzę religijną i teologiczną czy odpowiadające na zapotrzebowanie danego czasu, względnie środowiska. Powstawały jako instytucje ogólnokościelne, krajowe czy diecezjalne. W ten żywy nurt działalności Kościoła na szczeblu diecezjalnym wpisuje się dzisiejsze Studium Teologii w Białymstoku.

Od niepozornych początków rozwinęło się w szkołę o znamionach wyższej uczelni, przekazując podstawową wiedzę właściwą dla studiów teologicznych. Ma już swą 20-letnią historię, a początkami sięga do czasów po drugiej wojnie światowej. Ta historia to przede wszystkim ludzie, twórcy szkoły, wykładowcy i studenci. Oni nadają charakter, styl szkole we wspólnocie nauczających i zgłębiających nauki, a w osobach absolwentów przenoszą zdobytą wiedzę, bogactwo osobistej formacji w środowiska, z których wyszli i do których dotrą. Inny nurt historii, już mniej barwny i przyciągający, choć niemniej interesujący, to zdarzenia i fakty jawiące się w biegu lat, ilustrujące krystalizowanie się szkoły, jej struktury po współczesny jej kształt. To, co się wydarzyło przez lata istnienia szkoły, osoby wpisane w jej życie i historię, zostało dzięki niniejszemu opracowaniu zebrane i uwiecznione.

Autorowi należy pogratulować pomysłu udokumentowania i opisanie historii Studium Teologii w Białymstoku. Jest to opracowanie pionierskie, a zatem otwierające raczej teren badań niż całościowe i dogłębnie ujmujące zagadnienia, niemniej potrzebne i wartościowe dla historycznej i edukacyjnej pamięci naszej Archidiecezji Białostockiej i miasta Białegostoku. Pozostaje więc życzyć, aby pojawiły się kolejne prace poszerzające i dopełniające badania nad historią i dorobkiem naukowo-dydaktycznym naszej diecezjalnej teologicznej uczelni.

+ Henryk Ciereszko

Biskup pomocniczy Archidiecezji Białostockiej

Wstęp

Pogłębianie wiedzy religijnej jest nie tylko przywilejem, ale też zobowiązaniem dojrzałego chrześcijanina. Z takim przesłaniem w Archidiecezji Białostockiej od lat funkcjonują struktury umożliwiające pogłębioną formację intelektualno-duchową. Ukoronowaniem starań bp. Edwarda Kisielea, który powołał do istnienia Archidiecezjalne Studium Teologiczno-Katechetyczne w Białymstoku (1977 rok), były późniejsze zabiegi o powstanie uczelni teologicznej uprawnionej do nadawania tytułu zawodowego. W 1994 roku powstało Studium Teologii w Białymstoku (STB) afiliowane do Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie (PWTW)¹. W ciągu 20. lat istnienia Studium nie doczekało się obszernej publikacji, która opisywałaby zasady jego funkcjonowania. Mam nadzieję, że prezentowana Czytelnikowi publikacja spełni oczekiwania pracowników i absolwentów tej szacownej instytucji.

Publikacje dotyczące funkcjonowania Studium Teologii w Białymstoku znajdują się na łamach popularnonaukowego miesięcznika „Na drogach katechezy”. Mają one jednak charakter skrótowy z uwagi na formułę periodyku. Dlatego też ufam, że niniejsze studium – dzięki wyjaśnieniu teoretycznemu

---

¹ Papieski Wydział Teologiczny powstał 3 maja 1988 r. po reorganizacji Akademickiego Studium Teologii Katolickiej (założonego 8 listopada 1962 r.) – Sekcja św. Jana Chrzciciela oraz Wydziału Teologicznego OO. Jezuitów – Sekcja św. Andrzeja Boboli. Każda z Sekcji posiada kościelną osobowość prawną, a od 30 czerwca 1989 r. także państwowe prawa wyższej uczelni. Wydział posiada prawo nadawania tytułu magistra i licencjata teologii, także stopnia doktora i doktora habilitowanego teologii, por.: J. Miazek, *Od Akademickiego Studium Teologii Katolickiej do Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcji św. Jana Chrzciciela. Historia 40-lecia: 1962-2002*, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XV/2002, s. 8-14.

i zastosowanym badaniom – stanie się bogatym źródłem wiedzy zarówno dla teoretyków, jak i praktyków wychowania. W pracy wykorzystano metodę monograficzną oraz analizę źródeł przechowywanych głównie w Archiwum Studium Teologii w Białymstoku (ASTB). Kieruję ją do osób zajmujących się kształceniem teologicznym: do kapłanów, katechetów, dyrektorów i personelu placówek oświatowych i wychowawczych, a w szczególności do studentów i kadry naukowej uczelni teologicznych. Praca wpisuje się także w rozwój historii wychowania, stanowiąc kompendium wiedzy na temat jednej z polskich uczelni teologicznych.

Publikacja jest podzielona na trzy rozdziały, zawiera także bibliografię, indeks osobowy oraz wykaz skrótów. W pierwszym rozdziale przedstawiona jest geneza powstania Studium Teologii w Białymstoku i okoliczności afiliacji do Sekcji św. Jana Chrzciciela Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. W tym rozdziale zamieszczone jest także obszerne kalendarium obejmujące 20 lat istnienia Studium. W rozdziale drugim zostały zaprezentowane biografie dyrekcji i pracowników naukowych Studium. W ostatnim rozdziale przedstawiono zasady rekrutacji i organizację studiów. Opisana została także działalność Rady Studenckiej, scholi i teatru. W tej części pracy zaprezentowano wykaz prac magisterskich powstałych w Studium Teologii, co Czytelnikom pozwoli zorientować się w tematyce badawczej studentów i kierunkach badań ich promotorów. Na uwagę zasługują, moim zdaniem, wspomnienia wybranych absolwentów Studium Teologii w Białymstoku oraz Oddziału „B” w Wilnie. Podsumowanie badań zostało ujęte w zakończeniu pracy.

ROZDZIAŁ I

Historia Studium Teologii w Białymstoku

Rys historyczny

Przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie przed drugą wojną światową istniał Instytut Kultury kształcący ludzi świeckich. Po wojnie w edukację laikatu wpisał się bł. ks. Michał Sopoćko, który przybył do Białegostoku w 1947 roku. Oprócz wykładania katechetyki w seminarium, miał za zadanie organizację kursów katechetycznych dla osób zakonnych i świeckich. Zainicjował on przeznaczone dla inteligencji wykłady otwarte z zagadnień religijnych mające na celu pogłębianie wiedzy i świadomości religijnej wiernych¹. Pomagał mu w tym ks. Mieczysław Stopczyński. Wykłady odbywały się w Starym Kościele farnym we środy po nabożeństwie wieczornym. Uczestniczyło w nich około osiemdziesiąt osób². Od 1967 roku istniało Studium Katechetyczne Laikatu. Zorganizował je i prowadził przez trzy lata ks. Ryszard Hermanowicz. Po jego wyjeździe do Rzymu kierownictwo przejął ks. Tadeusz Kalinowski. Wykłady odbywały się we wtorki w kościele pw. św. Rocha. Za rządów ks. bp. Henryka Romana Gulbinowicza używano podwójnej nazwy: Ośrodek Wyższej Wiedzy Religijnej, a po przeniesieniu Studium do fary w 1974 roku zmieniono nazwę na Studium Formacji Chrześ-

---

¹ H. Cierieszko, *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1988-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego*, Kraków, 2006, s. 382-384.

² A. Szot, *25 lat kształcenia teologicznego katechetów w Białymstoku*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej” 2002, nr 4(127), s. 229-230.

cijańskiej. Studia trwały trzy lata, liczba słuchaczy wahała się od trzydziestu do sześćdziesięciu osób³.

W roku akademickim 1977/1978 ks. bp Edward Kisiel powołał Archidiecezjalne Studium Teologiczno-Katechetyczne w Białymstoku. Według dekretu z dnia 4 stycznia 1978 roku celem Studium jest systematyczne pogłębianie kultury religijnej katolików świeckich i przygotowanie przyszłych pracowników katechezy parafialnej. Słuchaczami mogą być osoby zakonne i świeckie z wykształceniem wyższym lub średnim. Działalność Studium podlega bezpośredniemu zwierzchnictwu każdorazowego miejscowego ordynariusza. Stroną organizacyjną kieruje powołany przez ordynariusza dyrektor Studium. Zakres pracy i organizację Studium określa osobny statut zatwierdzony przez ordynariusza⁴.

Czas trwania studiów został ustalony na trzy lata. Od słuchaczy wymagano matury. Wykłady odbywały się w Oratorium św. Jerzego przy kościele pw. św. Wojciecha. Jego dyrektorem został mianowany ks. Ryszard Kotkowicz⁵. Od roku akademickiego 1980/1981 kolejny raz zmieniono nazwę na Studium Wyższej Wiedzy Religijnej (SWWR) oraz Studium Katechetyczne. Dyrektorem został ks. Sławoj Leszek Głódź, a odpowiedzialnym za Studium Katechetyczne ks. Józef Grygotowicz. Od roku 1981/1982 funkcję dyrektora SWWR przejął ks. Marian Wydra⁶. Każdego roku można było przyjmować studentów do Studium na okres trzech lat, po pomyślnym zakończeniu nauki absolwenci mogli ubiegać się o misję kanoniczną, wymaganą prawem kościelnym do nauczania katechezy⁷.

W dniu 15 czerwca 1991 roku – Archidiecezjalne Studium Katechetyczne w Białymstoku zmieniło nazwę na Diecezjalne Wyższe Studium Katechetyczne w Białymstoku. Zmiana wiązała się z pielgrzymką Papieża Jana Pawła II do Białegostoku w dniu 5 czerwca 1991 roku, podczas której została ustanowiona diecezja białostocka [od 25 marca 1992 r. Archidiecezja – dop. Ł.K.]⁸.

³ Sprawozdanie z posiedzenia wykładowców Studium Wyższej Wiedzy Religijnej i Studium Katechetycznego w Białymstoku z dnia 9.10.1981 r., Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

⁴ Dekret bp. Edwarda Kisiele z dnia 4.01.1978 r. Nr 14/78, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

⁵ Dekret bp. Edwarda Kisiele z dnia 4.01.1978 r. Nr 16/78, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

⁶ Sprawozdanie z posiedzenia..., op. cit.

⁷ Sprawozdanie z działalności Studium Wyższej Wiedzy Religijnej i Studium Katechetycznego w Białymstoku w roku akad. 1980/81 z dnia 10.10.1981, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

⁸ Zmiana nazwy Studium, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie na kadre katechetyczną po powrocie religii do szkół we wrześniu 1990 roku, postanowiono stworzyć ku temu odpowiednie warunki. Pod koniec 1990 roku rozpoczęto rozmowy z władzami Uniwersytetu Warszawskiego (UW) na temat możliwości utworzenia Studium Katechetycznego przy Wydziale Humanistycznym Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku. Opracowano trzyletni program kształcenia oraz statut przyszłej placówki naukowej. Ze strony Uniwersytetu rozmowy prowadzili prorektor UW, prof. dr hab. Jan Gajewski i dziekan Wydziału Humanistycznego dr hab. Jerzy Kopania, ze strony kościelnej ks. bp Edward Ozorowski i ks. Józef Grygotowicz⁹. W trakcie dwukrotnego głosowania Senatu UW projekt nie uzyskał większości głosów i został oddalony przewagą dwóch głosów.

W styczniu 1992 roku podjęto również rozmowy z Kuratorium Oświaty w Białymstoku z propozycją utworzenia Kolegium Pedagogiczno-Katechetycznego. Kolegium miało wykorzystać wsparcie Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku i działać pod nadzorem Kuratora Oświaty. Po rozpatrzeniu dokumentacji Minister Edukacji Narodowej decyzją z dnia 17 czerwca 1992 roku odmówił zgody na utworzenie Kolegium¹⁰.

Nowe możliwości doskonalenia kwalifikacji katechetów nastąpiły po zaistnieniu dwóch dokumentów. Pierwszy to „Wytyczne Rady Głównej Episkopatu Polski dla organizacji Kolegiów Teologicznych” z dnia 7 kwietnia 1993 roku, a drugi to „Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 1993 roku w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii”. W oparciu o wspomniane wytyczne ks. abp Stanisław Szymecki 15 lipca 1993 roku powołał Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne w Białymstoku, które miało zostać objęte opieką wyższej uczelni teologicznej¹¹. W dekrete zaznaczono, że Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne (ATK) działa we współpracy z Radą Profesorów Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego (AWSD) w Białymstoku, szczegółowy tok studiów określa „Ratio studiorum”, a dotychczasowe Archidiecezjalne Wyższe Studium Katechetyczne wchodzi w zakres tegoż Kolegium.

---

⁹ Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnego Studium Katechetycznego w Białymstoku w roku akad. 1990/1991, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

¹⁰ J. Grygotowicz, Droga tworzenia się Studium Teologii w Białymstoku i Wilnie, Dokumentacja STB 1977-1992, ASTB.

¹¹ Ibidem.

Niezwykle pomocną osobą w dalszym rozwoju białostockiego ośrodka był ks. prof. dr hab. Ludwik Królik, dziekan Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela. To właśnie do księdza dziekana w dniu 29 lipca 1993 roku Metropolita Białostocki wystosował pismo z prośbą o przejęcie opieki naukowej nad przebiegiem studiów w Archidiecezjalnym Kolegium Teologicznym w Białymstoku, a w przyszłości o afiliację Kolegium do Wydziału w celu zdobywania akademickich tytułów i stopni naukowych. Podobna prośba została również skierowana 9 września 1993 roku do Jego Eminencji ks. kard. Józefa Glempa, Wielkiego Kanclerza Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Ostatecznie, dzięki życzliwemu podejściu ks. dziekana Ludwika Królika oraz jego merytorycznemu wsparciu, doszło do podpisania dekretu ks. Prymasa kard. Józefa Glempa z dnia 23 września 1993 roku wyrażającego zgodę na przyłączenie Kolegium Teologicznego w Białymstoku do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie¹².

Z uwagi na konieczność realizacji wymogów edukacji na każdym szczeblu nauczania musiały powstać pełne studia teologiczne¹³. Po wyczerpujących konsultacjach powołano Studium Teologii w Białymstoku erygowane dekretem abp. Stanisława Szymeckiego, Metropolity Białostockiego z dnia 25 marca 1994 roku¹⁴. Następnie, Arcybiskup pismem z dnia 18 maja 1994 roku zwrócił się z prośbą do ks. Prymasa Józefa Glempa o afiliację tegoż Studium do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie¹⁵. Na przedłożoną prośbę ks. Prymas wyraził zgodę pismem z dnia 27 maja 1994 roku, zalecając jednocześnie złożenie odpowiedniej dokumentacji wymaganej przez Stolicę Apostolską¹⁶.

W dniu 15 października 1994 roku została podpisana umowa o współpracy naukowej na okres sześciu lat między Papieskim Wydziałem Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela, reprezentowanym przez prodziekana ks. prof. dr hab. Ludwika Królika a Studium Teologii w Białymstoku reprezentowanym przez ks. bp. prof. dr hab. Edwarda Ozorowskiego,

¹² J. Grygotowicz, *Droga...*, op. cit.

¹³ Sprawozdanie z Działalności PWTW Studium Teologii w Białymstoku oraz Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego w Białymstoku za rok akad. 1994/1995, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

¹⁴ Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 389/94, Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

¹⁵ Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 606/94, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

¹⁶ Pismo Prymasa Polski Nr 1713/94/P, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

CONGREGATIO
DE INSTITUTIONE CATHOLICA
(DE SEMINARIIS ATQUE STUDIORUM INSTITUTIS)

Congregatio de Institutione Catholica (de Seminariis atque Studiorum Institutis), postulatione attenta Em.mi ac Rev.mi Archiepiscopi Metropolitanae Varsaviensis, Magni Cancellarii; perpensa approbataque CONVENTIONE die XV mensis Octobris, a.D. MCMXCIV inter Exc.mum Archiepiscopum Bialostocensem et eundem Em.mum Magnum Cancellarium Pontificiae Facultatis Theologicae Varsaviensis inita; cum compererit in curriculo Studii Theologici Bialostocensis traditarum disciplinarum rationem canonicis normis conformari et cum diligentia promoveri, petitionem memorati Archiepiscopi libenter excipiens, idem

STUDIUM THEOLOGICUM BIALOSTOCENSE

Pontificiae Facultati Theologicae Varsaviensi

A F F I L I A T U M

pro munere hoc Decreto ad sexennium experimenti gratia c o n s t i t u i t d e c l a r a t q u e, collata Facultati potestate academicum Sacrae Theologiae Magisterii, seu Baccalaureatus gradum iis studentibus conferendi, qui, praescriptum studiorum curriculum sexennale feliciter emensi, specialia pericula sub ductu et auctoritate eiusdem Facultatis rite superaverint; servatis de iure servandis, in primis iis quae in memorata Conventione ab utraque parte subsignata et ab hac Congregatione approbata continentur; contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus eiusdem Congregationis, die XXVI mensis Novembris, a.D. MCMXCIV.

PRAEFECTUS

Giuseppe Cas. Lepi

A SECRETIS

+ Josephus Sancia Martins

STANISŁAW SZYMECKI
ARCYBISKUP
METROPOLITA BIAŁOSTOCKI

DEKRET

W trosce o umożliwienie osobom świeckim i zakonnym, a zwłaszcza aktualnym katechetom pogłębienia wiedzy teologicznej, stosownie do kan. 821 Kodeksu Prawa Kanonicznego i zaleceń Soboru Watykańskiego II (DA 29) oraz wskazań Konstytucji Apostolskiej "Sapientia Christiana" niniejszym powołuję do życia

STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU

Jednocześnie zatwierdzam statut tegoż Studium z dnia 25 marca 1994 r.

Prace Studium powierzam opiece Matki Bożej Miłosierdzia, a Księdzu Dyrektorowi oraz wszystkim Profesorom na wspólny trud z serca błogosławie.

+ Stanisław Szymecki

+ Stanisław Szymecki
Arcybiskup
Metropolita Białostocki

Ks. Mgr Adam Krasinski

Ks. Mgr Adam Krasinski
Kancelarz Kurii

Białystok, dnia 25 marca 1994 roku

Nr 389/94

U M O W A

O WSPÓLPRACY NAUKOWEJ

między PAPIESKIM WYDZIAŁEM TEOLOGICZNYM W WARSZAWIE, Sekcja św. Jana Chrzyciela, zwanym dalej WYDZIAŁEM, reprezentowanym przez Ks. prof. dra hab. Ludwika KRÓLIKA, Prodzikana Wydziału i Kierownika Sekcji św. Jana Chrzyciela a STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU, zwanym dalej STUDIUM, reprezentowanym przez Księdza biskupa prof. dra hab. Edwarda OZOROWSKIEGO, Przewodniczącego Rady Naukowej Studium.

1. Celem niniejszej umowy między Wydziałem a Studium jest wzajemna współpraca i pomoc na odcinku dydaktycznym, naukowym i wydawniczym, zmierzająca do pogłębienia i lepszego zrozumienia współczesnej myśli teologicznej w Kościele.

2. W realizowaniu niniejszej umowy Wydział i Studium kierować się będą kościelnym prawodawstwem powszechnym, własnymi statutami oraz regulaminami studiów, zatwierdzonymi przez Konferencję Episkopatu Polski i Stolicę Apostolską.

3. Wydział uznaje cykl studiów w Studium Teologii w Białymstoku za równorzędne ze swoim studium podstawowym, które obejmuje 12 semestrów.

4. Absolwenci Studium mogą otrzymać stopień magistra teologii, jeśli zadośćuczynią następującym warunkom:

2.

a/ wysłuchają wykładów filozofii i teologii przez 12 semestrów i złożą przepisane regulaminem studiów egzaminy;

b/ złożą ustny, całościowy egzamin z dyscyplin teologicznych. Egzamin odbywać się będzie w Studium Teologii w Białymstoku przed Komisją w następującym składzie: przedstawiciel Wydziału jako przewodniczący Komisji, dyrektor Studium lub jego delegat oraz profesorowie poszczególnych dyscyplin;

c/ przedłożą pisemną pracę, wymaganą do uzyskania stopnia magistra, przyjętą przez profesorów: promotora i recenzenta, wyznaczonych przez Wydział.

5. Absolwenci Studium po spełnieniu powyższych warunków otrzymują stopień magistra teologii, nadany im przez Radę Wydziału.

6. Studium dostarczy Wydziałowi co roku, do końca października, swoje "Ratio studiorum" oraz imienny wykaz profesorów i wykładowców, z wyszczególnieniem ich kwalifikacji naukowych.

7. Przedstawiciel Studium bierze udział w posiedzeniach Rady Wydziału. Jeśli posiada pełne kwalifikacje profesorskie, uczestniczy w nich na prawach profesora zaproszonego.

8. Kwestie sporne, które mogłyby powstać między Wydziałem i Studium, winny być rozstrzygane przez Komisję złożoną z przedstawicieli Wydziału i Studium.

9. Umowa niniejsza wchodzi w życie po podpisaniu jej przez Wielkiego Kanclerza oraz Biskupa Ordynariusza Białostockiego i zatwierdzeniu jej przez Stolicę Apostolską.

10. Powyższa umowa może być rozwiązana na życzenie jednej ze stron z początkiem lub końcem roku akademickiego. Powinna być rozwiązana przez Wydział, jeśli uzna, że Studium nie

wypełnia już warunków, wymaganych do jej zawarcia. O rozwiązaniu umowy Wydział winien niezwłocznie powiadomić Stolicę Apokostolską.

X. Ludwik Krolik

Ks. Prof. dr hab. Ludwik Krolik
Prodżikan
Papieskiego Wydziału Teologicznego
Kierownik Sekcji
św. Jana Chrzyciciela w Warszawie

Edward Ozorowski

Ks. bp prof. dr hab. Edward Ozorowski
Przewodniczący Rady Naukowej
Studium Teologii w Białymstoku

Józef Glemp

J. Em. Ks. Kard. dr Józef Glemp
Wielki Kanclerz
Papieskiego Wydziału Teologicznego
w Warszawie

Stanisław Szymecki

Ks. Abp dr Stanisław Szymecki
Metropolita Białostocki

Józef Kulisz

Ks. Prof. dr hab. Józef Kulisz
Dzickan
Papieskiego Wydziału Teologicznego
w Warszawie

Białystok, dnia 15 października 1994 r.

CONGREGATIO DE INSTITUTIONE CATHOLICA

Prot. N. 1431/94

VIDIMUS ET APPROBAVIMUS.

Datum Romae, ex aedibus eiusdem Congregationis, die XXVI mensis
Novembris, a.D. MCMXCIV.

PRAEFECTUS

Riccardo Capri

SECRETARIUS

Josephus Luina Martin

STATUT

STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU

I. Nazwa, cel, kierownictwo

1. Studium Teologii w Białymstoku /odtąd "Studium", w skrócie STB/, zostało powołane przez Arcybiskupa Białostockiego dekretem z dnia 25 marca 1994 r., nr 389/94, stosownie do kanonu 821 Kodeksu Prawa Kanonicznego i zaleceń Soboru Watykańskiego II /DA 29/ oraz wskazań Konstytucji Apostolskiej "Sapientia Christiana".

2. Celem Studium jest umożliwienie osobom świeckim i konsekrowanym, a w szczególności obecnym i przyszłym katechetom pogłębienia formacji teologicznej. Studium nie stanowi cyklu przygotowania teologicznego dla kandydatów do święceń kapłańskich.

3. Nadzór nad Studium sprawuje każdorazowy Biskup Diecezjalny. Pracami Studium kieruje Dyrektor wraz ze swym zastępcą i sekretarzem, powoływanymi przez Biskupa na okres 6 lat. W realizacji programu naukowego Dyrekcja współpracuje z Radą Naukową.

4. Siedzibą Studium są pomieszczenia przy ul. Warszawskiej 46 w Białymstoku.

5. Zmian w Statucie Studium może dokonać tylko Biskup Białostocki.

II. Studenci

1. Studia mogą podejmować osoby świeckie oraz osoby należące do Instytutów życia konsekrowanego, które nie przekroczyły 55 roku życia i spełniają pozostałe warunki do ubiegania się o rozpoczęcie studiów wyższych.

2. Szczegółowe określenie warunków przyjęcia oraz praw i obowiązków studenta zawiera Regulamin STB, nadany przez Dyrektora przy konsultacji z Radą Naukową.

3. Dokumentem studenta jest Legitymacja oraz Indeks.

4. Dyrektor Studium może pozbawić uczestnika statusu Studium w przypadku poważnego naruszenia obowiązków wynikających ze Statutu i Regulaminu szczegółowego Studium.

5. Studenci objęci są formacją duchową i z tej racji zobowiązani są do odbycia każdego roku 3-dniowych rekolekcji oraz do uczestnictwa w okresowych dniach skupienia.

III. Wykładowcy

1. Wykładowcami w Studium są pracownicy naukowo-dydaktyczni Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku oraz wykładowcy z innych ośrodków akademickich.

2. Spośród Zarządu i wykładowców Studium Biskup powołuje Radę Naukową, do której z urzędu wchodzi Dyrektor Studium. Kadencja Rady Naukowej wynosi 6 lat.

IV. Przebieg studiów

1. Zajęcia w Studium trwają 6 lat, /12 semestrów/: dwa lata /4 semestry/ - przedmioty filozoficzne, cztery lata (8 semestrów) - przedmioty teologiczne. Zajęcia pierwszego semestru trwają od początku października do końca stycznia; drugiego od połowy lutego do końca czerwca. Każdy semestr obejmuje 14 spotkań po 8 godzin wykładowych tj. 112 godzin, co w skali 6 lat daje 1 344 godziny wykładowe.

2. Od trzeciego roku studiów studenci uczestniczą w wybranych przez siebie seminariach naukowych; 20 godz. ćwiczeń w skali rocznej.

3. Szczegółowy program zajęć określa Ratio Studiorum.

4. Do otrzymania absolutorium Studium należy złożyć egzaminy semestralne i roczne z 6 lat oraz egzamin "ex universa theologia". Do otrzymania dyplomu magistra teologii, należy nadto przedłożyć pracę magisterską, odpowiadającą wymogom stawianym przez Radę Wydziału PWT w Warszawie.

5. Studenci korzystają z Biblioteki i Czytelni Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego.

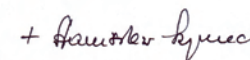
V. Finanse

1. Koszty związane z funkcjonowaniem Studium pokrywane są ze składek jego uczestników. Dodatkowe źródła utrzymania stanowią: dotacje diecezjalne oraz dobrowolne ofiary osób fizycznych.

2. W razie rezygnacji ze statusu uczestnika Studium lub pozbawienia takiego statusu, nie zwraca się kwot opłaconych składek.

Ks. Mgr Adam Krasieński
Kancelerz Kurii

+ Stanisław Szymecki
Arcybiskup
Metropolita Białostocki

Białystok, dnia 25 marca 1994 roku

Nr 390/94

przewodniczącego Rady Naukowej Studium¹⁷. Oficjalnie Studium Teologii w Białymstoku jako filia Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcji św. Jana Chrzciciela w Warszawie zatwierdzone zostało Dekretem Kongregacji Wychowania Katolickiego, Seminariów oraz Instytutów Naukowych w Rzymie z dnia 26 listopada 1994 roku¹⁸ (podpisanym przez Prefekta Kongregacji kard. Pio Laghi), przesłanym do Białegostoku przez Sekretariat Prymasa Polski pismem powiadającym z dnia 10 grudnia 1994 roku¹⁹. Dzięki afiliacji powstały w Białymstoku sześćioletnie studia magisterskie (Studium Teologii w Białymstoku) oraz czteroletnie studia kończące się dyplomem upoważniającym do nauczania religii w przedszkolach i szkołach podstawowych (Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne).

Dyrektorem nowo powstałego Studium ks. abp Stanisław Szymecki mianował ks. mgr. lic. Józefa Grygotowicza, zaś jego zastępcą dr Elżbietę Młyńską²⁰. Sekretarzem została s. Anna Tyra ze Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Szarych²¹.

Oddział „B” w Wilnie

Z uwagą i należną troską zwrócono się do kształcenia katechetów na Litwie. Ich wyrazem były rozmowy z ks. Aleksandrem Kaszkiewiczem – proboszczem parafii Ducha Świętego w Wilnie, które toczyły się w dniach 22-24 listopada 1992 roku. Delegacja białostocka: ks. Józef Grygotowicz i dr Elżbieta Młyńska – jako odpowiedzialni za kształcenie katechetów w Białymstoku – złożyła projekt powstania podobnych studiów w Wilnie. Po powrocie, przy wsparciu ks. abp. Edwarda Kisiela, rozpoczęły się formalne starania o realiza-

¹⁷ Umowa o współpracy Naukowej PWTW i STB, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

¹⁸ Dekret Kongregacji Wychowania Katolickiego w Rzymie Nr 1431/94/2, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

¹⁹ Pismo sekretariatu Prymasa Polski Nr 3736/94/P, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

²⁰ Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1161/94 z dnia 28.09.1994r., Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

²¹ Była to pierwsza i jedyna siostra tego Zgromadzenia w Białymstoku, której przyjazd i podjęcie pracy było poprzedzone staraniami dyrekcji STB wraz z ks. bp. Edwardem Ozorowskim – por.: Pismo Biskupa Edwarda Ozorowskiego do przełożonej Generalnej Matki Urszuli Franckiewicz Nr 4/94; Okoliczności sprowadzenia Sióstr Urszulanek Szarych do Białegostoku /Ze wspomnień dr E. Młyńskiej/, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

cję zamierzonego celu. Pierwsza inauguracja roku akademickiego w Studium Katechetycznym w Wilnie odbyła się 9 października 1993 roku²².

Pismem z dnia 15 września 1995 roku Arcybiskup Wilna Audrys Jouzas Bačkis zwrócił się do Metropolity Białostockiego abp. Stanisława Szymeckiego z prośbą o wyrażenie zgody na otwarcie Oddziału „B” Studium Teologii w Białymstoku afiliowanego do Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcji św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Dyrektorem Oddziału „B” w Wilnie abp Bačkis mianował ks. Jana Kasiukiewicza²³. W odpowiedzi abp Stanisław Szymecki w dniu 6 października 1995 roku wyraził zgodę na otwarcie w Wilnie Oddziału „B” Studium Teologii w Białymstoku²⁴.

Jan Chrzciciel – patron uczelni

Historię Jana Chrzciciela znamy głównie z EWANGELII KANONICZNYCH, można ją również odnaleźć w źródłach apokryficznych²⁵.

Już moment poczęcia Jana był cudem porównywanym historycznie do Niepokalanego Poczęcia Maryi: „Duch Święty zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego osłoni Cię. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym. A oto również krewna Twoja Elżbieta, poczęła w swej starości syna i jest już w szóstym miesiącu ta, która uchodzi za nieplodną. Dla Boga bowiem nie ma nic niemożliwego” (Łk 1, 35-37).

Zachariasz i Elżbieta byli starszym małżeństwem, które uchodziło za bezpłodne, co w tradycji żydowskiej było hańbą i karą Bożą. Nawet Zachariasz nie był w stanie uwierzyć, że zostanie ojcem, gdy Archanioł Gabriel ukazał mu się w świątyni, przez co stał się niemy. Odzyskał jednak mowę po narodzeniu syna wyśpiewując radosną pieśń dzięczynną BENEDICTUS (Łk 1, 67-80). O dzieciństwie Jana nie mamy dokładnych informacji poza tym, że żył na pustkowiu, żywił się szarańczą i miodem leśnym (Mk 1, 6; Mt 3, 4; Łk 1, 80).

²² J. Grygotowicz, Droga ..., op. cit.

²³ Pismo Arcybiskupa Wilna Audrysa Jouzasa Bačkisa Nr 42/95, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

²⁴ Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1131/95, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

²⁵ Apokryf podaje m.in., że Jezus z Maryją na obłoku udali się na pustynię na pogrzeb Elżbiety; inną historią jest opis śmierci Herodiady, Salome i Heroda, por.: *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, t. 1, cz. 2, *Św. Józef i św. Jan Chrzciciel, Męka i Zmartwychwstanie Jezusa, Wniebowzięcie Maryi*, M. Starowieyski (red.), Kraków, 2003, s. 579-613.

Dopiero, gdy Jan osiągnął wiek trzydziestu lat²⁶, poznajemy go jako głosi-
ciela przyjsia Mesjasza i proroka udzielającego chrztu w rzece Jordan „Ja was
chrzczę wodą; lecz idzie mocniejszy ode mnie, któremu nie jestem godzien
rozwiązać rzemyka u sandałów. On chrzcic was będzie Duchem Świętym
i ogniem. (Łk 3,16); Kiedy cały lud przystępował do chrztu, Jezus także przyjął
chrzest. A gdy się modlił, otworzyło się niebo i Duch Święty zstąpił na Niego,
w postaci cielesnej niby gołębicą, a z nieba odezwał się głos: «Tyś jest mój Syn
umiłowany, w Tobie mam upodobanie»” (Łk 3, 21-22).

Objawienie Bóstwa Jezusa podczas chrztu jest początkiem Jego publicz-
nej działalności. Od tego momentu Jan przestaje być przez niektórych trak-
towany jako Mesjasz, ale jako ten, który jest tylko prorokiem (por.: Łk 7, 24-
-30). Jan Chrzyciel to ten, który sprzeciwił się władcy, niemoralności i zginął
za to, że pozostał wierny prawdzie. Zatem to nie głoszenie przyjsia Pana, ale
powody polityczne stały się najważniejsze w Jego męczeńskiej śmierci. Jan
zginął m.in. przez krytykę związku Heroda II Antypasa z Herodiadą, która
była żoną jego brata Filipa. Do ścięcia głowy Jana doszło przez obietnicę, jaką
złożył tetrarcha Salome córce Herodiady. Herod zgodził się na ścięcie, pomimo
własnych lęków przed zabiciem człowieka prawego i świętego (por.: Mk 6, 17-
-28). Ciało Jana zostało pochowane przez Jego uczniów, co stało się później
miejszem kultu relikwii, których wiarygodność jest trudna do ustalenia²⁷.

Wiara w oczyszczenie Jana z grzechu pierwородnego w łonie matki „Gdy
Elżbieta usłyszała pozdrowienie Maryi, poruszyło się dzieciątko w jej łonie,
a Duch Święty napełnił Elżbietę” (Łk 1, 41) odnalazła następstwa w później-
szym kulcie Świętego, gdyż Kościół obchodzi dzień jego urodzin (24 czerwca)
jako uroczystość (oprócz Jana tylko narodziny Jezusa Chrystusa i Najświętszej
Maryi Panny są świętami w kalendarzu liturgicznym)²⁸. Kolejną datą w kalen-
darzu liturgicznym jest data urodzin dla nieba, czyli wspomnienie męczeństwa
św. Jana Chrzyciela, które obchodzi się 29 sierpnia.

²⁶ Kiedy mężczyzna osiągnął trzydzieści lat, był uważany za pełnoletniego i wolno mu było odtąd występować publicznie, por.: W. Zaleski, *Święci na każdy dzień*, Łódź, 1984, s. 342-343.

²⁷ Por.: *Encyklopedia katolicka*, t. 7, S. Wielgus, J. Duchniewski, M. Daniluk, S. Fita, J. Misiurek, M. Rusecki, A. Stępień, A. Weiss (red.), Lublin, 1997, s. 774.

²⁸ W. Zaleski, *Święci...*, op. cit., s. 342.

Jak odnieść historię Jana do czasów współczesnych i jakie znaczenie może mieć dzisiaj ta postać jako patron uczelni katolickiej kształcącej przyszłych katechetów?

„Jan Chrzciciel jest poprzednikiem, który przygotował drogę Panu, a zatem patronuje tej uczelni, która także przygotowuje drogę Panu. Jan Chrzciciel zginął z powodu kwestii moralnych, ponieważ krytykował Heroda za to, że ma żonę swego brata. Herod jak wiemy chętnie go słuchał, jednak Herodiada koniecznie szukała sposobu, żeby go zgładzić. Jan przygotował drogę Panu i musiał odejść”.

ks. J. Grygotowicz

„Jan Chrzciciel to ten, który przygotował drogę Panu. Jeśli misją Studium Teologii jest zapoznanie z depozytem wiary, to w takim celu, aby ci ludzie, idąc w świat, byli odpowiedni do przygotowywania drogi Panu, do ewangelizowania. Osobiście uważam, że studia teologiczne dla świeckich są najlepszą formą katechezy dorosłych, ponieważ systematyzują wiedzę teologiczną i stanowią podbudowę do każdej aktywności religijnej w Kościele. W związku z tym myślę, że ten patronat jest też bardzo zasadny, bo Jan to ten, który przygotowuje drogi Panu. A my, kształcąc świeckich, przygotowujemy do różnego rodzaju apostołatu. Studentami są też ludzie, którzy po studiach nie mają perspektywy uczenia, katechizowania; oni chcą poukładać swoje życie. Chcą poustawiać na swoim miejscu wszystko to, czym żyli do tej pory i przydaje im się to jako wzbogacenie kierunków studiów, które już wcześniej ukończyli, jako wzbogacenie ich warsztatu pracy w zawodzie na zasadzie uzupełnienia. Bardzo często ludzie szukają sensu życia i kiedy przychodzą na te studia, cieszą się, że mogą pogłębić swoją wiedzę religijną, uporządkować ją, zdobyć argumentację do rozmów na tematy religijne”.

E. Młyńska

„Święty Jan Chrzciciel zapowiadał przyjście Mesjasza i głosił nawrócenie ludzi. Jest to ciągle aktualne zadanie Kościoła i każdego chrześcijanina, a zwłaszcza katechety. Zadaniem jest przyjąć to słowo głoszone przez Jana Chrzciciela, wskazujące na Jezusa – Zbawiciela, któremu nie godzien jest zawiązać rzemyka u sandałów. Święty Jan zginął za głoszenie prawdy, zatem ten problem dotyczy także współczesnych ludzi. Dzisiaj Kościół jest atakowany i zarzuca się mu, że uprawia politykę, a jednak każdy duchowny i wierzący ma prawo zabierać głos i wypowiadać się w kwestiach etycznych”.

ks. M. Olszewski

„Święty Jan Chrzciciel był człowiekiem, który wskazał ludowi Zbawiciela. Podobnie rzecz ma się z katechetą – jest osobą posłaną przez wspólnotę Kościoła, aby pokazywać innym Zbawiciela. Święty Jan był postacią bezkompromisową i autentyczną. Podobnie jest z kimś, kto świadomie podejmuje studia z zakresu teologii. Inni ludzie mają prawo oczekiwać od niego postawy konkretnej i przykładowej. Wspólnota Kościoła oczekuje na absolwentów teologii, którzy będą zarówno wierzący, jak i legitymujący się nie tylko dyplomem, ale wiedzą i mądrością. Święty Jan był człowiekiem wiary do końca. Ktoś, kto kończy studia teologiczne, winien być świadkiem w swoim środowisku, w rodzinie itd. Czasem to wiele kosztuje. Postać św. Jana uczy i przypomina, że żadna cena nie jest zbyt wielka wobec drogi zbawienia. Święty Jan był człowiekiem modlitwy, prorokiem i mistykiem. Jako patron naszej uczelni uświadamia, że relacja z Bogiem opiera się na fundamencie serca, a przyszły teolog czy katecheta powinien być człowiekiem serca”.

ks. J. Lachowicz

Kalendarium Studium Teologii w Białymstoku²⁹

1993/1994

- 15 lipca 1993 – dekretem abp. Stanisława Szymeckiego erygowane zostało Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne w Białymstoku. Tym samym zastąpiło ono istniejące Archidiecezjalne Wyższe Studium Katechetyczne.
- 23 września 1993 – dekret ks. Prymasa kard. Józefa Glempa wyrażający zgodę na przyłączenie Kolegium Teologicznego w Białymstoku do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Rok akademicki 1993/1994 był zatem czasem przejściowym, w którym oczekiwano na zgodę Stolicy Apostolskiej i dopełnienie wszelkich formalności związanych z afiliacją.
- 23 października 1993 – inauguracja pierwszego roku Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego w Białymstoku. Po uroczystej Eucharystii w kościele pw. św. Wojciecha zebrani goście i studenci przenieśli

---

²⁹ Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z lat 1993/1994 do 2012/2013 oraz innych dokumentów zdeponowanych w ASTB.

się do sali seminaryjnej im. Jana Pawła II. Wykład inauguracyjny pt. „Katechizm w życiu Kościoła” wygłosił ks. dr Stanisław Piotrowski.

25 marca 1994 – erygowanie Studium Teologii w Białymstoku dekretem abp. Stanisława Szymeckiego.

KADRA: 27 osób.

STUDENCI: 138 osób (na I roku – 32 osoby; na II roku – 46; na III roku – 42 oraz 18 osób na roku III uzupełniającym).

1994/1995

15 października 1994 – podpisano umowę o współpracy naukowej na okres 6 lat między Studium Teologii w Białymstoku a Papieskim Wydziałem Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela.

15 października 1994 – inauguracja pierwszego roku działalności Studium Teologii i kolejny rok pracy Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego przy udziale ks. bp. prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego, dziekana PWTW ks. prof. dr. hab. Ludwika Królika, pracowników białostockiego Kuratorium Oświaty, profesorów Studium i Kolegium oraz studentów. Ksiądz dziekan wręczył indeksy 31 studentom I roku Studium Teologii i 26 studentom IV roku Studium oraz 20 słuchaczom I roku Kolegium Teologicznego. Wykład inauguracyjny pt. „Wyjątkowy charakter religii chrześcijańskiej” wygłosił ks. dr Henryk Cierieszko.

Równoległe do zajęć w Białymstoku rozpoczęły się zajęcia dydaktyczne w Wilnie.

26 listopada 1994 – oficjalna zgoda Kongregacji Rzymskiej na afiliację Studium Teologii w Białymstoku do Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

KADRA: 15 osób.

STUDENCI: 186 osób (STB – 57; na I roku – 31; na IV roku – 26, które ukończyły AKT; AKT – 110, w Wilnie – 19).

1995/1996

21 października 1995 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Godność kobiety według Jana Pawła II” wygłosił ks. bp prof. dr hab. Edward Ozorowski.

25 stycznia 1996 – Studium wzbogaciło się o nowy lokal przy ul. Warszawskiej 50.

KADRA: 15 osób (w Wilnie 12 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 129 osób (STB – 102, w Wilnie – 27). W trakcie roku akad. 3 studentów zrezygnowało, 7 skreślono, 3 osoby przeniosły się na inne uczelnie teologiczne.

1996/1997

12 października 1996 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Kościół na Białorusi pod rządami komunistycznymi” wygłosił ks. dr Tadeusz Krahel.

Zajęcia po raz pierwszy odbywały się na 6 rocznikach, przy czym pierwsze 3 lata w oparciu o coroczny nabór na I rok, roczniki IV-VI na zasadzie kontynuacji studiów w 3-letnim Kolegium Teologicznym.

KADRA: 23 osoby (w Wilnie 14 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 165 osób (STB – 131, w Wilnie – 34). W trakcie roku akad. 7 studentów zrezygnowało, 4 skreślono, 1 osoba pozostawała na urlopie zdrowotnym. W roku akademickim 8 osób uzyskało tytuł magistra teologii.

1997/1998

11 października 1997 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Katechizacja w diecezji wileńskiej w II połowie XVII wieku” wygłosił ks. dr Tadeusz Kasabula.

KADRA: 26 osób (w Wilnie 15 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 184 osoby (STB – 133, w Wilnie – 51); w AKT – 89 osób. W trakcie roku akademickiego 4 studentów zrezygnowało, 3 skreślono, 3 osoby znajdowały się na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 11 absolwentów.

1998/1999

10 października 1998 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Stany życia w Kościele” wygłosił ks. dr Andrzej Kakareko.

KADRA: 27 osób (w Wilnie 22 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 262 osoby (STB – 194, w Wilnie – 58); w AKT – 75 osób. W trakcie roku akademickiego 5 studentów zrezygnowało, 8 skreślono, 5 osób przebywało na urlopie dziekańskim, 2 skierowano

na powtórzenie roku. Tytuł magistra teologii uzyskało 11 absolwentów.

1999/2000

- 2 października 1999 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Doświadczenie wiary w szkolnym nauczaniu religii” wygłosiła dr Elżbieta Młyńska.
17 grudnia 1999 – zmarł ksiądz dziekan PWTW prof. dr hab. Ludwik Królik.
20 czerwca 2000 – Watykańska Kongregacja Wychowania Katolickiego przedłużyła umowę o współpracę STB z PWTW na kolejne 6 lat.
30 września 2000 – po sześciu latach pracy w sekretariacie odeszła s. mgr Anna Tyra, a na jej miejsce abp Stanisław Szymecki mianował s. Łucję (Grażynę) Kobielską³⁰.

KADRA: 29 osób (w Wilnie 22 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 250 osób (STB i AKT – 172, w Wilnie – 78). W trakcie roku akademickiego 5 studentów zrezygnowało, 10 skreślono, 2 osoby przebywały na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 24 absolwentów.

2000/2001

- 14 października 2000 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „W poszukiwaniu fundamentu życia moralnego u progu trzeciego 1000-lecia” wygłosił ks. dr Tadeusz Zadykowicz.

W tym roku działające pod patronatem Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne w Białymstoku przekształcone zostało w Wyższe Zawodowe Studia Katechetyczne (WZSK), co umożliwiło zdobycie tytułu zawodowego – licencjata.

KADRA: 36 osób (w Wilnie 29 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 320 osób (STB – 161, WZSK – 86, w Wilnie – 73). W trakcie roku akademickiego 5 studentów zrezygnowało, 5 skreślono, 6 osób przebywało na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 24 absolwentów, 27 tytuł zawodowy licencjata.

---

³⁰ Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1156/2000, Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

2001/2002

20 października 2001 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Teofanijne posłanie kobiety w tradycji chrześcijańskiego Wschodu” wygłosił ks. dr Radosław Kimsza.

KADRA: 39 osób (w Wilnie 30 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 314 osób (STB – 145, WZSK – 88, w Wilnie – 81).

W trakcie roku akademickiego 5 studentów zrezygnowało, 2 skreślono, 6 osób przebywało na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 33 absolwentów, 38 – tytuł zawodowy licencjata.

2002/2003

18 października 2002 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „25 lat kształcenia teologicznego katechetów w Białymstoku” wygłosił ks. dr Adam Szot.

23 marca 2003 – poświęcenie pomieszczeń sekretariatu Studium Teologii przy ul. Warszawskiej 50 – poświęcenia dokonał abp Stanisław Szymecki oraz bp Edward Ozorowski.

Wrzesień 2003 – oddano pierwszą salę na zajęcia przy ul. Warszawskiej 50. Studenci po raz pierwszy skorzystali z niej podczas egzaminu wstępnego na nowy rok akademicki 2003/2004.

KADRA: 37 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 285 osób (STB – 137, WZSK – 75, w Wilnie – 73).

W trakcie roku akademickiego 3 studentów zrezygnowało, 2 skreślono, 5 osób przebywało na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 42 absolwentów, 20 – tytuł zawodowy licencjata.

2003/2004

11 października 2003 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Którędy do nieba? Przedziwne formy wczesnochrześcijańskiej ascezy” wygłosił ks. dr Jerzy Lachowicz.

KADRA: 41 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 272 osoby (STB – 126, WZSK – 86, w Wilnie – 60).

W trakcie roku akademickiego 18 studentów zrezygnowało, 4 skreślono, 3 osoby przebywały na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 22 absolwentów, 16 – tytuł zawodowy licencjata.

2004/2005

23 października 2004 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Źródła formacji ideowej białostockich sodalisek – katechetek” wygłosił ks. dr Stanisław Strzelecki.

W tym roku akademickim po raz pierwszy studenci mieli prawo korzystać ze stypendiów socjalnych i naukowych.

KADRA: 41 osób (w Wilnie 30 nauczycieli akademickich).

STUDENCI: 232 osoby (STB – 94; WZSK – 84; w Wilnie – 54).

W trakcie roku akademickiego 9 studentów zrezygnowało, 2 skreślono, 3 osoby przebywały na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 45 absolwentów, 27 – tytuł zawodowy licencjata.

2005/2006

22 października 2005 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Współczesna interpretacja wydarzeń eschatologicznych” wygłosiła dr Bożena Nieńtowska.

W tym roku akademickim PWTW wszedł w system boloński, co wiązało się z jednolitymi studiami magisterskimi, bez przejściowego licencjatu zawodowego po 3 latach studiowania. Z tego też powodu zaczęły wygasać Wyższe Zawodowe Studia Katechetyczne.

Od tego roku budynek przy ul. Warszawskiej mógł pomieścić wszystkie roczniki studiów.

21 stycznia 2006 – odbyło się poświęcenie pomieszczeń dydaktycznych w budynku przy ul. Warszawskiej 50. Odtąd dom zaoferował studentom sale dydaktyczne, aulę i kawiarnię.

Z inicjatywy studentów i dr Elżbiety Młyńskiej w bieżącym roku akademickim powstała Rada Studencka, uformowała się schola, powstał także teatr akademicki „Logos” pod kierunkiem mgr Ewy Kozłowskiej.

Teatr – dwukrotnie wystawił *PASTORAŁKĘ* Schillera (podczas spotkania oplatkowego oraz przy okazji poświęcenia pomieszczeń). Teatr przygotował również XIII-wieczny dramat liturgiczny *VISITATIO SEPULCHRI*, który zaprezentował na spotkaniu wielkanocnym uczelni, a następnie w parafii św. Stanisława w Białymstoku, w parafii Kopisk oraz w parafii oo. Kapucynów w Łomży.

KADRA: 41 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 202 osoby (STB – 103; WZSK – 47; w Wilnie – 52). W trakcie roku 3 studentów zrezygnowało, 5 skreślono, 2 osoby przebywały na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 25 absolwentów, 2 – tytuł zawodowy licencjata.

2006/2007

6 października 2006 – Dekretem Kongregacji Wychowania Katolickiego w Rzymie działalność Studium przedłużona została na kolejne 10 lat³¹.

21 października 2006 – inauguracja, która po raz pierwszy odbyła się w nowej auli przy ul. Warszawskiej 50. W trakcie inauguracji o godz. 12:00 abp S. Szymecki ogłosił oficjalnie wiadomość o nowym ordynariuszu Archidiecezji Białostockiej, którym został ks. prof. dr hab. Edward Ozorowski (wykładowca i przewodniczący Rady Naukowej STB).

Wykład inauguracyjny pt. „Charyzmaty w nowych inicjatywach polskich parafii” wygłosił ks. dr hab. Mieczysław Olszewski.

9 grudnia 2006 – podczas wieczornicy poświęconej zmarłemu ks. Stanisławowi Piotrowskiemu, a także zmarłym profesorom i studentom uczelni teatr przedstawił dramat liturgiczny VISITATIO SEPULCHRI.

Styczeń 2007 – podczas spotkania opłatkowego teatr wystawił inscenizację ZNAKI DUCHA ŚWIĘTEGO... MYŚLI... przygotowaną pod kierunkiem i według scenariusza mgr E. Kozłowskiej.

Czerwiec 2007 – dla uczczenia patrona studiów teatr wystawił sztukę RZECZ O JANIE CHRZCICIELU w parafiach noszących imię Świętego: w Dojlidach Górnych, w Kopisku, w Brzozowej oraz w Bobrówce.

Rada Studencka kontynuowała swoje spotkania z dyrekcją – szczególną pomocą służyła tu dr Elżbieta Młyńska. Do integracji całej społeczności przyczyniały się także okolicznościowo zwoływane przez dyrekcję spotkania wszystkich studentów.

KADRA: 36 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 176 osób (STB i WZSK – 123, w Wilnie – 53). W trakcie roku 8 studentów zrezygnowało, 2 skreślono, 2 osoby przebywały na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 22 absolwentów, 5 – tytuł zawodowy licencjata.

---

³¹ Dekret Kongregacji Wychowania Katolickiego w Rzymie Nr 1431/94, Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

2007/2008

27 października 2007 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Miejsce i rola celebracji liturgicznej w katechezie” wygłosił ks. dr Tomasz Powichrowski.

Czerwiec 2008 – na zakończenie roku akademickiego powstała strona internetowa Studium Teologii w Białymstoku, która po pewnych zmianach służy do dziś.

14 czerwca 2008 – odbyło się uroczyste zakończenie roku akademickiego. Po podniosłej Eucharystii sprawowanej w murach uczelni z żalem i wdzięcznością społeczność akademicka żegnała dotychczasową dyrekcję, która stworzyła i kierowała kształceniem teologów i katechetów w Archidiecezji Białostockiej przez 15 lat (tylko w strukturach PWTW, jednak działalność ks. Józefa Grygotowicza sięga 1978 roku, co daje 30 lat zaangażowania w kształcenie teologiczne laikatu). Uroczystość uświetnił film przedstawiający historię Studium Teologii w Białymstoku przygotowany przez studenta Łukasza Kalisza. Całość akademii zakończyła biesiada w uczelnianej kawiarence. Ustępujący dyrektor ks. Józef Grygotowicz oraz zastępca dr Elżbieta Młyńska z wielką troską kończyli swoją służbę pełni obaw i nadziei, że lata wysiłku i ogromna część życia zostanie doceniona i Studium Teologii będzie kontynuowało należycie swoją działalność.

30 czerwca 2008 – nowym dyrektorem Studium Teologii został ks. dr hab. Mieczysław Olszewski, prof. PWTW³².

KADRA: 28 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 144 osoby (STB i WZSK – 107; w Wilnie – 37). W trakcie roku 8 studentów zrezygnowało. Tytuł magistra teologii uzyskało 23 absolwentów.

W tym roku swoją aktywność kontynuowała Rada Studencka, która niestety wraz z odejściem dr Elżbiety Młyńskiej zakończyła swoją działalność.

W ciągu 15 lat Studium Teologii w Białymstoku wykształciło 378 teologów świeckich i zakonnych.

---

³² Dekret Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego Nr 475/08/A z dnia 7.06.2008 r., Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

2008/2009

18 października 2008 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Ratowanie Żydów przez duchowieństwo archidiecezji wileńskiej w czasie okupacji niemieckiej” wygłosił ks. dr Tadeusz Krahel.

KADRA: 30 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 127 osób (STB – 93; w Wilnie – 34). W trakcie roku 3 studentów zrezygnowało, 2 przebywało na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 10 absolwentów.

2009/2010

24 października 2009 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Kościół ruchem – Ruchy w Kościele” wygłosił ks. dr Zbigniew Snarski.

KADRA: 31 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 119 osób (STB – 86; w Wilnie – 33). W trakcie roku 2 studentów skreślono, 1 student zrezygnował, 1 był na urlopie dziekańskim. Tytuł magistra teologii uzyskało 16 absolwentów.

2010/2011

23 października 2010 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Wątki mariologiczno-maryjne w nauczaniu św. Bernarda z Clairvaux” wygłosił ks. dr Marian Strankowski.

Od początku 2011 roku nowym dyrektorem Studium Teologii został mianowany ks. dr Jerzy Lachowicz³³.

KADRA: 31 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 86 osób (STB – 64; w Wilnie – 22). W trakcie roku 4 studentów zrezygnowało, 5 było na urlopie dziekańskim (1 osoba w Wilnie). Tytuł magistra teologii uzyskało 13 absolwentów.

2011/2012

22 października 2011 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Wszyscy zaczniemy wychowywać” wygłosił ks. prof. dr hab. Adam Skreczko.

KADRA: 28 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 83 osoby (STB – 61; w Wilnie – 22). Tytuł magistra teologii uzyskało 12 absolwentów.

---

³³ Dekret Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego Nr 1081/10/A z dnia 3.12.2010 r., Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

2012/2013

20 października 2012 – inauguracja. Wykład inauguracyjny pt. „Teoria i praktyka wiary w ujęciu św. Kolumbana Młodszego” wygłosił ks. dr Andrzej Dębski.

KADRA: 21 nauczycieli akademickich.

STUDENCI: 71 osób (STB – 50; w Wilnie 21). W trakcie roku zrezygnowało 8 studentów. Tytuł magistra teologii uzyskało 10 absolwentów.

Warunki materialne

Na początku istnienia Studium Teologii w Białymstoku było instytucją bez odpowiedniego zaplecza lokalowego. Od roku akademickiego 1994/1995 Studium korzystało z pomieszczeń dydaktycznych AWSD przy ul. Warszawskiej 46a w Białymstoku, a także z sal w kościele pw. św. Wojciecha w Białymstoku (Oratorium św. Jerzego i sala z nim sąsiadująca). Dodatkowo w trakcie praktyk studenci spotykali się w Zakładzie Katechetycznym w domu przy ulicy Nowej 34a oraz parafiach, szkołach podstawowych i przedszkolach. Wraz ze wzrostem liczby studentów potrzeby były coraz większe, a rozproszenie zajęć w różnych miejscach nie sprzyjało integracji społeczności akademickiej.

Nadzieją na lepsze warunki pracy dydaktycznej było przekazanie przez władze samorządowe kamienicy przy ul. Warszawskiej 50³⁴. Ten zabytkowy,

---

³⁴ Autor projektu budowy nie jest znany. Gmach został zbudowany w końcu XIX wieku. Pierwszym jego właścicielem i inwestorem budowy był prawdopodobnie Berk Polak – właściciel pobliskiego zespołu fabrycznego. Wysunięta ryzalitowo północna część w elewacji podwórzowej została dobudowana jeszcze w XIX stuleciu. Całemu budynkowi nadano w tym czasie zewnętrzny maskujący rozbudowę sztafaż architektoniczny. W latach 20. XX wieku kamienica należała do Salomona i Beli Długaczów, Nechamy Wojnikowej oraz Hersza i Racheli Łukaczewskich. Budynek został usytuowany kalenicowo w historycznej linii zabudowy południowo-zachodniej pierzei ul. Warszawskiej. Od północy sąsiaduje z nim nowy gmach Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego. W okresie międzywojennym w kamienicy ulokowano Wojewódzką Komendę Policji Państwowej. W okresie drugiej wojny światowej w czasie okupacji niemieckiej mieściła się tu siedziba Geheimstaatspolizei (Gestapo). Po wyzwoleniu budynek jako mienie opuszczone został przejęty przez Okręgowy Urząd Likwidacyjny i przekazany skarbowi państwa. Mieścili się tu początkowo kolejno Komenda Miejska Milicji Obywatelskiej, Wojewódzki Zarząd Samopomocy Chłopskiej, a od drugiej połowy lat 50. – mieszkania prywatne. Od początku lat 90. budynek był stopniowo opróżniany z użytkowników i w 1995 roku został przekazany przez władze samorządowe Białegostoku Archidiecezji Białostockiej, T. Kasabula, *XLat Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej*, „Rocznik Teologii Katolickiej” 2009, t. VIII, s. 12-13.

aczkolwiek zrujnowany obiekt otrzymała Archidiecezja Białostocka w dniu 17 stycznia 1996 roku dzięki staraniom ks. proboszcza parafii katedralnej Antoniego Lićwinko³⁵. W zamian przekazano miastu należące do parafii grunty przy ul. Cedrowej.

Lokalizacja z racji na bliskość obiektów seminaryjnych, w tym powstającej biblioteki, była wręcz wymarzona, podobnie jak zabytkowa elewacja kamienicy. Jednak dom, w którym dotychczas zamieszkiwało 11 rodzin, był bardzo zniszczony i nie dostosowany do działalności dydaktycznej. Po wizji lokalnej z dnia 25 stycznia 1996 roku³⁶ ks. prokurator Jerzy Raczkowski przedstawił wstępny projekt zagospodarowania budynku.

Rozmowy w sprawie budynku kontynuowano 31 stycznia 1996 roku³⁷. Uczestniczący w nich księża biskupi potwierdzili wolę przekazania gmachu na potrzeby Studium i Kolegium Teologicznego³⁸. Zastanawiano się również nad oficjalną nazwą dzieła związanego z domem, która byłaby reprezentatywna wobec przyszłych sponsorów. Optowano za sformułowaniem „Centrum Formacji Chrześcijańskiej”. Zgłaszano w dyskusji wnioszek o ustanowienie patrona dla tegoż dzieła. Wśród propozycji pojawiły się imiona: Edmunda Bojanowskiego, ks. Jana Bosko, ks. bpa Franciszka Salezego, ks. Michała Sopoćko i ks. abp. Edwarda Kisielea³⁹. Kolejną sprawą rozważaną na spotkaniu było wyznaczenie odpowiedzialnych za wszystkie działania związane z renowacją budynku. Mówiono m.in. o szukaniu sponsorów, przygotowaniu dokumentacji, nadzorowaniu robót. Wśród zebranych nie było chętnych do zajęcia się remontem i rozbudową budynku. Wówczas ks. abp Stanisław Szymecki zwrócił się do ks. J. Grygotowicza: „No to księżo Józefie, proszę to wziąć! W Imię Boże, proszę budować, proszę podjąć ten trud!”⁴⁰. Wiedząc o potrzebach uczelni, ks.

³⁵ E. Młyńska, *Mamy dom!*, „Na drogach katechezy” 1996, nr 3 (43), s. 3.

³⁶ W wizji lokalnej uczestniczyli: ks. dziekan Antoni Lićwinko, ks. rektor AWS D Stanisław Hołodok, ks. prokurator Jerzy Raczkowski, ks. dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Adam Skreczko, ks. dyrektor STB Józef Grygotowicz, zastępca dyrektora STB Elżbieta Młyńska i sekretarz STB s. Anna Tyra, J. Grygotowicz, notatka w sprawie budynku przy ul. Warszawskiej 50, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

³⁷ W naradzie uczestniczyli: ks. abp Stanisław Szymecki, ks. bp Edward Ozorowski, ks. rektor AWS D Stanisław Hołodok, ks. prokurator Jerzy Raczkowski, ks. dziekan Antoni Lićwinko, ks. Józef Grygotowicz, ks. ekonom Andrzej Ziółkowski, ks. Stanisław Hodun i ks. proboszcz parafii św. Wojciecha Stanisław Szczepura, ibidem.

³⁸ E. Młyńska, *Mamy...*, op. cit.

³⁹ J. Grygotowicz, notatka..., op. cit.

⁴⁰ *Kapłan mądry sercem, Rozmowa z księdzem Józefem Grygotowiczem z okazji jubileuszu 50-lecia kapłaństwa*, E. Młyńska, J. Sęczek, L. Kochanowski, L. Orzechowska, W. Paniczko, A. Rybnik

Józef wyraził zgodę, jednak w praktyce tą odpowiedzialnością była obciążona również dr E. Młyńska, wraz z którą poświęcili ponad 10 lat życia na zbieranie funduszy i remont kamienicy.

W budynku oprócz sal dydaktycznych zaplanowano sekretariat, gabinety dyrekcji, aulę, kaplicę, pomieszczenia noclegowe na poddaszu dla uczestników konferencji i sesji rekolekcyjnych, szatnię, jadalnię, kawiarnię w pogłębionym podpiwniczeniu budynku, apartament dla dyrektora i wspólnoty opiekującej się domem. Były także plany sali informatycznej i biblioteki.

Podczas remontu, którym kierował inżynier Jarosław Bernatowski⁴¹, ciągle napotymano na trudności, co wiązało się z rosnącymi kosztami. Ogromnym wsparciem okazało się dofinansowanie z niemieckiej fundacji Renovabis, która wsparła remont budynku na cele Studium Teologii w Białymstoku. Kolejnym wsparciem finansowym okazały się składki parafialne. Dzięki zarządzeniu ks. bp. Stanisława Szymeckiego połowę składek zbieranych systematycznie na Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL) przekazywano na budowę Centrum Formacji Chrześcijańskiej Laikatu im ks. Michała Sopoćki. Te fundusze szły głównie na adaptację budynku, jednak wyposażenie i funkcjonowanie Studium Teologii finansowano wyłącznie z chętnych studentów.

Od 2003 roku przekazywano do użytku wyremontowane pomieszczenia. Równocześnie zadbano o uroczyste poświęcenie sal lekcyjnych. Na to wydarzenie w dniu 21 stycznia 2006 roku przybyli liczni goście⁴². Uroczystość rozpoczął występ uczelnianej scholi, a następnie głos zabrał ks. dyrektor Józef Grygorowicz, który wyraził podziękowanie za zaangażowanie i wszelką pomoc w adaptacji budynku. Następnie przypomniał pokrótce historię przedsięwzięcia oraz przeznaczenie budynku, a także nakreślił zakres prac, jakie pozostają do wykonania⁴³. Ksiądz dyrektor wyraził nadzieję, że budynek zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem będzie stanowił siedzibę Centrum Formacji Chrześ-

---

(red.), Białystok, 2010, s. 198.

⁴¹ Ibidem, s. 199.

⁴² Uroczystość uświetniło kolegium biskupie: ks. abp Wojciech Ziemia, ks. abp Stanisław Szymecki i ks. bp Edward Ozorowski. Na uroczystość przybyli również władze miasta z prezydentem Ryszardem Turym na czele, przedstawicielka Naczelnik Wydziału Edukacji, prezes Akcji Katolickiej, profesorowie Seminarium Duchownego w Białymstoku wraz z ks. rektorem Wojciechem Łazewskim, wykładowcy, proboszczowie, główny wykonawca p. inżynier Jarosław Bernatowski z małżonką i jego ekipa budowlana. Na sali nie zabrakło również studentów, A. Pućkowska, *Spełniły się nasze marzenia*, „Na drogach katechezy” 2006, nr 1 (125), s. 4.

⁴³ J. Grygotowicz, Przemówienie w dniu poświęcenia pomieszczeń dydaktycznych 21 stycznia 2006 roku w budynku przy ul. Warszawskiej 50, Dokumentacja STB, ASTB, t. 4.

Rozmowy w sprawie adaptacji budynku przy ul. Warszawskiej 50, 31 stycznia 1996 roku
 ŹRÓDŁO: archiwum prywatne ks. J. Grygotowicza i dr E. Młyńskiej

Siedziba Studium Teologii w Białymstoku w trakcie remontu
 ŹRÓDŁO: archiwum prywatne ks. J. Grygotowicza i dr E. Młyńskiej

Uroczystości inauguracyjne w Studium Teologii w Białymstoku
 ŹRÓDŁO: archiwum prywatne ks. J. Grygotowicza i dr E. Młyńskiej

Siedziba Studium Teologii w Białymstoku przy ul. Warszawskiej 50
ŹRÓDŁO: archiwum prywatne mgr. Ł. Kalisza

*Siedziba Studium Teologii w Białymstoku w sąsiedztwie Archiwum
i Muzeum Archidiecezjalnego oraz kościoła pw. św. Wojciecha*

ŹRÓDŁO: archiwum prywatne mgr. Ł. Kalisza

Uroczystości poświęcenia pomieszczeń w 2003 i 2006 roku
ŹRÓDŁO: archiwum prywatne ks. J. Grygotowicza i dr E. Młyńskiej

Występy scholi i teatru
ŹRÓDŁO: archiwum prywatne ks. J. Grygotowicza i dr E. Młyńskiej

cijańskiej Laikatu im. ks. Michała Sopoćki, a tym samym będzie miejscem kształcenia teologicznego świeckich. Spośród zaproszonych gości głos zabrał ks. abp Stanisław Szymecki oraz ks. abp Wojciech Ziemia, którzy potwierdzili misję domu. Po przemówieniach studenci zaprezentowali PASTORAŁKĘ Schillera pod kierunkiem Ewy Kozłowskiej, po czym wszyscy spotkali się na kawie – po raz pierwszy korzystając z kawiarni w podziemiach domu⁴⁴.

Dziś, odwiedzając niewykończoną jeszcze w całości (np. nieskończona jest jeszcze elewacja budynku) kamienicę przy ul. Warszawskiej 50, nie będzie można odnaleźć pomieszczeń, które były wcześniej zaplanowane jako całościowa wizja wykorzystania budynku. Z racji na zmniejszającą się liczbę studentów Studium Teologii obiekt służy także innym instytucjom, jakie znalazły tu miejsce: Centrum Formacji Pastoralno-Katechetycznej im. bł. Michała Sopoćki, Międzywydziałowa Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Fundacja „Spe Salvi”, Akcja Katolicka, Zakład Katechetyczny, a nawet filia księgarni św. Jerzego – w postawionej na głównym holu drewnianej zabudowie (niestety, ograniczając tym samym miejsce dla studentów). Do dyspozycji studentów pozostaje wyremontowana kawiarnia; pokoje dyrekcji zostały przekształcone na gabinety lekarskie, niestety pełnią one funkcję pomieszczeń socjalnych personelu. Pokażny zbiór biblioteczny z ul. Nowej 34, który miał się znaleźć w sali bibliotecznej na pierwszym piętrze, ostatecznie trafił do biblioteki seminaryjnej, a po innych wzniosłych planach pozostały jedynie wspomnienia. Studium Teologii z głównego gospodarza budynku w czasach, gdy liczyło ponad 200 studentów, stało się użytkownikiem kilku pomieszczeń, wykorzystywanych obecnie przez 50 studentów teologii.

---

⁴⁴ A. Pućkowska, *Spełnily się...*, op. cit., s. 4.

Kadra Studium Teologii w Białymstoku

Kadrę naukową Studium Teologii w Białymstoku rekrutowała dyrekcja Studium na zasadzie kompetencji. Szukano osób, które posiadały odpowiednie kompetencje – a tych brakowało. Między innymi brakowało kadry katechetycznej i w tej dziedzinie cenną osobą była dr E. Młyńska – w 1988 roku była to pierwsza osoba świecka ze stopniem naukowym doktora katechetyki KUL.

Bazą kadry wykładowej zatrudnionej w Studium Teologii byli księża pracujący w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku. Jednak stopnie i tytuły naukowe zdobyli oni na innych uczelniach takich jak: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW) – wcześniej Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie (ATK), czy innych uczelniach w Polsce i za granicą. Wszyscy duchowni to księża diecezjalni, oprócz nich pracowały także siostry zakonne z takich zgromadzeń jak: Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny oraz Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Szarych.

Oprócz osób konsekrowanych jako kadra wykładowa do pracy były przyjmowane osoby świeckie – najczęściej absolwenci Uniwersytetu w Białymstoku (UwB), KUL, czy też innych uczelni posiadający stopnie i tytuły naukowe. Większość kadry stanowili doktorzy. Na początku działalności STB po habilitacji był ks. bp E. Ozorowski, sukcesywnie później dochodzili ks. J. Zabielski, ks. M. Ozorowski, ks. A. Skreczko, ks. M. Olszewski.

Każdy pracownik na wniosek dyrektora Studium otrzymywał misję kanoniczną od biskupa i mógł rozpocząć pracę nauczyciela akademickiego STB.

Na uczelni funkcjonowała Rada Naukowa, która w myśl Statutu STB miała za zadanie współpracę z dyrekcją w zakresie realizacji programu nauko-

wego, konsultację warunków przyjęcia oraz praw i obowiązków studenta. Powoływana była przez biskupa spośród wykładowców, a z urzędu do Rady wchodził dyrektor Studium¹.

Rada Naukowa Studium Teologii w Białymstoku została utworzona przez ks. abp. Stanisława Szymeckiego dekretem z dnia 19 maja 1994 roku. W skład Rady weszli ks. bp prof. dr hab. Edward Ozorowski (przewodniczący), ks. dr Stanisław Hołodok (wiceprzewodniczący), ks. dr Stanisław Piotrowski, ks. mgr Czesław Gładczuk, ks. mgr lic. Józef Grygotowicz i dr Elżbieta Młyńska (sekretarz)².

Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się 7 czerwca 1994 roku w Sali Profesorskiej AWSD³. Podczas kolejnych obrad Rady Naukowej⁴ dyskutowano na tematy bieżącego funkcjonowania Studium oraz z troską próbowano podnieść poziom studiów i rangę absolwenta STB.

Ks. mgr lic. Józef Grygotowicz

Urodzony 1 grudnia 1932 roku w Miejskich Nowinach koło Sokółki. W latach 1950-1953 uczeń Niższego Seminarium prowadzonego przez Księżę Salezjanów w Różanymstoku. Absolwent Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. W dniu 21 czerwca 1959 roku przyjął święcenia kapłańskie. Bezpośrednio po święceniach pracował jako wikariusz i katecheta w parafiach: Dąbrowa Białostocka, Dolistowo, św. Rocha w Białymstoku, Dobrzyniewo, Korycin.

W 1968 roku rozpoczął studia w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL i od tego czasu nawiązał stałą współpracę z ks. Franciszkiem Blachnickim i kształtującym się ruchem oazowym. Wdrażał ideę żywego Kościoła, kierując Oazą Wielką Tabor w Tylmanowej koło Krościenka i formując kadry moderatorów i animatorów w wielu diecezjach w Polsce. Pod kierunkiem ks. prof. Adama

¹ Statut Studium Teologii w Białymstoku z dnia 25.03.1994 r., Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 390/94, Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

² Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 614/94, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

³ Protokół z posiedzenia Rady Naukowej STB z dnia 7.06.1994 r., Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

⁴ Por.: Protokół zebrania pracowników naukowych STB z dnia 28.06.2000 r., Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3; Posiedzenie Rady Naukowej i Wykładowców STB z dnia 2.04.2004 r., Dokumentacja STB 2001, ASTB, t. 4.

Ludwika Szafrąńskiego napisał i obronił 12 marca 1974 roku pracę magistersko-licencjacką pt. *UROCZYSTOŚĆ I KOMUNII ŚWIĘTEJ W POLSCE JAKO PROBLEM PASTORALNY*, publikowaną w „Eucharystia w duszpasterstwie”, Lublin 1977 pod redakcją promotora. W związku z prowadzonymi badaniami wyjeżdżał na stypendia językowe do Austrii i Niemiec. Rozpoczął przewód doktorski na temat katechumenatu komunijnego.

Owiany duchem odnowy soborowej, oprócz zaangażowania w Ruchu, na zlecenie swoich pasterzy podejmował kolejne zadania w diecezji. W sierpniu 1970 roku został mianowany przez bp. Henryka Gulbinowicza asystentem zagadnień pastoralnych w Diecezjalnym Ośrodku Kształcenia Soborowego w Białymstoku, w 1974 roku zastępcą Archidiecezjalnego Wizytatora Nauki Religii, a od 1976 roku zastąpił na tym stanowisku bp. Edwarda Kisiela. Od roku 1976 został profesorem katechetyki w Wyższym Seminarium Duchownym, a dwa lata później dyrektorem Archidiecezjalnego Studium Katechetycznego.

W roku 1981 powrócił do diecezji, zamieszkał w domu należącym do Kurii przy ul. Nowej 34a, miejscu powstawania wielu inicjatyw ogólnodiecezjalnych. Jako wizytator nauki religii organizował struktury Wydziału Katechetycznego, założył Ośrodek Pomocy Katechetycznych, zadbał o stałą formację intelektualną i duchową katechetów świeckich i duchownych w diecezji. W ramach formacji organizował diecezjalne dni katechetyczne, zjazdy kolędowe i paschalne, a na wakacje zapraszał katechetów na rekolekcje prowadzone metodą oazy. Dużym przedsięwzięciem o charakterze ogólnoduszpasterskim były pielgrzymki zagraniczne, które organizował w latach 80. do Rzymu, Ziemi Świętej i Maryjnych Sanktuariów w Europie.

Od roku 1990, gdy katecheza powróciła do szkół, podjął szereg nowych inicjatyw o zróżnicowanym charakterze. Pomagał Kościołowi na Wschodzie, w Wydziale Katechetycznym wsparł oddolną inicjatywę wydawania *Miesięcznika Katechetycznego „Na drogach katechezy”* ukazującego się do dziś, rozwijał dzieło biblijnej katechezy dorosłych, prowadzoną metodą „Mess’AJE”, współtworzył Makroregion Polski Północno-Wschodniej ds. Katechezy Rzymskokatolickiej powołany przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Białymstoku.

W tym samym czasie wiele sił oddał organizacji kształcenia teologicznego laikatu. Prowadzone przez siebie od roku 1980 Studium Katechetyczne przekształcił najpierw w roku 1993 w Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne, a następnie w Studium Teologii w Białymstoku, stanowiące odtąd integralną

część Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Jednocześnie podobne studia założył w Wilnie. Studiami kierował do roku 2008 i przez cały czas ich trwania był w nich wykładowcą katechetyki. W celu zapewnienia Studium odpowiednich warunków socjalnych w roku 1996 podjął się renowacji zabytkowej kamienicy przy ul. Warszawskiej 50, która stanowi dziś siedzibę Studium.

Ksiądz Józef Grygotowicz jest prałatem Białostockiej Kapituły Metropolitalnej, posiada również tytuł honorowego prałata Jego Świątobliwości przyznany mu w roku jubileuszowym 2000 na prośbę Metropolity Białostockiego ks. abp. Stanisława Szymeckiego. W roku 1999 z okazji 25-lecia pracy Wydziału Katechetycznego i posługi wizytatora został odznaczony przez Ministra Edukacji Narodowej Odznaką honorową za Zasługi dla Oświaty. Za dokonania dla białostockiej oświaty otrzymał w roku 2008 prestiżową statuetkę „Nauczyciel mądry sercem”.

Uwieńczeniem pracy na rzecz katechetów i teologów Archidiecezji Białostockiej był uroczyste obchodzony jubileusz 50-lecia kapłaństwa, co miało miejsce w 2009 roku. Z racji na wiek kanoniczny ks. Józef przekazał swoje dotychczasowe obowiązki wyznaczonym przez biskupa osobom. Obecnie jest emerytowanym profesorem AWSD rezydującym na terenie parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Białymstoku. Złoty jubileusz kapłaństwa był przyczynkiem do opublikowania doniosłej i obszernej biografii pod redakcją dr Elżbiety Młyńskiej wraz z zespołem⁵. Jest ona ukoronowaniem działalności jubilata i cennym źródłem wiedzy na temat dzieł, jakich dokonał jeden kapłan przy wsparciu grupy świeckich współpracowników. Dzięki ich poświęceniu i ofiarnej służbie Archidiecezja Białostocka posiada wykształcone kadry przekazujące wiarę i wiedzę młodemu pokoleniu.

Dr Elżbieta Młyńska

Urodziła się 12 marca 1955 roku w Radomiu. W roku 1979 studia teologiczne dla świeckich na KUL, uwieńczyła dyplomem magisterskim po obronie pracy pt. POZALITURGICZNE CZYTANIE PISMA ŚWIĘTEGO WE WSPÓŁCZES-

⁵ *Kapłan mądry sercem, Rozmowa z księdzem Józefem Grygotowiczem z okazji jubileuszu 50-lecia kapłaństwa*, E. Młyńska, J. Sęczek, L. Kochanowski, L. Orzechowska, W. Paniczko, A. Rybnik (red.), Białystok, 2010.

NYM DUSZPASTERSTWIE POLSKIM. W roku akademickim 1979/1980, jako wolny słuchacz, uczestniczyła w zajęciach dydaktycznych w Seminarium Pomocnic Parafialnych w Magdeburgu (NRD). W roku 1980 rozpoczęła studia specjalistyczne w Sekcji Katechetycznej Instytutu Teologii Pastoralnej KUL i dwa lata później złożyła egzamin licencjacki. W związku z zainteresowaniami katechezą wspólnotową odbyła podróże naukowe do Republiki Federalnej Niemiec. Na podstawie rozprawy pt. MIEJSCE I ROLA ŚWIECKICH W KATECHEZIE WSPÓLNOTOWO-PARAFIALNEJ NA PRZYKŁADZIE KATECHEZY POLSKIEJ I NIEMIECKIEJ otrzymała w roku 1988 stopień naukowy doktora teologii w zakresie katechetyki. W roku akademickim 1990/91 odbyła studia w Instytucie Formacji Animatorów do Katechezy Dorosłych ze Środkami Audiowizualnymi przy Uniwersytecie Katolickim w Lille (Francja), a następnie przez II semestr roku akademickiego 2001/2002 prowadziła w tymże Instytucie badania naukowe na rzecz przygotowywanej rozprawy habilitacyjnej. Od 1991 roku pracuje nad wdrożeniem biblijnej katechezy dorosłych według poznanej we Francji koncepcji i adaptacją językową narzędzi multimedialnych do katechezy.

Od roku 1983 prowadziła działalność dydaktyczną w Archidiecezjalnym Studium Katechetycznym w Białymstoku; w Szkole Moderatorok Ruchu Światło – Życie – Lublin (1988-1990); w Kolegium Teologicznym w Jeleniej Górze (1992/1993), w Wilnie (1993/1994) oraz w Łomży (1995-1997); ponadto wykladała w Studium Życia Rodzinnego w Białymstoku, w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku (1999-2013) oraz w Podyplomowym Studium Katechetyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu w Białymstoku od roku 2000. W latach 1994-1997 prowadziła w Studium Teologii w Białymstoku oraz w Studium Teologicznym w Łomży (afiliowanym do ATK w Warszawie) seminaria naukowe z katechetyki, w ramach których obroniono 12 prac magisterskich. Oprócz pracy dydaktycznej w latach 1993-2008 pełniła funkcję zastępcy dyrektora, wykładowcy i sekretarza Rady Naukowej w Studium Teologii w Białymstoku. Do dziś w Studium Teologii w Białymstoku wykłada katechetykę. Wygłaszała wykłady na sympozjach naukowych w Polsce (Lublin, Częstochowa, Katowice, Poznań) jak również na zjazdach diecezjalnych, spotkaniach seminaryjnych i w grupach elitarnych. W 1992 roku w Lille we Francji wygłosiła referat na temat przemian katechezy w Polsce. Głównym obszarem badań naukowych Elżbiety Młyńskiej jest katecheza sakramentalna oraz katecheza dorosłych według koncepcji francuskiej Mess'AJE. Bogaty dorobek piśmienniczy obejmuje ponad 100 publikacji

zarówno w monografiach i czasopismach naukowych, jak również popularno-naukowych. Aktywnie uczestniczyła w życiu naukowym sekcji katechetycznej. W roku 1994 wzięła udział w Kongresie Europejskiej Ekipy Katechetycznej w Częstochowie, a w roku 2004 na VII Kongresie Teologów Polskich w Lublinie. Od roku 1999 uczestniczyła w dorocznych sympozjach organizowanych przez Sekcję Wykładowców Katechetyki, a od roku 2012 jest członkiem Stowarzyszenia Katechetyków Polskich.

Od roku 1985 po dzień dzisiejszy, pełni funkcję archidiecezjalnego wizytatora katechetów świeckich i zakonnych. Do jej zadań należy dbanie o permanentną formację duchową oraz intelektualną katechetów, organizowanie dorocznych zjazdów diecezjalnych, współtworzenie miesięcznika katechetycznego „Na drogach katechezy”, koordynacja prac Ośrodka Pomocy Katechetycznych. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski powierzyła jej w roku 2001 pracę w zespole opracowującym nowe programy katechizacji i podręczników. W tym samym roku została mianowana rzeczoznawcą do spraw oceny programów nauczania religii i podręczników katechetycznych. W roku 2003 mianowana została przez przewodniczącego Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski członkiem zespołu redakcyjnego POLSKIEGO KATECHIZMU DLA DOROSŁYCH.

Od roku 1991 włącza się w bezpośrednią współpracę z oświatą białostocką. W roku 1999/2000 była przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Nauczycieli Religii. W roku 2000 została wpisana na listę ekspertów MEN z prawem zasiadania w komisjach kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy. W tym samym roku została członkiem Zespołu Koordynacyjnego ds. Katechezy Rzymskokatolickiej Makroregionu Polski Północno-Wschodniej.

Doktor Elżbieta Młyńska odegrała ogromną rolę w organizacji kształcenia katechetów i teologów w Białymstoku. Wraz z ks. Józefem Grygotowiczem przyczyniła się do powstania studiów magisterskich i przez 15 lat była wicedyrektorem Studium Teologii w Białymstoku. Na studiach dbała o formację duchową i kulturalną studentów organizując dla nich coroczne rekolekcje, wspierając teatr akademicki, współpracując z Radą Studencką. Dzięki jej zaangażowaniu powstał ambitny plan adaptacji budynku przy ul. Warszawskiej 50, który po zakończeniu głównych prac remontowo-budowlanych został siedzibą Centrum Formacji Pastoralno-Katechetycznej im. bł. Michała Sopoćki.

Elżbieta Młyńska poświęciła ponad 30 lat życia na pracę naukową, organizacyjną i służbę Kościołowi białostockiemu. Za swoje zasługi otrzymała:

odznaczenie papieskie „Pro Ecclesia et Pontifice” (2000); Brązowy Krzyż Zasługi (2009) nadany przez Prezydenta RP, natomiast prezydent Białegostoku obdarzył ją statuetką i tytułem „Nauczyciel mądry sercem” (2010) – nagrodą dla osoby, która swoim postępowaniem, postawą i czynami uczy i mądrze kieruje uczniami, jest dla nich szczególnym autorytetem i niedoścignionym ideałem.

Ks. dr hab. Mieczysław Olszewski, prof. PWTW

Urodził się 1 października 1943 roku w miejscowości Rogacze, gmina Nowy Dwór koło Sokółki. Jesienią 1962 roku wstąpił do Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. W dniu 23 czerwca 1968 roku otrzymał święcenia kapłańskie. Po czterech latach pracy duszpasterskiej rozpoczął studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, które ukończył w 1975 roku uzyskując tytuł magistra i licencjata teologii pastoralnej.

W roku 1975 rozpoczął studia w Papieskim Instytucie Wschodnim w Rzymie na kierunku liturgicznym. W roku 1978 uzyskał licencjat nauk wschodnich (lic. scient. eccl. orient.) na podstawie pracy pt. *II RITO DELLA PENITENZA PRESSO PIETRO MOGHILA*, pisanej pod kierunkiem o. prof. Miguela Arranza SJ. W latach 1978-1983 odbył specjalistyczne studia na Uniwersytecie im. Wilhelma w Munster w Niemczech Zachodnich, które ukończył uzyskując stopień naukowy doktora teologii pastoralnej na podstawie rozprawy pt. *PASTORALTHEOLOGISCHE KONZEPTIONEN IN DER ORTHODOXEN KIRCHE RUSSLANDS DES 19. JAHRHUNDERTS UND IHRE ZUORDNUNG ZUR ASKETIK. EINE PASTORALGESCHICHTLICHE UNTERSUCHUNG*. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 2006 roku na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, na podstawie rozprawy pt. *DUSZPASTERSTWO PARAFIALNE W ŚWIETLE PROGRAMÓW DUSZPASTERSKICH EPISKOPATU POLSKI 1967-2000. STUDIUM TEOLOGICZNO-PASTORALNE*.

W 1984 roku rozpoczął wykłady z teologii pastoralnej, nauczanie języka niemieckiego oraz seminarium magisterskie w Archidiecezjalnym Seminarium Duchownym w Białymstoku.

W latach 1985-1988 prowadził trzyletnie Studium Życia Rodzinnego. W latach 2008-2010 pełnił funkcję dyrektora Studium Teologii w Białymstoku przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela.

W swoim dorobku naukowym może poszczycić się około 120 publikacjami, 5 książkami, wypromował 35 prac magisterskich, prowadzi także seminarium doktorskie z zakresu teologii pastoralnej. Należy do Sekcji Pastoralistów Polskich, Post T-Netzwerk der mittel-und osteuropaischen Pastoraltheologinnen und Theologen w Wiedniu, jest członkiem Rady Wydziału PWTW.

Obecnie pełni funkcję dyrektora Biblioteki AWSO w Białymstoku.

Ks. dr Jerzy Lachowicz

W latach 1988-1994 student Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Tytuł magistra uzyskał w 1994 roku w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie po obronie pracy pt. ANGELOLOGIA ŚW. GRZEGORZA WIELKIEGO (540-604) pisanej pod kierunkiem bp. prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego.

W roku 1995 rozpoczął studia specjalistyczne z historii teologii na Uniwersytecie Nawarry w Pampelunie (Hiszpania). Stopień doktora uzyskał w 2000 roku po obronie dysertacji pt. LA MUJER EN LA VIDA Y EL PENSAMIENTO DE SAN GREGORIO MAGNO, której promotorem był ks. prof. dr Domingo Ramos Lissón.

W latach 2001-2002 przebywał na stypendium naukowym na Katolickim Uniwersytecie w Lille (Francja), a w latach 2005-2006 na stypendium naukowym w Paryżu.

Obecnie pracuje jako wykładowca patrologii w Studium Teologii w Białymstoku (od 2000 roku) oraz Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku, gdzie w latach 2009-2011 nauczał również teologii dogmatycznej.

W Archidiecezji Białostockiej pełnił funkcję dyrektora Centrum Formacji Pastoralno-Katechetycznej im. bł. Michała Sopoćki, a od 2011 roku jest dyrektorem Studium Teologii w Białymstoku przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela.

Dyrekcja Studium Teologii w Białymstoku

*Ks. abp dr Stanisław Szymecki
(założyciel Studium Teologii w Białymstoku)*

*Ks. mgr lic. Józef Grygotowicz
(dyrektor w latach 1994-2008)*

*Dr Elżbieta Młyńska
(wicedyrektor w latach 1994-2008)*

*Ks. dr hab. Mieczysław Olszewski,
prof. PWTW
(dyrektor w latach 2008-2010)*

*Ks. dr Jerzy Lachowicz
(dyrektor od 2011)*

Pracownicy Studium Teologii w Białymstoku

Ks. bp dr hab. Henryk Ciereszko

Ks. prof. zw. dr hab. Adam Skreczko

Ks. prof. zw. dr hab. Józef Zabielski

*Ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski,
prof. UKSW*

Dr Andrzej Dakowicz

Dr Katarzyna Dec

Ks. dr Jarosław Grzegorzcyk

Ks. dr Stanisław Hołodok

Dr Wojciech Jocz

Ks. dr Andrzej Kakareko

S. dr Brygida Danuta Karwowska MFS

Ks. dr Tadeusz Kasabula

Ks. dr hab. Andrzej Proniewski

Ks. dr Radosław Kimsza

Ks. dr Tadeusz Krabel

Ks. dr Paweł Murziński

Ks. dr Adam Szot

Ks. dr Dariusz Wojtecki

Ks. mgr lic. Jerzy Sęczek

Ks. mgr lic. Tadeusz Żdanuk

Ks. mgr Czesław Gładczuk

Mgr Łukasz Kalisz

Mgr Anna Kirejczyk

Mgr Ewa Kozłowska

Sekretarze Studium Teologii w Białymstoku

*S. mgr Anna Tyra SJK
(1994-2000)*

*S. mgr Lucja (Grażyna) Kobielska MFS
(2000-2011)*

*Mgr Alicja Bienkowska
(od 2011)*

*Ks. abp prof. zw. dr hab. Edward Ozorowski
(zwierzchnik i przewodniczący
Rady Naukowej Studium Teologii w Białymstoku)*

Ks. abp prof. dr hab. Edward Ozorowski

Profesor nauk teologicznych w zakresie dogmatyki i historii teologii. Od 1970 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Teologii Katolickiej (obecnie Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) w Warszawie. W 1979 roku został biskupem pomocniczym Archidiecezji w Białymstoku i rektorem Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku; na tym stanowisku pozostawał do 1992 roku. W tym czasie doprowadził do regularnych spotkań wykładowców seminariów duchownych w Białymstoku, Drohiczynie, Łomży, Siedlcach i Elku oraz do powstania rocznika naukowego „*Studia Teologiczne*” (redaktor dziesięciu tomów).

W roku 1992 przejął opiekę nad kształceniem teologicznym świeckich i duchownych w Archidiecezji Białostockiej. Od 1980 roku jest członkiem Komisji Episkopatu ds. Nauki i Ekumenizmu oraz współprzewodniczącym Komisji Mieszanej ds. Ekumenizmu. W roku 1987 Rada Państwa nadała mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk teologicznych. W 1992 roku podjął pracę w Instytucie Studiów nad Rodziną w Łomiankach przy UKSW (ISnR); od tego roku jest też przewodniczącym Rady Naukowej ds. Kolegium Teologicznego i Studium Teologii w Białymstoku. Od 1995 roku – profesor zwyczajny ATK (UKSW); od 1999 roku – kierownik Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku. Jest współautorem SŁOWNIKA POLSKICH TEOLOGÓW KATOLICKICH (t. 1-4), prowadzi prace nad wydaniem podręcznika historii teologii, koordynator Zakładu Teologii Systematycznej Małżeństwa i Rodziny w Instytucie Studiów nad Rodziną UKSW, kierownik Katedry Teologii Dogmatycznej Małżeństwa i Rodziny UKSW, redaktor SŁOWNIKA MAŁŻEŃSTWA I RODZINY, autor 20 książek i ponad 1000 artykułów naukowych i popularnonaukowych. Wypromował siedmiu doktorów, był recenzentem 16 doktoratów, 4 habilitacji i 8 profesur oraz promotorem doktoratów honoris causa abp. Ignacego Tokarczuka (1991) i Józefa kard. Glempa. Brał udział w licznych zagranicznych sympozjach naukowych, m.in.: Rzym (1989), Rimini (1991), Edmonton (1992), Jerozolima (1994), La Thuil (1994).

Działał w Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Wiary, Komisji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Należał do American Biographical Institute (North Carolina), The International Biographical Center (Cambridge). Jest członkiem Rady Naukowej Komisji Episkopatu Polski i Zespołu ds. Sanktuariów Polskich. Wyróżniony nagrodą Ministra

Edukacji Narodowej za książkę EUCHARYSTIA (1991), Złotym Medalem „Research Fellow” przez American Biographical Institute (1994) oraz nagrodą naukową im. W. Pietrzaka za refleksję teologiczną nad człowiekiem i jego miejscem w historii Zbawienia oraz za wkład w dialog ekumeniczny. W dniu 1 października 2007 roku został uhonorowany tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku. Dnia 21 października 2006 roku papież Benedykt XVI mianował go na urząd Arcybiskupa Metropolity Białostockiego, ingres do katedry białostockiej odbył 16 listopada 2006 roku. Szczegółowym obszarem badawczym Księdza Arcybiskupa są antropologia chrześcijańska, eklezjologia, sakramentologia, historia teologii, teologia biblijna.

W herbie abp. Edwarda Ozorowskiego widnieje św. Franciszek przytulony do ukrzyżowanego Mistrza – Jezusa i Matka Miłosierdzia oraz słowa pasterskiego zawołania z LISTU DO FILIPIAN „W Tym, który umacnia”.

Ks. bp dr hab. Henryk Cierieszko

W 1975 roku wstąpił do Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Sześćoletnie studia i formację kapłańską ukończył w 1981 roku obroną pracy magisterskiej pt. ZJAWISKA NADPRZYRODZONE I ICH WYJAŚNIANIE. STUDIUM NA PODSTAWIE POLSKIEJ POLEMIKI WOKÓŁ TERESY NEUMANN Z KONNERSREUTH na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W roku 1983 został skierowany na KUL na studia specjalistyczne w zakresie teologii fundamentalnej. W roku 1985 uzyskał licencjat, a w roku 1988 obronił pracę doktorską pt. METODA APOLOGETYCZNA PAWŁA ŚWIETŁOWA. W 2013 roku na KUL odbył kolokwium habilitacyjne na podstawie dorobku i pracy pt. ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ BŁOGOSŁAWIONEGO MICHAŁA SOPOCKI (1888-1975). PEŁNA BIOGRAFIA APOSTOŁA MIŁOSIERDZIA BOŻEGO.

Po powrocie do Archidiecezji w latach 1988-1990 był wikariuszem w parafii św. Rocha w Białymstoku, pełniąc funkcję duszpasterza akademickiego przy tej parafii. W 1990 roku otrzymał nominację na prefekta alumnów Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku i wykładowcę propedeutyki teologii i teologii życia wewnętrznego, zlecono mu także prowadzenie proseminarium. Od roku 1991 jest wykładowcą teologii fundamentalnej w białostockim Seminarium Duchownym. Wykłady z teologii fundamentalnej prowadził również w Wyższym Seminarium Duchownym w Elku; w Wyższym Seminarium Duchownym w Grodnie; w Archidiece-

zjalnym Kolegium Teologicznym w Białymstoku; w Studium Teologii w Białymstoku przy Papieskim Wydziale Teologicznym, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie oraz w Polskim Centrum Katechetycznym w Wilnie.

Od roku 1994 jest w Archidiecezji cenzorem publikacji o treści związanej z religioznawstwem i naukami humanistycznymi. W latach 1995-1998 oraz 2001-2008 był ojcem duchownym alumnów Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku.

W 1998 roku został mianowany wicepostulatorem w procesie beatyfikacyjnym ks. Michała Sopoćki. Zredagował *POSITIO SUPER VIRTUTIBUS*, dzieło będące pełnym zestawieniem dokumentacji procesu. W tym przygotował główną jego część, czyli źródłowe i krytyczne opracowanie biografii ks. M. Sopoćki, ukazujące w kontekście historycznym, kulturowym i religijnym jego życie, działalność i rozwój duchowy po heroiczny wymiar cnót chrześcijańskich *LA VITA DEL SERVO DI DIO, [w:] SERVI DEI MICHAELIS SOPOĆKO SACERDOTIS DIOCEZANI (1888-1975). POSITIO SUPER VIRTUTIBUS, Romae 2002.*

Od 2000 roku jest ojcem duchownym kapłanów Archidiecezji Białostockiej, od 2004 roku rzecznikiem sprawiedliwości Sądu Metropolitalnego Białostockiego, a od roku 2007 członkiem Rady Kapłańskiej Archidiecezji Białostockiej. W 2003 roku otrzymał godność Kapelana Jego Świątobliwości, a w 2008 roku został kanonikiem gremialnym Białostockiej Kapituły Metropolitalnej. Należy do Zarządu Podlaskiego Stowarzyszenia Absolwentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jest jego kościelnym asystentem.

Jest autorem kilkudziesięciu artykułów naukowych i popularnonaukowych z zakresu teologii fundamentalnej, religiologii i teologii duchowości. Badania nad postacią ks. Michała Sopoćki otworzyły nową sferę naukowych zainteresowań Księdza Biskupa. W sposób szczególny są nimi zagadnienia Miłosierdzia Bożego, jego teologia i kult oraz problematyka studium świętości na przykładzie postaci błogosławionych i świętych. Owocem tych badań są liczne publikacje książkowe, m.in. *SŁUGA BOŻY KS. MICHAŁ SOPOĆKO, DROGA ŚWIĘTOŚCI KS. MICHAŁA SOPOĆKI, ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ KSIĘDZA MICHAŁA SOPOĆKI (1888-1975), KSIĄDZ MICHAŁ SOPOĆKO APOSTOŁ MIŁOSIĘRDZIA BOŻEGO*. Biskup Henryk Ciereszko opracował i przygotował do druku *DZIENNIK* bł. ks. Michała Sopoćki, wydany w Białymstoku w 2010 roku.

Ks. prof. dr hab. Adam Skreczko

Absolwent AWSO w Białymstoku, tytuł magistra uzyskał na KUL po obronie pracy pt. *DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-DYDAKTYCZNA PROF. IGNACEGO ŚWIRSKIEGO W LATACH 1926-1946*. Odbył studia specjalistyczne z pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL oraz z teologii małżeństwa i rodziny na Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie zakończone uzyskaniem stopnia naukowego doktora po obronie dysertacji pt. *LA FAMIGLIA POLACCA E L'EMIGRAZIONE. ANALISI ANTROPOLOGICO-TEOLOGICA*. W 2003 roku na UKSW w Warszawie uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. *TROSKA KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W POLSCE O MAŁŻEŃSTWO I RODZINĘ W OKRESIE WIELKIEJ NOWENNY (1957-1966)*. *STUDIUM TEOLOGICZNO-PASTORALNE*.

W 2004 roku został mianowany kierownikiem Katedry Teologii Pastoralnej Małżeństwa i Rodziny w Instytucie Studiów nad Rodziną w Łomiankach (obecnie Wydział Studiów nad Rodziną UKSW). W 2004 roku uzyskał stanowisko profesora nadzwyczajnego UKSW, a w 2005 roku profesora UwB. W 2012 roku otrzymał tytuł naukowy profesora nauk teologicznych i w 2013 roku stanowisko profesora na UKSW.

Od 1993 roku wykładowca w AWSO w Białymstoku, PWTW Studium Teologii w Białymstoku i w Wilnie oraz ISnR. W latach 1994-1996 wykładał w Diecezjalnym Kolegium Teologicznym w Elku (filia ATK), w latach 1998-1999 prowadził wykłady zlecone z teologii małżeństwa i rodziny w Wyższym Seminarium Duchownym w Sankt Petersburgu (Rosja). W latach 1999-2012 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB.

Pełnił także funkcje dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej Białostockiej w latach 1992-2001; referenta ds. wydawnictw w Archidiecezji Białostockiej w latach 1998-2001. Był współzałożycielem i w latach 1993-2001 redaktorem naczelnym miesięcznika Archidiecezji Białostockiej „Czas Miłosierdzia”. W latach 2001-2012 pełnił funkcję redaktora naczelnego „Rocznika Teologii Katolickiej”; od 2008 roku redaktor naczelny pisma naukowego „Studia Teologiczne” (Białystok–Drohiczyń–Łomża); od 2000 roku – członek Stowarzyszenia Ekspertów Oświaty MEN. Członek Stowarzyszenia Familiologów oraz Stowarzyszenia Pastoralistów. Promotor 4 doktoratów oraz około 350 prac magisterskich. Autor ponad 300 publikacji z zakresu pedagogiki oraz teologii pastoralnej małżeństwa i rodziny.

W latach 2000 i 2001 otrzymał nagrody Rektora UwB za pracę naukową, a w 2006 roku nagrodę za pracę naukową i działalność organizacyjną. Otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej. W 2010 roku otrzymał statuetkę „Wiktora” za zasługi na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej, nadany przez Ministra Edukacji Narodowej RP za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania. W 2012 roku – nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz nagrodę prezydenta Miasta Białegostoku „Nauczyciel mądry sercem”.

W latach 2007-2013 pełnił funkcję rektora AWSD w Białymstoku oraz wikariusza biskupiego ds. stałej formacji kapłanów. Prowadzi badania głównie w dziedzinach: teologia pastoralna małżeństwa i rodziny, pedagogika rodziny, pedagogizacja rodziców. Posiada tytuł honorowy Kapelana Jego Świątobliwości, a także kanonika gremialnego Kolegiackiej Kapituły Krypnińskiej.

Ks. prof. dr hab. Józef Zabielski

Absolwent AWSD w Białymstoku, które ukończył w 1978 roku. Stopień naukowy doktora nauk teologicznych w zakresie teologii moralnej otrzymał na podstawie rozprawy pt. PERSONALISTYCZNA KONCEPCJA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO MIŁOSIERDZIA W UJĘCIU JANA PAWŁA II, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Seweryna Rosika na Wydziale Teologii KUL w 1988 roku. Na KUL ukończył też Podyplomowe Studium Poradnictwa Psychologicznego i Psychoterapii dla Duchowieństwa, uzyskując dyplom upoważniający do prowadzenia pomocy terapeutycznej. W roku akademickim 1993/1994 odbył studia i badania naukowe w Paryżu – Institute Catholique de Paris i Sorbona; w latach 1985-1997 odwiedził ośrodki naukowe w Niemczech – Kolonii, Bonn, Paderborn i Monachium. W 1999 roku na UKSW w Warszawie uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie teologii moralnej na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. WSPÓŁCZESNY INDYFERENTYZM RELIGIJNY. STUDIUM TEOLOGICZNO-MORALNE (Białystok 1999). W 2007 roku otrzymał tytuł naukowy profesora nauk teologicznych z rąk Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. W roku 2011 uzyskał stanowisko profesora zwyczajnego UKSW w Warszawie.

Od 1988 roku wykładowca etyki i teologii moralnej w AWSD w Białymstoku; od 1989 roku pracownik naukowo-dydaktyczny na Wydziale

Teologii ATK, obecnie kierownik Katedry Teologii Moralnej Życia Społecznego UKSW w Warszawie. W latach 1990-1998 wykładowca etyki i teologii moralnej w Filii ATK w Suwałkach; od 1995 roku wykładowca w Kolegium i Studium Teologicznym w Łomży oraz PWTW Studium Teologii w Białymstoku i w Wilnie. W roku akademickim 1992/1993 wykładowca etyki na Politechnice Białostockiej; w roku akademickim 1995/1996 prowadził wykłady z teologii moralnej w Diecezjalnym Kolegium Teologicznym w Elku. Od 2001 roku wykładowca w Studium Teologii – Centrum Katechetyczne w Wilnie. Od roku 2013 wykładowca w Riga Higher Institute of Religious Sciences w Rydze (Łotwa).

W latach 1989-1991 prefekt studiów w AWSD w Białymstoku, a w latach 1989-1999 pełnił tę funkcję w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Białymstoku. W latach 1999-2012 pracownik naukowo-dydaktyczny Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB na stanowisku prof. nadzwyczajnego UwB. W latach 2000-2002 kierownik Podyplomowego Studium Katechetyczno-Pedagogicznego UwB. W latach 2000-2004 rektor Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. W latach 1994-1998 redaktor naczelny kwartalnika „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej”. Od 1995 roku redaktor Biuletynu Teologiczno-Moralnego „Collectanea Theologica” oraz członek Redakcji „Collectanea Theologica”. W latach 1993-1998 współpracował z Tygodnikiem Polskiej Emigracji w Paryżu „Głos Katolicki. Voix Catholique”, w latach 2000-2002 redaktor „Biuletynu Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB”. W latach 2000-2002 był kierownikiem Podyplomowego Studium Katechetyczno-Pedagogicznego przy Międzywydziałowej Katedrze Teologii Katolickiej UwB. W latach 2005-2007 pełnił funkcję kierownika Podyplomowego Studium Zarządzania i Administracji przy tejże Katedrze. Członek Zespołu Redakcyjnego „Rocznika Teologii Katolickiej”, Rady Naukowej „Studia Seminarii Białosotensis”, Zespołu Recenzentów „Studia Lovicensia”.

Autor 12 książek oraz około 300 artykułów i innych publikacji. Promotor blisko 400 prac magisterskich i 6 doktoratów, recenzent: 24 przewodów doktorskich, 6 habilitacji, 2 profesur. Jest członkiem: Konferencji Ost-Südeuropäischer Moral-Theologen; Europejskiego Stowarzyszenia Teologów Katolickich; Stowarzyszenia Moralistów Polskich; Komisji Bioetycznej przy Okręgowej Izbie Lekarskiej w Białymstoku; Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów UKSW w Warszawie; przewodniczącym Rady Nadzorczej Fundacji „Edukacja i Twórczość” w Białymstoku.

W ramach uznania „za pracę naukową” otrzymał dwie nagrody Rektora Uniwersytetu w Białymstoku (rok 2000 i 2001), nagrodę Rektora ATK w Warszawie „Za szczególne zasługi dydaktyczne i wychowawcze” (1998). W roku 2005 został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP. W roku 2009 otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej „Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania”. W roku 2012 Srebrny Medal „za długoletnią służbę w UKSW”. W badaniach naukowych zajmuje się głównie teologią moralną fundamentalną oraz życia osobistego i społecznego, etyką chrześcijańską, zagadnieniami personalizmu chrześcijańskiego, bioetyką, moralnością kultury i życia społecznego.

Ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski, prof. UKSW

W 1986 roku ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Łomży. W 1986 uzyskał tytuł magistra teologii na ATK w Warszawie na podstawie pracy pt. REKAPITULACJA W NAUCZANIU ŚWIĘTEGO PAWŁA, napisanej pod kierunkiem ks. dr. Jana Harasima. W latach 1987-1992 odbył studia doktoranckie na Uniwersytecie we Fryburgu (Szwajcaria) zakończone stopniem naukowym doktora teologii dogmatycznej w oparciu o pracę pt. BERAHA ET EUCHARISTIE. LA THÉOLOGIE DES NOUVELLES PRIÈRES EUCHARISTIQUES A LA LUMIÈRE DE LA TRADITION EUCHOLOGIQUE JUIVE pod kierunkiem o. prof. Liam Walsh. W 1993 nostryfikował dyplom doktorski na Wydziale Teologicznym ATK w Warszawie. W 2002 odbył kolokwium habilitacyjne z teologii dogmatycznej na Wydziale Teologii UKSW na podstawie rozprawy pt. BENEDYKTA HESSEGO NAUKA O MAŁŻEŃSTWIE. STUDIUM TEOLOGICZNO DOGMATYCZNE. W 2004 roku mianowany został na stanowisko profesora UKSW w Instytucie Studiów nad Rodziną – Wydział Teologiczny przy Katedrze Historii Teologii Małżeństwa i Rodziny.

W latach 2005-2008 był prodziekanem Wydziału Teologicznego UKSW. Od 2005 roku jest członkiem Senatu UKSW. W latach 2008-2010 był dyrektorem Instytutu Studiów nad Rodziną Wydziału Teologicznego UKSW. Doprowadził do utworzenia pierwszego w Polsce kościelnego Wydziału Studiów nad Rodziną. Obecnie pełni funkcję dziekana tego Wydziału na UKSW.

W trakcie swojej pracy prowadził wykłady z teologii dogmatycznej na wielu uczelniach. Autor ponad 200 publikacji w tym 3 książek, redakcji

monografii, artykułów naukowych i popularnonaukowych, recenzji, haseł słownikowych, sprawozdań i tłumaczeń. Jest promotorem 6 doktoratów z zakresu teologii. Zorganizował i uczestniczył w wielu konferencjach krajowych i zagranicznych. W 2012 roku został wybrany Prezesem Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego. Jest laureatem nagrody Rektora UKSW za całokształt pracy dla dobra UKSW. Został dwukrotnie odznaczony przez Prezydenta RP: Srebrnym Medalem za długoletnią służbę (2011) oraz Złotym Krzyżem Zasługi (2012).

Ks. dr hab. Tadeusz Zadykowicz

Absolwent AWSO w Białymstoku, w 1994 roku uzyskał tytuł magistra na KUL na podstawie pracy pt. IDEOWE OBRAZY MARYI W ENCYKLIKACH JANA PAWŁA II: REDEMPTOR HOMINIS, DOMINUM ET VIVIFICANTEM, REDEMPTORIS MATER, którą napisał pod kierunkiem o. prof. dr. hab. Stanisława Celestyna Napiórkowskiego. Studia specjalistyczne z teologii moralnej na KUL zakończył w 1999 roku i uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie pracy pt. MARYJNY WYMIAR CHRZEŚCIJAŃSKIEGO ŻYCIA MORALNEGO W ŚWIETLE POSOBOROWEGO NAUCZANIA KOŚCIOŁA, pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Janusza Nagórnego. W 2012 roku odbył kolokwium habilitacyjne na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. SEQUELA CHRISTI ET IMITATIO HOMINIS. PARADYGMAT NAŚLADOWANIA WE WSPÓŁCZESNEJ REFLEKSJI TEOLOGICZNO-MORALNEJ – ŹRÓDŁA I PERSPEKTYWY.

Prowadził wykłady w AWSO w Białymstoku, STB, Wyższej Szkole Ekonomicznej w Białymstoku, UwB, KUL. Autor ponad 110 publikacji w tym monografie, redakcje książek, artykuły naukowe i popularnonaukowe, hasła encyklopedyczne i leksykograficzne, recenzje i sprawozdania.

Jest członkiem Towarzystwa Naukowego KUL; Stowarzyszenia Teologów Moralistów; Lubelskiego Towarzystwa Naukowego; Europejskiego Stowarzyszenia Teologów Katolickich; Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Obecnie pełni funkcję dyrektora Instytutu Teologii Moralnej KUL oraz jest członkiem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej do Spraw Studentów i Doktorantów KUL. Obszary zainteresowań badawczych to moralność życia religijnego, współczesny kontekst życia religijno-moralnego, biblijne oraz kulturowe przesłanki moralności, rola wzorów osobowych w chrześcijańskim życiu moralnym.

Dr Marian Antoni Chomoncik

Absolwent Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 1963 roku uzyskał tytuł magistra filologii klasycznej na podstawie pracy pisanej pod kierunkiem prof. Leokadii Małunowicz pt. *CYTATY W PROZAICZNYCH DZIEŁACH L. A. SENEKI OPRÓCZ LISTÓW MORALNYCH*. Z kolei tytuł magistra filologii niemieckiej uzyskał w 1972 roku na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu w oparciu o pracę pt. *DER SATZBAU IN PROSA VON H. HESSE* pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Bzdęgi. W 1980 roku uzyskał stopień doktora językoznawstwa germańskiego na podstawie pracy pt. *DER SATZBAU IN H. BÖLL PROSA. EIN BEITRAG ZUR KOMPLEXITÄT DES DEUTSCHEN* (promotor prof. dr hab. A. Bzdęga).

Pracował jako nauczyciel w liceum ogólnokształcącym w Łomży (1963-1974); w Akademii Medycznej w Białymstoku – lektor, wykładowca, starszy wykładowca (1974-2004); w Kolegium Języków Obcych w Łomży – nauczyciel mianowany od 1990 roku; w Studium Teologii w Białymstoku – wykładowca (1995-1997); w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Białymstoku – adiunkt (1998-2009).

Marian A. Chomoncik jest laureatem licznych nagród: Dydaktyczna Nagroda I Stopnia Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej w 1989 roku; Dydaktyczna Nagroda I Stopnia Rektora AM w Białymstoku w 2002 roku; Złoty Krzyż Zasługi w 1983 roku; Zasłużony Działacz Kultury w 1984 roku.

Autor publikacji z zakresu gramatyki języka łacińskiego oraz greckiego, uczestnik konferencji naukowych krajowych i zagranicznych.

Dr Andrzej Dakowicz

Absolwent Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, gdzie w 1989 roku uzyskał tytuł magistra psychologii. W latach 1989-1993 odbył studia doktoranckie na KUL, uczestniczył w seminarium prowadzonym przez prof. dr hab. Marię Braun-Gałkowską. W 1999 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii na podstawie rozprawy pt. *PLEĆ PSYCHICZNA A POZIOM SAMOAKTUALIZACJI*.

Pracę nauczyciela akademickiego rozpoczął w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie, w roku akademickim 1990/1991 prowadził tam ćwiczenia z zakresu psychologii. W 1991 roku przeniósł się do Białegostoku,

gdzie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Filii Uniwersytetu Warszawskiego uzyskał stanowisko asystenta w Zakładzie Psychologii Rozwojowej, Wychowawczej i Społecznej. W 1999 roku awansował na stanowisko adiunkta w Zakładzie Psychologii Społecznej i Rozwoju Człowieka na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB. W latach 2006-2009 pracował jako adiunkt w Katedrze Socjologii Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku.

Andrzej Dakowicz podnosił swoje kwalifikacje zawodowe uczestnicząc w 20 warsztatach i kursach. Jest także aktywnym popularyzatorem nauki, współpracuje z wieloma instytucjami poprzez prowadzenie wykładów i szkoleń, jest również osobą działającą społecznie. Należy do Polskiego Towarzystwa Psychologicznego (od 1996 roku) oraz Zespołu Pedagogiki Chrześcijańskiej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (od 2006 roku).

W swoim dorobku naukowym posiada aktywny udział w ponad 30 konferencjach naukowych. Jest autorem 3 monografii oraz 40 artykułów naukowych. Za swoje osiągnięcia otrzymał liczne nagrody: nagrodę Rektora Uniwersytetu w Białymstoku za pracę naukową w 1999 i 2005 roku, za pracę dydaktyczną w 1997 roku, za działalność organizacyjną w 2003, 2008 i 2010 roku; odznakę „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Psychologicznego” w 2007 roku; został wpisany na diamentową listę Stowarzyszenia „Otwarty Dom” Pomoc Polskim Dzieciom na Wschodzie w dowód uznania za otwarte serce i ofiarną miłość okazaną polskim dzieciom na Litwie w 2010 roku.

Dr Katarzyna Dec

Absolwentka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, na którym uzyskała tytuł magistra w 1998 roku w oparciu o pracę pt. WARTOŚĆ SEKSUALNA W MIŁOŚCI, NA PODSTAWIE ARTYKUŁÓW PUBLIKOWANYCH W HOMO MEDITANS napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Jozafata Nowaka OFM, który był także promotorem jej doktoratu. Stopień doktora nauk teologicznych w zakresie teologii duchowości otrzymała w 2006 roku, na podstawie rozprawy pt. NOWY CZŁOWIEK W POLITYCE W ŚWIETLE NAUCZANIA JANA PAWŁA II.

W latach 1998-2000 przebywała w „L'Arche” Jean Vanier w Anglii. Od 2000 roku pracuje jako nauczyciel katecheta. Prowadzi wykłady i ćwiczenia z psychologii osobowości, rozwojowej, ogólnej i wychowawczej na PWTW

Studium Teologii w Białymstoku. W latach 2002-2006 radna Rady Miejskiej Białegostoku.

Ks. dr Jarosław Grzegorzczak

Ukończył Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku w 1992 roku, obronił pracę magisterską z historii Kościoła pt. *DZIEJE PARAFII DOLISTOWO*, promotor: ks. dr Tadeusz Krahel. Studia doktoranckie na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie w latach 1999-2004 zakończył rozprawą doktorską z teologii pastoralnej pt. *PELLEGRINAGGIO A PIEDI VIA DELLA NUOVA EVANGELIZZAZIONE. ANALISI DEL PELLEGRINAGGIO A PIEDI DELLA DIOCESI DI BIALYSTOK A JASNA GÓRA*, napisaną pod kierunkiem prof. Ignazio Sanna.

W latach 1992-1995 pracował jako wikariusz w parafii Przemienienia Pańskiego w Wasilkowie. Następnie przez 4 lata pełnił posługę kapelana abp. Stanisława Szymeckiego, Metropolity Białostockiego, pracując jednocześnie w Wydziale Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej Białostockiej. W tym okresie sprawował też funkcje: kierownika Pieszej Pielgrzymki Różanostockiej, a następnie przez 4 lata (1995-1999) kierownika Białostockiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę.

Opublikował 4 monografie i 12 artykułów naukowych, uczestnik ponad 20 konferencji naukowych. Wykładowca teologii pastoralnej w AWSO w Białymstoku oraz Studium Teologii w Białymstoku. Jako teolog pastoralista interesuje się w szczególności sposobem zjawiskiem pielgrzymowania, ukazując jego wielkie walory duszpasterskie i znaczenie w dziedzinie osobistego pogłębiania wiary chrześcijańskiej. O tych zainteresowaniach świadczą choćby takie publikacje jak: *JEZUS DROGĄ. KONFERENCJE NA BIAŁOSTOCKĄ PIESZĄ PIELGRZYMKĘ NA JASNĄ GÓRĘ* (2002) oraz „*WYTRWAJcie WE MNIE...*” *ROZWAŻANIA PIELGRZYMKOWE* (2011).

Od 2004 do 2012 roku pracował jako przewodniczący Kolegium Duszpasterzy Akademickich Archidiecezji Białostockiej, kierując Centralnym Ośrodkiem Duszpasterstwa Akademickiego znajdującym się przy parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białymstoku. W środowisku akademickim prowadzi spotkania formacyjne w duchu wiary chrześcijańskiej wśród studentów i absolwentów. Udzielał się także duszpastersko w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białymstoku.

Obecnie pełni funkcję dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Białostockiej oraz duszpasterza parlamentarzystów, pracowników administracji rządowej i samorządowej Archidiecezji Białostockiej. Posiada honorowy tytuł Kapelana Jego Świątobliwości.

Ks. dr Stanisław Hołodok

Absolwent AWSD w Białymstoku. W latach 1975-1980 studiował w Sekcji Liturgicznej Instytutu Teologii Pastoralnej KUL, gdzie też uzyskał doktorat z teologii pastoralnej (specjalizacja liturgiczna) na podstawie rozprawy pt. SAKRAMENT CHRZTU, BIERZMOWANIA I EUCHARYSTII W DIECEZJI WILEŃSKIEJ W XVI-XVIII WIEKU.

W czasie swojej pracy pełnił liczne funkcje w AWSD w Białymstoku: prefekta (1980-1983), ojca duchownego (1983-1987), wicerektora (1988-1993) i rektora (1993-2001). Od roku 1980 jest profesorem-wykładowcą AWSD i prowadzi wykłady z liturgiki, z teologii duchowości i homiletyki. Prowadzi też wykłady i seminarium naukowe w PWTW Studium Teologii w Białymstoku. Jest promotorem 67 prac magisterskich, 9 licencjackich i 10 dyplomowych oraz autorem 406 artykułów o tematyce liturgicznej (przeważnie popularnonaukowej), a także redaktorem dwóch książek; od 1984 roku opracowuje KALENDARZ LITURGICZNY ARCHIDIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ.

W Archidiecezji Białostockiej pełnił funkcje: redaktora naczelnego WIADOMOŚCI KOŚCIELNYCH ARCHIDIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ (1998-2006), przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej, ceremoniarza archidiecezjalnego; był członkiem Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Kościelnej, Sztuki Kościelnej oraz Konserwacji Zabytków; Komisji ds. Budownictwa Kościelnego i Nadzoru Budowlanego oraz od 1984 roku jest sędzią Sądu Metropolitalnego Białostockiego.

Był członkiem trzeciej Komisji przygotowawczej do II Synodu Plenarnego (problematyka liturgiczna) oraz sekretarzem Komisji Episkopatu do spraw Seminarium Duchownych (1993-1996).

Dnia 27 czerwca 2005 roku został mianowany proboszczem parafii Zmartwychwstania Pańskiego w Białymstoku, natomiast 15 września 2005 roku – dziekanem Dekanatu Białystok Bacieczki.

Dr Wojciech Jocz

Absolwent Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 1988 roku uzyskał tytuł magistra socjologii na podstawie pracy pt. *OBRAZ WALKI Z ALKOHOLIZMEM W II RZECZYPOSPOLITEJ NA ŁAMACH PISMA „TRZEŻWOŚĆ”*, promotor: prof. dr hab. Piotr Kryczka. W 2013 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Społecznych KUL. Rozprawę doktorską pt. *SPOŁECZNO-KULTUROWE UWARUNKOWANIA UŻYWANIA PRZEZ MŁODZIEŻ SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH (NA PRZYKŁADZIE BIAŁEGO-STOKU)* napisał pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Janusza Mariańskiego.

W latach 1995-2002 pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu w Białymstoku, a w latach 2002-2005 Akademii Medycznej w Białymstoku. Od 1996 roku wykładowca na PWTW Studium Teologii w Białymstoku oraz Studium Życia Rodzinnego w Białymstoku.

Od 2001 roku pełni funkcję prezesa Podlaskiego Stowarzyszenia Absolwentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; w latach 2001-2009 członek Zarządu Sekcji Socjologii Dewiacji i Kontroli Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, w latach 2002-2009 członek Rady Programowej Wykładów Otwartych z Katolickiej Nauki Społecznej.

Doktor Wojciech Jocz jest autorem około 30 publikacji naukowych, w tym redaktorem dwóch monografii. Był także uczestnikiem 20 konferencji i sympozjów naukowych. Jest laureatem nagrody w ogólnopolskim konkursie prac magisterskich poruszających zagadnienie alkoholizmu i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych (Warszawa 1989). Otrzymał nagrodę za poster prezentowany podczas Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej im. prof. Franciszka Venuleta „Tytoń albo zdrowie” (Radom 2005), a także Srebrną Odznakę Honorową Polskiego Towarzystwa Higienicznego (Warszawa 1996).

Ks. dr Andrzej Kakareko

W latach 1980-1985 studiował prawo na Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku, gdzie uzyskał tytuł magistra nauk prawnych na podstawie pracy pt. *PROBLEMATYKA ORGANIZACYJNO-PRAWNA I FUNKCJONOWANIE KÓŁEK ROLNICZYCH W LATACH 1982-1984 NA PRZYKŁADZIE GMIN*

KNYSZYN I KRYPNO (WOJ. BIAŁOSTOCKIE) pod kierunkiem prof. Andrzeja Stelmachowskiego. W 1985 roku wstąpił do Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku, które ukończył w 1990 roku, uzyskując tytuł magistra teologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, na podstawie pracy z zakresu historii Kościoła pt. ŚWIECKIE DUCHOWIEŃSTWO PARAFIALNE I JEGO DZIAŁALNOŚĆ DUSZPASTERSKA W ŚWIELE USTAWODAWSTWA SYNODALNEGO W DIECEZJI WILEŃSKIEJ (XVI-XVIII w.), napisanej pod kierunkiem ks. dr. Tadeusza Kraheła. W tym samym roku otrzymał święcenia kapłańskie i pracował jako wikariusz w Choroszcy. W roku 1991 został skierowany na studia specjalistyczne w zakresie prawa kanonicznego na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. W 1993 roku uzyskał licencjat z prawa kanonicznego na podstawie pracy pt. ATTIVITÀ SINODALE NELLA DIOCESI DI VILNA (XVI-XVII SEC.), pod kierunkiem ks. prof. Antoniego Stankiewicza. Stopień doktora prawa kanonicznego uzyskał w oparciu o rozprawę LA RIFORMA DELLA VITA DEL CLERO NELLA DIOCESI DI VILNA DOPO IL CONCILIO DI TRENTO (1564-1796) pod kierunkiem ks. prof. Antoniego Stankiewicza.

W 1996 roku został mianowany pomocniczym wikariuszem sądowym (wiceoficjałem) Sądu Metropolitalnego Białostockiego, radcą prawnym Kurii Metropolitalnej Białostockiej, duszpasterzem prawników oraz wykładowcą prawa kanonicznego i wyznaniowego w AWSD w Białymstoku. Równocześnie objął wykłady z prawa kanonicznego w Studium Teologii w Białymstoku przy Papieskim Wydziale Teologicznym, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie, Polskim Centrum Katechetycznym w Wilnie oraz w Instytucie Studiów nad Rodziną w Łomiankach, na Podyplomowych Studiach Mediatorów Sądowych na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz w Podlaskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Mońkach.

W 2000 roku został mianowany wikariuszem sądowym (oficjałem) Sądu Metropolitalnego. Urząd ten sprawował do 2008 roku. Od 2006 roku jest kanclerzem Kurii Metropolitalnej oraz sędzią Sądu Metropolitalnego. Jest też członkiem Rady Kapłańskiej i Kolegium Konsultorów Archidiecezji Białostockiej. W 2003 roku otrzymał godność Kapelana Ojca Świętego.

Ksiądz doktor jest autorem ponad trzydziestu artykułów naukowych i popularnonaukowych w większości poświęconych zagadnieniom prawno-historycznym, głównie diecezji wileńskiej do końca XVIII wieku i teorii prawa kościelnego. Jest także promotorem kilkunastu prac magisterskich z zakresu historii prawa kanonicznego i kościelnego prawa małżeńskiego.

Siostra dr Brygida Danuta Karwowska

W 1980 roku wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Misjonek Świętej Rodziny. Po odbyciu nowicjatu i złożeniu profesji zakonnej pracowała przez cztery lata jako katecheta w Gryficach. W 1987 roku rozpoczęła studia w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, które ukończyła w 1992 roku. Tytuł magistra uzyskała, pisząc pracę z zakresu historii Kościoła pt. *MATKA MARIA CHRZANOWSKA PRZEŁOŻONA GENERALNA ZGROMADZENIA SIÓSTR MISJONAREK ŚWIĘTEJ RODZINY (1889-1979)* pod kierunkiem ks. prof. Franciszka Stopniaka. Stopień doktora nauk humanistycznych otrzymała w 1998 roku na podstawie dysertacji pt. *HISTORIA ZGROMADZENIA SIÓSTR MISJONAREK ŚWIĘTEJ RODZINY W LATACH 1945-1967*.

W 2003 roku ukończyła Podyplomowe Studium Teologii na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W latach 1990-1994 pracowała jako katecheta w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Legionowie.

Jako pracownik Studium Teologii w Białymstoku, prowadzi wykłady z zakresu historii Kościoła w Polsce, historii katechezy oraz seminarium z zakresu historii Kościoła. W latach 1995-2005 prowadziła również wykłady dla studentów Kolegium Katechetycznego w Baranowiczach na Białorusi. Jest autorką ponad 30 artykułów naukowych i popularnonaukowych. Wygłosiła kilka referatów na konferencjach naukowych. Była promotorem 29 prac magisterskich i 20 prac dyplomowych.

W latach 2005-2010 pełniła funkcję referentki diecezjalnej żeńskich zgromadzeń zakonnych. W tym czasie uczestniczyła w pracach Konsulty Wyższych Przełożonych Zakonnych.

Od 1994 roku prowadzi działalność dydaktyczną w II Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku. W tym czasie dała się poznać jako osoba dynamiczna, podejmująca różnorodne inicjatywy mające na celu wszechstronny rozwój młodzieży, z którą pracuje. Pomaga młodym ludziom w rozwoju ich uzdolnień, zachęcając do udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach. Założyła koło teologiczne „Logos”, którego członkowie biorą udział w konkursach i olimpiadach. Jej uczniowie są finalistami i laureatami Olimpiady Misyjnej Znajomości Afryki, Olimpiady Teologii Katolickiej i Ogólnopolskiego Konkursu Biblijnego.

Z jej inicjatywy powstał zespół wokalny-instrumentalny „Agrafon”, którego jest dyrygentem i opiekunem. Zespół bierze udział w przeglądach i festiwalach, zdobywając nagrody i wyróżnienia.

Siostra Brygida od szeregu lat współpracuje ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, świetlicą „Nazaret” i hospicjum, organizując na ich rzecz akcje charytatywne i wolontariat młodzieży. Za swoją działalność dydaktyczną i organizacyjną otrzymała liczne nagrody: Medal Komisji Edukacji Narodowej (2004); Srebrny Krzyż Zasługi (2000); nagrodę Kuratora (2007); nagrodę Ministra Edukacji Narodowej (2004); nagrodę Przewodniczącego Rady Miejskiej w Białymstoku dla Nauczycieli Animatorów Kultury (2010), kilkakrotnie nagrodę dyrektora szkoły.

Ks. dr Tadeusz Kasabula

Absolwent AWSD w Białymstoku, w 1989 roku uzyskał tytuł magistra na Wydziale Teologicznym KUL na podstawie pracy pt. *DZIEJE PARAFII GONIĄDZ DO 1795 ROKU* pod kierunkiem ks. dr. hab. Anzelma Weissa prof. KUL. W 1992 roku uzyskał licencjat nauk teologicznych w zakresie historii Kościoła na KUL, a w 1996 roku doktorat z tejże dziedziny na podstawie dysertacji pt. *IGNACY JAKUB MASSALSKI JAKO BISKUP WILEŃSKI 1762-1794* przygotowanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Bolesława Kumora.

W latach 1996-1999 prefekt alumnów w AWSD w Białymstoku; od 1996 roku wykładowca w AWSD w Białymstoku (wykłady z historii Kościoła, konwersatorium, proseminarium, seminarium magisterskie.); od 1996 roku wykładowca historii Kościoła na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie – Studium Teologii w Białymstoku i Studium Teologii w Wilnie – wykłady i seminarium naukowe; w roku 1999/2000 prowadził wykłady na Wydziale Historyczno-Socjologicznym Uniwersytetu w Białymstoku, w roku akademickim 2003/2004 wykłady z historii Kościoła w Polsce na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; od 1999 roku zastępca dyrektora Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku oraz adiunkt przy Międzywydziałowej Katedrze Teologii Katolickiej UwB; w latach 1999-2000 sekretarz I Synodu Archidiecezji Białostockiej; od 2001 roku sekretarz redakcji „Rocznika Teologii Katolickiej” – pisma Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB; od 2008 członek redakcji rocznika Polskiego Towarzystwa Historycznego (PTH) Oddział w Białymstoku „Biuletyn Historii Pograni-

cza”; od 2007 roku członek Rady Naukowej „Studia Seminarii Bialostocensis”, a od 2006 roku członek Zespołu Redakcyjnego „Białostockie Studia Historyczno-Kościelne”; od 1999 roku członek PTH, od 2004 roku wiceprezes PTH Oddział w Białymstoku, a od 2007 członek Sądu Koleżeńkiego I. Instancji przy Zarządzie Głównym PTH; od 2004 roku członek Komitetu Organizacyjnego Olimpiady Wiedzy Historycznej na szczeblu wojewódzkim; od 2007 roku członek Metropolitalnej Komisji Historycznej; w latach 2012-2013 organizator i kierownik Studium Podyplomowego Zarządzania i Administracji Kościelnej UwB; od 2012 roku dyrektor Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku.

Promotor około 50 prac magisterskich i dyplomowych. Autor wielu publikacji z zakresu historii Kościoła, zwłaszcza z dziejów Kościoła katolickiego w Wielkim Księstwie Litewskim i historii Archidiecezji Wileńskiej; książki IGNACY MASSALSKI BISKUP WILEŃSKI; redaktor i współredaktor kilku dzieł zbiorowych; autor licznych artykułów naukowych i popularnonaukowych oraz haseł słownikowych i encyklopedycznych (głównie w ENCYKLOPEDII KATOLICKIEJ KUL).

Ks. dr Radostaw Kimsza

W 1993 roku ukończył Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku. Tytuł magistra uzyskał pisząc pracę z zakresu teologii dogmatycznej pt. NAUKA KS. MICHAŁA SOPOCKO O MIŁOSIĘRZDIU BOŻYM W ŚWIETLE ENCYKLIKI PAPIEŻA JANA PAWŁA II DIVES IN MISERICORDIA pod kierunkiem ks. dr. Stanisława Piotrowskiego. W dniu 30 maja 1993 roku otrzymał święcenia kapłańskie. W roku 1994 rozpoczął studia z duchowości i teologicznych nauk wschodnich w Pontificio Istituto Orientale i Pontificia Università Gregoriana w Rzymie, które ukończył w 1999 roku. Stopień doktora teologii uzyskał na podstawie dysertacji pt. LA VISIONE DELLA SPIRITUALITÀ CRISTIANA SECONDO P. N. EVDOKIMOV pod kierunkiem o. prof. Marko Ivana Rupnika SJ.

W latach 1993-1994 pracował jako wikariusz w parafii Trójcy Świętej w Supraślu oraz nauczyciel religii w Zespole Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Supraślu. W latach 2000-2002 był członkiem Komisji Ekumenicznej Archidiecezji Białostockiej oraz duszpasterzem akademickim Politechniki Białostockiej, zaś w latach 2002-2010 – wiceprzewodniczącym Komisji Ekumenicznej

Archidiecezji Białostockiej. Od 2000 roku adiunkt na wydziale Architektury Politechniki Białostockiej oraz wykładowca AWSD, pełni także funkcję archidiecezjalnego duszpasterza nauczycieli i wychowawców. W 2003 roku został dyrektorem Wydziału Nauczania Kurii Metropolitalnej Białostockiej, a w 2004 roku wykładowcą Akademii Muzycznej w Białymstoku.

Od 2007 roku sekretarz bilateralnego Zespołu Katolicko-Pravosławnego Konferencji Episkopatu Polski i Soboru Biskupów Autokefalicznej Cerkwi Pravosławnej, od 2010 roku jest także delegatem Metropolity Białostockiego ds. dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. W 2012 roku został konsultorem Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Ekumenizmu, a w 2013 roku członkiem Zespołu ds. Kontaktów z Rosyjskim Kościołem Pravosławnym Konferencji Episkopatu Polski.

Ksiądz doktor wygłosił 19 referatów na ogólnopolskich oraz międzynarodowych konferencjach naukowych. Jest autorem 2 monografii, ponad 130 artykułów i recenzji, a także promotorem 34 prac magisterskich z zakresu teologii duchowości.

Ks. dr Tadeusz Krabel⁶

Przez rok studiował polonistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, po czym w 1958 roku wstąpił do AWSD w Białymstoku. W 1964 roku otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bp. Władysława Suszyńskiego. Po święceniach pracował jako wikariusz w parafii św. Andrzeja Boboli w Białymstoku – Starosielcach, a od lipca 1966 roku w parafii św. Anny w Kalinówce Kościelnej. W 1968 roku udał się na dalsze studia na KUL, gdzie pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Liborowskiego w 1971 roku uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy pt. SCHEMATYZMY DIECEZJI WILEŃSKIEJ JAKO ŹRÓDŁO HISTORYCZNE. Od 1972 roku rozpoczął kurs doktorancki na ATK, gdzie na seminarium prowadzonym przez ks. prof. Eugeniusza Hieronima Wyczawskiego zajął się tematem HISTORIOGRAFIA (ARCHI)DIECEZJI WILEŃSKIEJ DO 1939 ROKU. Ksiądz doktor uczestniczył w lektoracie języka litewskiego na UW oraz przeprowadził szczegółowe kwerendy podczas blisko dwumiesięcznego pobytu

⁶ Por.: *Mój Kościół w historię wpisany. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Tadeuszowi Krabelowi*, T. Kasabula, A. Szor (red.), Białystok, 2007, s. 23-71.

w Rzymie. Stopień doktora w zakresie historii Kościoła uzyskał w maju 1976 roku.

Ksiądz Tadeusz Krahel pracę wykładowcy historii Kościoła rozpoczął w 1975 roku w AWSO (do 2007 roku), podjął także wykłady w diecezjalnym Ośrodku Kształcenia Soborowego, w latach 1983-1991 pracował na ATK, był także nauczycielem katechetów w Archidiecezjalnym Studium Katechetycznym i powstałym na jego bazie Studium Teologii w Białymstoku, gdzie wykłada obecnie. Ksiądz Krahel prowadził również wykłady monograficzne na Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku (w latach 1993/1994), Uniwersytecie w Białymstoku w roku akademickim 2000/2001 oraz na Uniwersytecie Polskim w Wilnie w 1992 roku.

Pełnił liczne funkcje, takie jak: prefekt AWSO w latach 1975-1980, pierwszy dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku od 1980 do 2001 roku, był także rektorem AWSO w roku akademickim 1992/1993.

Ksiądz Krahel angażował się w wiele inicjatyw w Archidiecezji: przygotowywał jubileusze, uroczystości, okolicznościowe publikacje, wystawy, głosił referaty. W 1993 roku mianowany został wicepostulatorem procesów beatyfikacyjnych kapłanów rozstrzelanych w lasku koło Berezowca w 1942 roku: Mieczysława Bohatkiewicza, Stanisława Pyrtka, i Władysława Maćkowiaka. Po opracowaniu kompletu dokumentów na temat męczenników otrzymał zadanie przygotowania „Positio” i „Summariusza”. Efektem m.in. jego pracy była beatyfikacja 108 męczenników polskiego Kościoła w czasie drugiej wojny światowej dokonana 13 czerwca 1999 roku przez Papieża Jana Pawła II.

W bogatym dorobku naukowym może się poszczycić członkostwem w zespołach redakcyjnych kilku czasopism naukowych. W latach 1983-2000 redagował rocznik „Studia Teologiczne”, od 2000 roku czasopismo historyczne „Biuletyn historii pogranicza”. Należy także do kolegium redakcyjnego czasopisma „Rocznik Litewskiej Katolickiej Akademii Nauk” oraz serii wydawniczej „Prace Zjazdu”. Jest także pomysłodawcą i redaktorem naczelnym istniejącej od 2006 roku serii wydawniczej „Białostockie Studia Historyczno-Kościelne”. Będąc uczestnikiem sympozjów i konferencji, wygłosił kilkadziesiąt referatów. Jako autor może poszczycić się około 500 publikacjami naukowymi i popularnonaukowymi, oraz promocją blisko 100 prac magisterskich i dyplomowych.

Ksiądz Krahel jest członkiem licznych instytucji naukowych: należy do Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Białymstoku (od 1990 roku), Białostockiego Towarzystwa Naukowego (od 1991 roku), Rady Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci

Narodowej w Warszawie (od 1994 do 1999 roku). Od 2000 roku wchodzi w skład Rady Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku, od 2007 roku pracuje w Wojewódzkim Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz jest konsultantem Metropolitalnej Komisji Historycznej. W 2007 roku został powołany do Rady Kapłańskiej oraz Rady Konsultorów Archidiecezji Białostockiej. W 1987 roku otrzymał godność kanonika gremialnego Bazyliki Metropolitalnej Wileńskiej, a od 2000 roku jest prałatem kantorem (od 2002 roku prałatem archidiaconem) Białostockiej Kapituły Metropolitalnej. W 2006 roku ksiądz prałat osiągnął godność prepozyta Kapituły Metropolitalnej Białostockiej.

Ks. dr Wojciech Michniewicz⁷

Absolwent AWSD w Białymstoku. W 1986 roku uzyskał magisterium na Wydziale Teologicznym KUL. W latach 1988-1993 odbył studia specjalistyczne na Wydziale Teologicznym KUL zwieńczone w 1990 roku licencjatem teologii biblijnej, a w 1994 roku – stopniem doktora nauk teologicznych w zakresie biblistyki na podstawie pracy pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Józefa Homerskiego pt. *IDEA ZJEDNOCZENIA NARODU W NAUCE PROROCKIEJ*. W latach 1995-1999 odbył studia biblijne w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie zakończone licencjatem nauk biblijnych w 1999 roku na podstawie pracy pisanej pod kierunkiem o. prof. Klemensa Stocka pt. *MATTHEW'S FULFILLMENT THEOLOGY ACCORDING TO THE PERICOPE 26, 47-56*.

W roku akademickim 1996/1997, korzystając z programu naukowego dla studentów Papieskiego Instytutu Biblijnego, odbył studia na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie, na Filii Papieskiego Instytutu Biblijnego w Jerozolimie, ukończył lektorat języka hebrajskiego współczesnego. Od Komisji do Spraw Pielgrzymek Chrześcijańskich w Izraelu uzyskał uprawnienia do prowadzenia pielgrzymek po Ziemi Świętej jako oficjalny przewodnik.

Od 1994 roku diecezjalny cenzor publikacji o treści biblijnej. Głosił konferencje, prelekcje i wykłady biblijne dla różnych środowisk naukowych, zawodowych i stowarzyszeń miasta i regionu, przewodniczył konkursom Wiedzy Biblijnej oraz zasiadał w jury Olimpiad Teologii Katolickiej. Promotor kilkunastu prac magisterskich, autor kilkudziesięciu artykułów biblijnych i recenzji.

⁷ Por.: T. Kasabula, *X lat Międzywydziałowej...*, s. 16-17.

Od 2004 roku członek zwyczajny Stowarzyszenia Biblistów Polskich. Przedmiotem badań jest egzegeza i teologia ksiąg PISMA ŚWIĘTEGO.

Ks. dr Paweł Murziński

Ukończył Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku. Praca magisterska z zakresu teologii moralnej pt. WIZJA MORALNOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W TWÓRCZOŚCI CLIVE STAPLESA LEWISA została napisana pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Józefa Zabielskiego w 1999 roku na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej. Rozprawa doktorska z zakresu teologii moralnej pt. IL FENOMENO NEW AGE COME UNA NUOVA SFIDA CULTURALE E SPIRITUALS. LE CARATTERISTICHE PRINCIPALI NEL CONFRONTO CON LA FEDE DELLA CHIESA powstała pod kierunkiem ks. prof. Edmunda Kowalskiego i ks. prof. Sabatino Majorano w 2007 roku na Pontificia Universitas Lateranensis – Accademia Alfonsiana w Rzymie. Nostryfikowana przez Radę Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie dnia 29 września 2008 roku.

Autor książki NEW AGE, CZYLI WSPÓŁCZESNA WIEŻA BABEL, Wydawnictwo św. Jerzego, Białystok 2010; a także artykułów naukowych m.in.: FENOMEN NEW AGE, CZYLI WSPÓŁCZESNA WIEŻA BABEL opublikowany w „Studiach Teologicznych Białystok–Drohiczyn–Łomża” nr 26/2008 oraz KONCEPCJA CZASU U KOHELETA opublikowany w „Roczniku Teologii Katolickiej”, Białystok VII/2008. Był także uczestnikiem licznych sympozjów i konferencji naukowych.

Od 2009 roku członek Stowarzyszenia Teologów Moralistów Polskich. Obecnie, oprócz pracy naukowej, pełni funkcję egzorcysty w Archidiecezji Białostockiej.

Dr Iwona Musialik

Dyplom magistra sztuki (z wyróżnieniem), uzyskała w 1984 roku w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie na podstawie pracy pt. PRZYDATNOŚĆ PROGRAMOWYCH ZAJĘĆ Z EMISJI GŁOSU NA WYDZIALE WYCHOWANIA MUZYCZNEGO WYŻSZYCH SZKÓŁ MUZYCZNYCH DO PRACY NAD EMISJĄ INDYWIDUALNĄ I ZBIOROWĄ W AMATORSKICH ZESPOŁACH ŚPIE-

WACZYCH, promotor: prof. Halina Słonicka. Dodatkowym wykształceniem były: Podyplomowe Studia Metodyki Wychowania Muzycznego w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie ukończone w 1986 roku, a także Podyplomowe Studium Emisji Głosu w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy ukończone w 1992 roku. Stopień doktora nauk pedagogicznych uzyskała w 2007 roku w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, w oparciu o dysertację pt. OCENA ODDYCHANIA W ZABURZENIACH PŁYNNOCI MÓWIENIA Z ZASTOSOWANIEM METODY AERODYNAMICZNEJ, promotor: dr hab. Bronisław Rocławski.

Autorka 6 artykułów naukowych, uczestniczyła w wieku konferencjach naukowych, a także międzynarodowych i ogólnopolskich kursach mistrzowskich śpiewu solowego. W 2000 roku realizator grantu KBN 7T 11E 040 21, na temat „Ocena oddychania w jękaniu klonicznym i tonicznym”, kierownik projektu: prof. dr hab. Zygmunt Pawłowski.

W trakcie swojej pracy zawodowej pracowała jako wykładowca emisji głosu na Uniwersytecie w Białymstoku; Akademii Teatralnej im. A. Zelwero-wicza w Warszawie, Wydziale Sztuki Aktorskiej w Białymstoku, Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Białymstoku; Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie; PWTW Studium Teologii w Białymstoku.

Ks. dr hab. Andrzej Proniewski

W roku 1992 ukończył AWSD w Białymstoku, tytuł magistra uzyskał na KUL. Na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie w 1995 roku uzyskał licencjat z teologii. W tym samym roku ukończył szkolenie pedagogiczno-formacyjne na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. W 2000 roku na Uniwersytecie Gregoriańskim otrzymał stopień doktora nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. W 2013 roku na Wydziale Teologicznym w Lugano odbył kolokwium habilitacyjne na podstawie dorobku naukowego oraz rozprawy pt. ERMENEUTICA TEOLOGICA DI JOSEPH RATZINGER.

W latach 2000-2001 był prefektem alumnów AWSD w Białymstoku. Od 2000 roku pracuje jako wykładowca w AWSD, STB i Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania. Od 2003 roku jest współorganizatorem Festiwalu Nauki i Sztuki. Od 2005 roku jest adiunktem Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB, także członkiem zespołu redakcyjnego „Rocznika Teologii Katolickiej” oraz komitetu naukowego Międzynarodowych Konferencji Naukowo-Szkole-

niowych „Życiodajna śmierć”. Od 2006 roku jest członkiem Towarzystwa Naukowego Teologów Dogmatyków w Polsce, a od 2010 wchodzi w skład Zarządu Towarzystwa. Od 2007 roku pełni funkcję cenzora publikacji o treści dogmatycznej w Archidiecezji Białostockiej, a także jest członkiem Rady Naukowej „Studia Seminaria Bialostocensis”. W roku 2007 został powołany na członka Biura ds. Funduszy Europejskich w Archidiecezji Białostockiej; w tymże samym roku został również prezesem Fundacji „Spe Salvi”. Od 2007 roku co dwa lata organizuje jako kierownik Podyplomowe Studia Pedagogiczno-Katechetyczne na UwB. Od 2012 roku jest p.o. kierownikiem Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej UwB, redaktorem naczelnym „Rocznika Teologii Katolickiej” UwB, konsultorem Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski i członkiem Kolegium Konsultorów i Rady Kapłańskiej Archidiecezji Białostockiej. Jest wikariuszem biskupim ds. księży studentów i księży pracujących za granicą. W latach 2001-2012 pełnił funkcję prorektora i prefekta ds. studiów w AWSO w Białymstoku. Od 2013 roku pełni funkcję rektora Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku.

Jest autorem 90 publikacji, promotorem 90 prac magisterskich oraz recenzentem 70. Od roku 2009 realizuje projekt badawczy przy Wydziale Teologicznym w Lugano (Szwajcaria). Porusza się w obszarze badawczym dotyczącym zagadnień z hermeneutyki teologicznej, protologii świata, antropologii, chrystopologii, eklezjologii oraz technik pracy naukowej i metod komunikacji.

Ks. dr Dariusz Sokółowski

Absolwent Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. W 1995 uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy pt. MISYJNE POSŁANNICTWO KOŚCIOŁA JAK ZOBOWIĄZANIE MORALNE CHRZEŚCIJANINA W ŚWIETLE ENCYKLIKI JANA PAWŁA II REDEMPTORIS MISSIO, promotorem był ks. prof. dr hab. Józef Zabielski. W latach 2001-2007 odbył studia na UKSW w Warszawie zwieńczone najpierw pracą magistersko-licencjacką pt. PRZYGOTOWANIE KANDYDATÓW DO KAPŁAŃSTWA WEDŁUG OBOWIĄZUJĄCEGO PRAWA Powszechnego oraz Prawa Partykularnego Archidiecezji Białostockiej pisanej pod kierunkiem ks. prof. Wojciecha Góralskiego, który był także promotorem rozprawy doktorskiej pt. INSTYTUCJA WYŻSZYCH SEMINARIÓW DUCHOWNYCH DIECEZJALNYCH W POLSKIM USTAWODAWSTWIE PARTYKULARNYM W LATACH 1983-2005.

Obecnie pracuje jako wykładowca w Studium Teologii w Białymstoku oraz AWSO, gdzie pełni funkcję ojca duchownego. Jest także sędzią Sądu Metropolitalnego Archidiecezji Białostockiej.

Ks. dr Marian Strankowski

Tytuł magistra teologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego uzyskał w 2000 roku na podstawie pracy pt. *IDEA ŻYCIA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO W LISTACH ŚW. HIERONIMA*, promotor – bp prof. dr hab. Edward Ozorowski. W marcu 2008 roku na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim uzyskał tytuł magistra filologii klasycznej na podstawie pracy pt. *OBECNOŚĆ POETÓW EPOKI AUGUSTOWSKIEJ W LISTACH ŚW. HIERONIMA ZE STRYDONU*, promotor – ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann. Stopień doktora nauk teologicznych w zakresie historii Kościoła – patrologia uzyskał na KUL w czerwcu 2008 roku w oparciu o rozprawę pt. *PRZEPOWIADANIE SŁOWA BOŻEGO WEDŁUG „ENARRATIONES IN PSALMOS” ŚW. AUGUSTYNA*, promotor – ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki.

Od 2008 roku lektor języków łacińskiego i greckiego w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku oraz języka łacińskiego w Studium Teologii w Białymstoku. Od 2010 roku prowadzi seminarium magisterskie z patrologii.

Ksiądz Marian Strankowski jest autorem blisko 30 artykułów naukowych i popularnonaukowych. Był uczestnikiem kilkunastu konferencji, sympozjów i zjazdów naukowych, gdzie występował z referatami. Wielokrotnie był zapraszany jako prowadzący rekolekcje skierowane do różnych grup odbiorców. Od czerwca 2011 roku pełni funkcję prefekta alumnów AWSO w Białymstoku.

Ks. dr Stanisław Strzelecki

W latach 1951-1957 student Seminarium Duchownego w Białymstoku. Absolwent Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w zakresie teologii moralnej, uzyskał tytuł magistra w 1960 roku na podstawie pracy pt. *PRZYJAŹŃ W KSIĘDZE MĄDROŚCI BEN SIRACHA*. Stopień naukowy doktora otrzymał w 1964 roku w oparciu o rozprawę pt. *WZAJEMNE OBOWIĄZKI MAŁŻONKÓW W Ef 22-33* pisanej pod kierunkiem ks. prof. Władysława Popłatka.

Obecnie emerytowany profesor AWSD, w latach 1964-2007 prowadził wykłady z zakresu PISMA ŚWIĘTEGO, głównie STAREGO TESTAMENTU.

Autor 250 wydanych drukiem publikacji, książek i artykułów. Uczestniczył w zjazdach biblistów polskich.

Obecnie pełni funkcję sędziego Sądu Metropolitalnego Archidiecezji Białostockiej oraz posiada tytuł protonotariusza apostolskiego – najwyższy tytuł honorowy przewidziany dla prezbiterów.

Ks. dr Adam Szot

Otrzymał tytuł magistra na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w 1992 roku na podstawie pracy magisterskiej pod kierunkiem ks. dr. Tadeusza Krahela pt. *DZIEJE PARAFII ZABŁUDÓW DO 1795 R.* Doktorat na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z zakresu historii Kościoła uzyskał w 2000 roku na podstawie dysertacji pt. *ARCYBISKUP ROMUALD JAŁBRZYKOWSKI – METROPOLITA WILEŃSKI*, promotor ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński.

Ksiądz Adam Szot może się poszczycić bogatym dorobkiem naukowym. Wygłosił ponad 30 referatów naukowych na ogólnopolskich oraz międzynarodowych konferencjach naukowych, był autorem wystaw tematycznych. Jest także autorem ponad 150 publikacji naukowych, wśród których większość stanowią artykuły w „Wiadomościach Kościelnych Diecezji Białostockiej” i „Wiadomościach Kościelnych Archidiecezji Białostockiej”. Od 2001 roku prowadzi seminarium magisterskie z historii Kościoła na PWTW oddziały w Białymstoku i Wilnie, a od 2010 roku w AWSD w Białymstoku. Jest promotorem 9 licencjatów i 18 prac magisterskich.

Od 2001 do 2012 roku pełnił funkcję dyrektora Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku. Obecnie jest kustoszem Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku. Jest przewodniczącym Komisji Historycznej Archidiecezji Białostockiej oraz współredaktorem serii wydawniczej pt. „Białostockie Studia Historyczno-Kościelne”. Stypendysta Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w roku 2005. Członek Polskiego Towarzystwa Historycznego. Od 2005 roku wikariusz parafii św. Wojciecha w Białymstoku.

Ks. dr Dariusz Stanisław Wojtecki

Absolwent AWSĐ w Białymstoku, w 1992 roku uzyskał tytuł magistra teologii na KUL na podstawie pracy pt. WIARA W ŻYCIU I W PISMACH BŁ. BOLESŁAWY LAMENT ZAŁOŻYCIELKI ZGROMADZENIA SIÓSTR MISJONAREK ŚWIĘTEJ RODZINY. W latach 1993-1995 studiował teologię moralną na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża w Rzymie. Następnie odbył studia doktoranckie z katolickiej nauki społecznej na tym samym uniwersytecie, ukończone obroną i publikacją pracy doktorskiej pt. EWANGELIZACJA I PROMOCJA LUDZKA W NAUCZANIU PAPIEŻA PAWŁA VI. GENEZA, ANALIZA I ROZWÓJ ICH ZALEŻNOŚCI pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Enrique Colom Costa. W latach 1994-1995 na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie ukończył kurs pedagogiczno-formacyjny dla moderatorów i wykładowców seminariów duchownych, zorganizowany przez Instytut „Sacrum Ministerium” przy Kongregacji ds. Duchowieństwa.

W trakcie pracy dydaktycznej prowadził wykłady oraz seminaria naukowe w AWSĐ, STB, Nauczycielskim Kolegium Rewalidacji Resocjalizacji i Wychowania Fizycznego w Białymstoku, Wydziale Studiów nad Rodziną UKSW, Międzywydziałowej Katedrze Teologii Katolickiej UwB, Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży. Wygłosił referaty i brał udział w ponad 50 konferencjach naukowych i popularnonaukowych. Był promotorem ponad 50 prac magisterskich i około 150 recenzji. Autor 2 monografii oraz około 50 artykułów oraz recenzji opublikowanych w czasopismach naukowych i popularnonaukowych.

W latach 2005-2013 był zatrudniony na Wydziale Studiów nad Rodziną UKSW, pełniąc obowiązki kierownika Katedry Ekonomii Polityki Społecznej i Demografii. Członek Sekcji Wykładowców Katolickiej Nauki Społecznej Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego oraz zespołu ekspertów ds. wypracowania rekomendacji w zakresie polityki rodzinnej Kancelarii Prezydenta RP. W 2006 roku został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu „In Virtue Virtus” Gwiazdy Solidarności Włoskiej przez Prezydenta Republiki Włoskiej. Od 2002 roku pełni funkcję asystenta kościelnego Oddziału Okręgowego Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Białymstoku oraz duszpasterza przedsiębiorców i pracodawców w Archidiecezji Białostockiej. Od 2013 roku pełni funkcję prorektora i prefekta ds. studiów AWSĐ.

Ks. mgr lic. Jerzy Sęczek

Tytuł magistra zdobył w 2000 roku na podstawie pracy pt. ARGUMENT Z TRADYCJI W NAUCE KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO O SAKRAMENCIE BIERZMOWANIA napisanej pod kierunkiem ks. bp. prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego. Absolwent Studium Podyplomowego Katechetyczno-Pedagogicznego przy Międzywydziałowej Katedrze Teologii Katolickiej na Uniwersytecie w Białymstoku w 2002 roku, a także Podyplomowego Studium Teologii przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – studia doktoranckie w 2005 roku. W 2003 roku ukończył roczny kurs kwalifikacyjny z zakresu oligofrenopedagogiki dla nauczycieli i wychowawców placówek dla dzieci upośledzonych umysłowo, zorganizowany przez Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Poznaniu. Aktualnie przygotowuje pracę doktorską pt. MODELE WSPÓLPRACY RODZINY, SZKOŁY I KOŚCIOŁA W KATECHEZIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ pod opieką ks. prof. Jana Szpeta na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wykładał głównie katechetykę szczegółową i specjalną na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (w latach 2005-2007), w 2010 roku w Polskim Centrum Katechetycznym w Wilnie, obecnie (od 2007 roku) w AWSO w Białymstoku, Międzywydziałowej Katedrze Teologii Katolickiej UwB, Studium Teologii w Białymstoku.

Autor kilkunastu artykułów naukowych i popularnonaukowych, uczestnik kilkudziesięciu konferencji naukowych. Współorganizator i prelegent Złotów Katechetów Specjalnych w Poznaniu, prelegent na kilku konferencjach ogólnopolskich o tematyce dotyczącej katechezy specjalnej i niepełnosprawności intelektualnej.

Występował kilkanaście razy w audycjach diecezjalnego Radia „I”, pt. WIĘCEJ NIŻ ŻYCIE – dotyczących tematyki katechetycznej.

Obecnie pełni funkcję dyrektora Wydziału Katechetycznego Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Białostockiej, na tym stanowisku zastąpił ks. Józefa Grygotowicza.

Ks. mgr lic. Tadeusz Żdanuk

Absolwent Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku (1980) oraz Akademii Teologii Katolickiej (1989). Praca magisterska pod kierunkiem ks. prof. Adama Ludwika Szafrąńskiego TRZEŹWOŚĆ I ABSTYNENCJA W PUBLIKACJACH I DZIAŁALNOŚCI KS. MICHAŁA SOPOCKI była podstawą uzyskania tytułu magistra KUL w 1980 roku, a także spełniła wymogi formalne do uzyskania licencjatu na ATK w 1989 roku.

Autor artykułów w „Emanuel” (parafialna gazetka parafii Świętej Trójcy w Supraślu ukazująca się w latach 1997-2001), „Wiadomościach Kościelnych Archidiecezji Białostockiej”, „Tygodniku Rodzin Katolickich”, w „Biuletynie Akcji Katolickiej Archidiecezji Białostockiej”.

Jako pracownik Studium Teologii w Białymstoku prowadził wykłady z teologii moralnej ogólnej i szczegółowej (1994-2001).

Posiada tytuł honorowy Kapelana Jego Świątobliwości, a także kanonika gremialnego Kolegiackiej Kapituły Krypniańskiej. Od 2008 roku pełni funkcję proboszcza parafii Świętego Rocha w Białymstoku i jest Dziekanem Dekanatu Białystok – Starosielce, a od 2012 roku należy do Rady Kapłańskiej. W 2012 roku został członkiem Unii Apostolskiej Kleru Najświętszego Serca Jezusa w Archidiecezji Białostockiej. W 2010 roku został mianowany asystentem kościelnym Katolickiego Stowarzyszenia „Ezechiasz”. Od dnia 16 listopada 1996 roku jest mianowanym archidiecezjalnym asystentem kościelnym Akcji Katolickiej Archidiecezji Białostockiej.

Organizator corocznych Dni Kultury Katolickiej oraz Katolickiego Festiwalu Pieśni Liturgicznej i Piosenki Religijnej (w 2013 roku już po raz XXV). Brał udział w I Krajowym Kongresie Akcji Katolickiej w Poznaniu, który odbył się w 2001 roku. Obecnie jest uczestnikiem corocznych Dni Formacyjnych Asystentów Akcji Katolickiej, rekolekcji, ogólnopolskich pielgrzymek Akcji Katolickiej na Jasną Górę. W Roku Jubileuszowym brał udział w Narodowej Pielgrzymce do Ziemi Świętej (15-22 marca 2000) i do Rzymu na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II (26 kwietnia 2003).

7 kwietnia 2013 roku otrzymał nagrodę im. Franciszka Karpińskiego za znaczący wkład w rozwój i ochronę ideałów katolickich i narodowych, za trud poniesiony w zakładaniu Akcji Katolickiej w Archidiecezji Białostockiej. Jest drugim laureatem tej nagrody. Organizował i nadal to czyni: spotkania modlitewne, formacyjne, dni skupienia, pielgrzymki, konferencje, sesje, zjazdy, konkursy, audycje radiowe i telewizyjne, festiwale, Dni Papieskie, rocznice.

Dzięki jego staraniom Akcja Katolicka Archidiecezji Białostockiej prowadzi działalność kulturalno-oświatową i wychowawczą, popierającą działania pro-dzienne, dobroczynną, turystyczno-sportową (parafiady) i społeczną.

Organizował i osobiście uczestniczył w uroczystościach „Wesele-Wesel”, w bezalkoholowych wieczorach humoru i rozrywki, oraz w ogólnopolskiej akcji „Nie kupuję w niedzielę”. Obecnie pełni funkcję prezesa Stowarzyszenia SOS dla Kościoła Świętego Rocha. Cyklicznie pisze artykuły, głosi katechezy i homilie w patronalne święto Akcji Katolickiej Chrystusa Króla Wszechświata.

Ks. mgr Czesław Gładczuk

Absolwent filozofii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w 1961 roku obronił pracę magisterską pt. NIEMATERIALNOŚĆ JAKO PODSTAWA POZNANIA.

Zatrudniony w Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku w latach 1979-2007 jako wykładowca filozofii, metafizyki, antropologii filozoficznej, teorii poznania, historii filozofii, ogólnej metodologii nauk; przedmiotów tych nauczał także na PWTW Studium Teologii w Białymstoku.

W 1972 roku zainicjował i prowadził duszpasterstwo inteligencji katolickiej, które stało się podstawą założonego w 1981 roku Klubu Inteligencji Katolickiej w Białymstoku. Ksiądz Czesław Gładczuk był także inicjatorem i jednym z głównych organizatorów Dni Kultury Chrześcijańskiej w Białymstoku.

Publikował artykuły i recenzje w „Studiach Teologicznych” oraz „Wiadomościach Kościelnych Archidiecezji Białostockiej”; felietony oraz glosy do encyklik Jana Pawła II w miesięczniku „Czas Miłosierdzia”; artykuły w periodyku Klubu Inteligencji Katolickiej „Słowo” w Białymstoku. Jest autorem dwóch monografii DNI KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W BIAŁYMSTOKU oraz TYLKO NIEBO KARMI ZIEMIĘ.

Uczestniczył w Ogólnopolskich Spotkaniach Filozofów Chrześcijańskich. W Seminarium Duchownym w Białymstoku przez lata prowadził Koło Filozoficzne i współorganizował Akademię Tomaszowe. Posiada honorowy tytuł Prałata Jego Świątobliwości.

Mgr Łukasz Kalisz

Absolwent Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz Papieskiego Wydział Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzyciela, Studium Teologii w Białymstoku. Tytuł magistra pedagogiki uzyskał w 2007 roku na podstawie pracy pt. SYSTEM PREWENCYJNY KS. JANA BOSKO NA PRZYKŁADZIE SALEZJAŃSKIEGO OŚRODKA WYCHOWAWCZEGO IM. JANA BOSKO W RÓŻANYMSTOKU, promotor prof. dr hab. Elwira Jolanta Kryńska. W 2013 roku uzyskał tytuł magistra teologii w oparciu o rozprawę pt. MONOGRAFIA STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU, promotor ks. prof. dr hab. Mieczysław Olszewski. Uczestniczy w seminarium naukowym prowadzonym przez prof. dr hab. E. Kryńską, w 2012 roku otworzył przewod doktorski na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego pt. SZKOŁY SALEZJAŃSKIE W OKRĘGU SZKOLNYM WILEŃSKIM W OKRESIE II RZECZYPOSPOLITEJ.

Od października 2007 roku jest zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Historii Wychowania na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku. W ramach zajęć dydaktycznych prowadzi przedmioty z zakresu dziejów oświaty i myśli pedagogicznej, historii pracy socjalnej oraz przedmioty specjalnościowe z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (także z wykorzystaniem technik e-learningowych).

W latach 2009-2011 pełnił funkcję koordynatora wydziałowego projektu „Nowoczesne i efektywne kształcenie we współpracy z przedsiębiorcami” (realizowanym z funduszy unijnego programu operacyjnego Kapitał Ludzki). W roku akademickim 2011/2012 koordynator programu Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku „Nie bądźmy obojętni”. Polegał on na udziale studentów w działaniach profilaktycznych skierowanych do osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością, poprzez udzielenie wsparcia w placówkach pomocowych na terenie Białegostoku.

Uczestniczył w blisko 30 konferencjach naukowych, jest autorem 9 artykułów i współredaktorem 1 monografii naukowej. W obszarze jego zainteresowań szczególne miejsce zajmuje działalność wychowawcza Towarzystwa Salezjańskiego pracującego w oparciu o system prewencyjny ks. Jana Bosko. W 2011 roku brał udział w stażu naukowym w wiodących placówkach archiwalnych i wychowawczych Towarzystwa Salezjańskiego w Polsce.

Jest laureatem konkursu „Preludium 3” ogłoszonym przez Narodowe Centrum Nauki. W jego obszarze zainteresowań są również nowoczesne formy nauczania, a zwłaszcza wykorzystanie e-learningu w dydaktyce. Wzbogaca swoje doświadczenia i zdobywa różnorodne umiejętności poprzez udział w licznych szkoleniach i kursach doskonalących. W 2013 roku otrzymał „Certyfikat E-Nauczyciela” wydany przez Stowarzyszenie E-learningu Akademickiego.

W latach 2011 i 2013 otrzymał nagrody Rektora Uniwersytetu w Białymstoku za pracę naukową, a w 2010 za działalność organizacyjną.

Mgr Anna Kirejczyk

Absolwentka Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Tytuł magistra otrzymała w 1980 roku na podstawie pracy pt. WYBRANE MATERIAŁY KATECHETYCZNE W ŚWIETLE BADAŃ NAD ROZWOJEM I KSZTAŁTOWANIEM SIĘ MYŚLENIA DZIECKA W WIEKU PRZEDSZKOLNYM pod kierunkiem ks. prof. Władysława Kubika SJ.

W latach 1980-1984 pracowała w redakcji podręczników metodycznych dla dzieci w wieku przedszkolnym w Krakowie pod kierunkiem ks. prof. Władysława Kubika. Jest współautorką podręcznika JEZUS CHRYSZTUS Z NAMI wydanego w 1984 roku.

Od 1986 roku współpracowała z Wydziałem Katechetycznym Kurii Metropolitalnej w Białymstoku. Była pomysłodawcą miesięcznika „Na drogach katechezy” wydawanego przez Wydział Katechetyczny. W latach 1992-1999 pracowała jako redaktor naczelny tegoż czasopisma, była także autorką licznych artykułów oraz konspektów katechez.

Jako katechetka zdobyła I stopień specjalizacji zawodowej, a następnie awans zawodowy na stopień nauczyciela dyplomowanego. Od 1995 roku była zatrudniona przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny na stanowisku doradcy metodycznego do spraw katechezy katolickiej.

Jako doradca metodyczny przeprowadziła liczne kursy i warsztaty związane z reformą oświaty oraz opracowała zeszyty metodyczne: ŻEBY POLSKA BYŁA POLSKĄ, WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE, SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZY DLA KATECHETÓW, DZIEDZICTWO KULTUROWE ARCHIDIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ, SCENARIUSZ NA PODSTAWIE BAŚNI „MAŁY KSIĄŻE” ANTOINA DE SAINT-EXUPERY’EGO. W 2001 roku została wpisana

na listę ekspertów Ministerstwa Edukacji Narodowej. Pracowała do 2011 roku w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych związanych z awansem zawodowym nauczycieli.

Osobnym polem zaangażowania katechetycznego była praca dydaktyczna w Archidiecezjalnym Kolegium Teologicznym, a następnie w Studium Teologii w Białymstoku. Prowadzi wykłady i ćwiczenia z katechezy przedszkolnej i szkolnej, planowanie dydaktyczne oraz opiekuje się praktykami katechetycznymi.

W latach 1995-2010 współpracowała jako wolontariusz ze Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Archidiecezji Białostockiej w organizowaniu konkursu na najładniejszą szopkę „Nasza nadzieja w Betlejem”. Uczestniczyła w Komisjach oceniających prezentowane bogactwo form, wysoki poziom artystyczny szopek oraz różnorodność technik wykonania.

Mgr Ewa Maria Kozłowska

Absolwentka Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie Wydział Lalkarski w Białymstoku, gdzie w 1980 roku uzyskała tytuł magistra sztuki. W 1993 roku uczestniczka stypendium językowego w Goethe Institut w Berlinie przyznanego jej przez Ambasadę Niemiec w Warszawie.

Wśród wielu obszarów aktywności zawodowej na szczególną uwagę zasługuje praca nauczyciela akademickiego w wielu uczelniach. W roku akademickim 1980/1981 pracowała na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku, nauczając przedmiotu teatr lalek. W latach 1983-1985 była wykładowcą w Państwowym Zaocznym Studium Oświaty i Kultury Dorosłych Międzywojewódzkiego Ośrodka Dydaktycznego w Białymstoku. W roku akademickim 1995/1996 prowadziła zajęcia w zakresie: sztuki żywego słowa na Podyplomowym Studium Pedagogiki Opiekuńczo-Wychowawczej przy Filii UW w Białymstoku. W latach 1997-1998 prowadziła przedmiot etykieta urzędnika, menadżera, biznesmena w Pomaturalnej Szkole Samorządu Terytorialnego (później Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Białymstoku). W 1999 roku na Podyplomowym Studium Public-Relation Uniwersytetu w Białymstoku wykładała przedmiot praca z mikrofonem. W latach 2000-2003 w Wyższej Szkole Dziennikarskiej w Białymstoku wykładała sztukę mówienia – dykcję. Współpracowała także

ze Studium Piosenki Jerzego Tomzika (w latach 1997-2003), Ośrodkiem Edukacji Nauczycieli w Suwałkach oraz Miejskim Ośrodkiem Doskonalenia Metodycznego w Białymstoku. Prowadziła szkolenia dziennikarzy w Polskim Radiu Białystok i Radiu Jard w Białymstoku.

W 2008 roku, pracując w Szkole Artystycznej w Elku jako prowadząca zajęcia teatralne z elementami logopedii z dziećmi w wieku 5-13 lat, założyła „Teatr Kamienica 21”. Za wystawiane wraz z dziećmi spektakle, których była reżyserem, zdobyła w 2009 roku I nagrodę na Wojewódzkim Festiwalu Teatrów Dziecięcych w Biskupcu: „Laur Złotej Rybki” oraz w roku 2010 I nagrodę na Międzywojewódzkim Przeglądzie Teatrów Warmii i Mazur w Elku.

W 2005 roku w Polskim Związku Niewidomych Oddział w Białymstoku założyła z osobami niepełnosprawnymi Teatr „T3 – Teatr-Terapia-Taniec”. Jako autorka jednoaktówki-śpiewogry: BANALNA HISTORIA HIP-HOPOWA, KTÓRA MOŻE SIĘ WYDARZYĆ, wyreżyserowała i zilustrowała muzycznie spektakl, który jest formą arteterapii teatralnej.

Podczas pracy w Studium Teologii w Białymstoku (w latach 2002-2007) wraz ze studentami założyła akademicki teatr „Logos”, w którym była reżyserem i głównym pomysłodawcą wielu inicjatyw. Spektakle powstałe według własnych scenariuszy ilustrowała muzycznie, dbała o charakteryzację studentów i odpowiednią scenografię. Jej przedstawienia w wykonaniu studentów STB uświetniały wiele uroczystości akademickich, ale także reklamowały uczelnię przy okazji spektakli wyjazdowych.

Ewa Kozłowska posiada znaczący dorobek aktorski. W latach 1980-1991 pracowała jako aktorka Białostockiego Teatru Lalek, pełniąc także funkcję asystenta reżysera (w latach 1984 i 1987). W 1987 roku wystąpiła w spektaklu SŁUGA DWÓCH PANÓW Carlo Goldoniego w Teatrze Dramatycznym im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku. W 1996 roku zagrała w realizowanym przez Telewizję Edukacyjną w Warszawie filmie dotyczącym gwary białostockiej pt. OD BAMBRA DO MENELA. W 2010 roku zagrała w filmie fabularnym KSIĘSTWO w reżyserii Andrzeja Barańskiego. Grała również rolę Gospodyni w V serii filmu OJCIEC MATEUSZ.

Od 1991 do 2007 roku pracowała w Polskim Radiu Białystok jako aktorka i producent reklam radiowych, następnie odtwórczyni roli Lilki i kierowniczką produkcji w powieści radiowej NA MŁYNOWEJ. W białostockiej rozgłośni pracowała także jako dziennikarka – autorka reportaży; audycji publicystycznych; reżyserka – twórca pasma radiowego dla dzieci 5-105 lat. Była twórcą pasma „Dobranocka” o charakterze słuchowiskowym: BAJKI – ZGADYWAJKI,

LEGENDY – BAŚNIE – GAWĘDY oraz o charakterze edukacyjnym w zakresie sztuki mówienia i wysławiania się, w cyklu audycji: GŁOSKA, ZGŁOSKA I LITERA.

W styczniu 1997 roku Ministerstwo Kultury i Sztuki przyznało jej tytuł twórcy, za całokształt pracy artystycznej.

Ewa Kozłowska była zaangażowana w tworzenie audiobooków. W 2008 roku, we współpracy z Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych w Warszawie, powstały 2 części książek dźwiękowych: FASCYNUJĄCY LAS i Z KART HISTORII. W 2008 roku – Roku św. Pawła wraz z Zakonem Księży Werbistów w Białymstoku nagrała płytę z cyklu BIBLIA ZAPISANA DŹWIĘKIEM – LISTY ŚW. PAWŁA.

Współpracując z Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu przygotowała spektakl plenerowy z okazji 500-lecia monasteru w Supraślu i 15-lecia Uroczyska. Była autorką scenariusza oraz reżyserem inscenizacji plenerowej zatytułowanej LEGENDA O KRZYŻU.

Mgr Malgorzata Łazarska

Absolwentka Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W oparciu o pracę pt. BIERZMOWANIE JAKO TREŚĆ KATECHEZY KLAS V-VIII NA PODSTAWIE KATECHIZMU RELIGII KATOLICKIEJ pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Romana Murawskiego w 1996 roku uzyskała z tytuł magistra z zakresu teologii ogólnej.

Od 1999 roku jest zatrudniona w Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku na stanowisku konsultanta ds. nauczania religii.

Za swoją pracę w 2007 roku otrzymała nagrodę Marszałka Województwa Podlaskiego; dyplom „Za zasługi dla Kościoła Białostockiego” w 1999 roku; „Medal Komisji Edukacji Narodowej” – w 2006 roku. Autorka około 20 artykułów popularnonaukowych, głównie na łamach „Na drogach katechezy”; głosiła także referaty podczas konferencji katechetycznych; brała udział w kursach doszkalających. Od 2000 roku opracowała i przeprowadziła wiele warsztatów i kursów dla nauczycieli religii.

W 1999 roku dwukrotnie (kwiecień i grudzień) otrzymała dyplom za Zasługi dla Kościoła Białostockiego nadany przez abp. Metropolitę Białostockiego Stanisława Szymeckiego, wyrażający uznanie i podziękowanie za wkład w nauczanie religii w Archidiecezji Białostockiej. W 2000 roku otrzy-

mała grant edukacyjny Podlaskiego Kuratora Oświaty: „Wdrażanie podstawy programowej i programów nauczania religii w gimnazjum”. Była także współorganizatorką wojewódzkiej edycji konkursu wiedzy o osobie i dziedzictwie Stefana Kardynała-Wyszyńskiego „Na grani Tysiącleci” w 2001 roku, a także konkursów papieskich.

Mgr Małgorzata Sak

Ukończyła Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu. W 1991 roku rozpoczęła pracę z młodzieżą w ośrodku kultury, uzyskała kwalifikacje instruktora plastyki. W 1994 roku rozpoczęła Studia Teologiczne na Papieskim Wydziale Teologicznym, Sekcja św. Jana Chrzciciela – zwieńczone tytułem magistra w 2000 roku na podstawie pracy pt. ROLA KOBIETY W WYCHOWANIU WEDŁUG NAUCZANIA JANA PAWŁA II W ROKU RODZINY (1994) pod kierunkiem ks. dr. Adama Skreczko.

W trakcie studiów ukończyła kurs pedagogiczny w ramach uzyskiwania kwalifikacji do pracy nauczyciela. W 1996 roku rozpoczęła pracę w Katolickiej Szkole Podstawowej im. ks. Franciszka Błachnickiego jako nauczyciel plastyki oraz katechezy. W 2001 roku ukończyła Studia Podyplomowe Sztuka-Muzyka-Plastyka. Wraz z uczniami brała udział w licznych konkursach plastycznych, takich jak: „Z Chrystusem w trzecie Tysiąclecie”, „Nasza Nadzieja w Betlejem”, „Najładniejsza pisanka, palma i kartka wielkanocna”. Angażowała wychowanków do uczestniczenia w szerzeniu kultury chrześcijańskiej poprzez włączanie ich w pomoc przy wykonywaniu dekoracji plastycznych na uroczystości Bożego Narodzenia, Wielkiego Postu, Bożego Ciała i innych świąt. Przygotowywała uczniów do recenzowania prasy dziecięcej w programie telewizyjnym POD TWOJĄ OBRONĘ oraz współdziałała w różnorodnych inicjatywach dla nauczycieli oraz uczniów szkół katolickich. W ramach doskonalenia zawodowego uczestniczyła w kursach, warsztatach, rekolekcjach, szkoleniach, były to m.in.: „Metody aktywizujące w katechezie”, „Kształcenie liderów i wychowawców”.

Kadra wykładowa Studium Teologii w latach 1994-2013⁸

1.	<i>mgr Bożena Bartczak</i>	język angielski
2.	<i>dr Marian Chomoncik</i>	język grecki
3.	<i>ks. bp dr hab. Henryk Ciereszko</i>	teologia fundamentalna, religiologia
4.	<i>ks. mgr Marek Cieśluk</i>	język grecki
5.	<i>ks. dr Marek Czech</i>	etyka, logika, teoria poznania
6.	<i>dr Andrzej Dakowicz</i>	psychologia wychowawcza
7.	<i>ks. dr Stanisław Dąbrowski</i>	antropologia filozoficzna, historia filozofii
8.	<i>dr Katarzyna Dec</i>	psychologia ogólna/rozwojowa/ osobowości/wychowawcza
9.	<i>s. mgr Agata Falkowska</i>	psychologia ogólna
10.	<i>ks. mgr Czesław Gładczuk</i>	metafizyka, historia filozofii, antropologia filozoficzna
11.	<i>ks. mgr lic. Józef Grygotowicz</i>	katechetyka fundamentalna, katechetyka materialna
12.	<i>ks. dr Jarosław Grzegorzcyk</i>	teologia pastoralna, seminarium
13.	<i>ks. dr Stanisław Hołodok</i>	liturgika, seminarium
14.	<i>dr Joanna Jarzębińska-Szczebiot</i>	lektorat języka rosyjskiego
15.	<i>dr Wojciech Jocz</i>	socjologia religii
16.	<i>ks. dr Andrzej Kakareko</i>	prawo kanoniczne, prawo wyznaniowe, seminarium
17.	<i>mgr Łukasz Kalisz</i>	historia wychowania
18.	<i>s. dr Danuta Karwowska</i>	historia Kościoła, historia katechezy, proseminarium, seminarium

⁸ Źródło: opracowanie własne na podstawie: misje kanoniczne wykładowców STB; wykładowcy STB, [w:] Dokumentacja STB, ASTB, t. 21.

19.	<i>ks. dr Tadeusz Kasabula</i>	historia Kościoła, seminarium
20.	<i>ks. dr Radosław Kimsza</i>	teologia duchowości, ekumenizm, seminarium
21.	<i>mgr Anna Kirejczyk</i>	katechetyka dzieci przedszkolnych, metodyka katechezy
22.	<i>mgr lic. Leszek Kochanowski</i>	wstęp do PISMA ŚWIĘTEGO, NOWY TESTAMENT, EWANGELIE SYNOPTYCZNE, STARY TESTAMENT (Prorocy)
23.	<i>dr Mariola Kondzior</i>	katechetyka materialna, katechetyka fundamentalna
24.	<i>ks. dr Mirosław Korsak</i>	dialog katechetyczno-prawosławny
25.	<i>mgr Ewa Kozłowska</i>	emisja głosu
26.	<i>ks. dr Tadeusz Krabel</i>	historia Kościoła
27.	<i>mgr Monika Krupa</i>	koordynator praktyk
28.	<i>mgr Iwona Krzykała</i>	pedagogika specjalna, katechetyka specjalna
29.	<i>ks. mgr Wiesław Kulesza</i>	krąg liturgiczny, praktyki liturgiczne
30.	<i>ks. dr Jerzy Lachowicz</i>	patrologia, wstęp do teologii, seminarium
31.	<i>ks. dr Zygmunt Lewicki</i>	teodycea, ekumenizm
32.	<i>ks. mgr Antoni Lićwinko</i>	wstęp do filozofii, filozofia przyrody
33.	<i>mgr Bogusław Łabędzki</i>	misjologia
34.	<i>mgr inż. Marta Łabieniec-Chomicka</i>	technologia informatyczna
35.	<i>mgr Grażyna Łaniewska</i>	przygotowanie do życia w rodzinie
36.	<i>mgr Malgorzata Łazarska</i>	katechetyka dzieci szkoły podstawowej, metodyka katechezy, katecheza przedszkolna, praktyki katechetyczne
37.	<i>ks. dr Wojciech Łazewski</i>	lektorat języka łacińskiego
38.	<i>ks. mgr lic. Wiesław Mańczuk</i>	STARY TESTAMENT

39. *ks. dr Andrzej Masłowski* psychologia ogólna, osobowości wychowawcza, seminarium
40. *ks. dr Wojciech Michniewicz* wstęp do PISMA ŚWIĘTEGO
41. *dr Elżbieta Młyńska* dydaktyka ogólna, dydaktyka katechezy, metodyka katechezy, seminarium
42. *ks. dr Paweł Murziński* teologia moralna szczegółowa, teologia moralna małżeństwa i rodziny, seminarium
43. *dr Iwona Musialik* emisja głosu
44. *ks. mgr Lucjan Namiot* (zmarł 9 października 2003 roku) prawo kanoniczne
45. *ks. dr Jan Nieciecki* historia sztuki sakralnej
46. *dr Jolanta Niewińska* technologia informacyjna, media w katechezie
47. *ks. dr hab. Mieczysław Olszewski, prof. PTWT* teologia pastoralna, seminarium
48. *mgr lic. Małgorzata Ozorowska* wstęp do teologii, teologia życia wewnętrznego
49. *ks. abp prof. zw. dr hab. Edward Ozorowski* wstęp do teologii, seminarium
50. *ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski, prof. UKSW* teologia dogmatyczna, seminarium
51. *ks. dr Stanisław Piotrowski* (zmarł 13 lipca 2006 roku) teologia dogmatyczna
52. *s. mgr Milena Podlasin* pedagogika specjalna
53. *ks. dr Tomasz Powichrowski* liturgika, wykład monograficzny, seminarium
54. *ks. dr hab. Andrzej Proniewski* teologia dogmatyczna, seminarium
55. *ks. dr Zbigniew Rycak* katechetyka, seminarium
56. *mgr Małgorzata Sak* metodyka katechezy – plastyka

57. *mgr Teresa Sasinowska* (zmarła 21 września 1997 roku)
psychologia
58. *ks. mgr lic. Jerzy Sęczek* katechetyka szczegółowa,
katechetyka specjalna
59. *ks. prof. zw. dr hab. Adam Skreczko* pedagogika, psychologia, teologia
małżeństwa i rodziny, seminarium
60. *ks. dr Zbigniew Snarski* teologia duchowości, wstęp
do teologii, seminarium
61. *ks. dr Dariusz Sokolowski* prawo kanoniczne, seminarium
62. *ks. mgr lic. Paweł Stępień* teologia moralna, STARY
TESTAMENT, wstęp do PISMA
ŚWIĘTEGO, KSIĘGI MĄDROŚCIOWE
63. *ks. dr Marian Strankowski* lektorat języka łacińskiego
64. *ks. dr Stanisław Strzelecki* archeologia biblijna, STARY
TESTAMENT
65. *ks. dr Adam Szot* historia Kościoła, seminarium
66. *ks. mgr lic. Jacek Tomkiel* śpiew w katechezie
67. *ks. dr Janusz Wiśniewski* teologia fundamentalna
68. *mgr Piotr Wiśniewski* technologia informatyczna
69. *ks. dr Dariusz Wojtecki* katolicka nauka społeczna,
seminarium
70. *ks. mgr lic. Marian Wydra* psychologia
71. *ks. dr Marek Wysocki* PISMO ŚWIĘTE NOWEGO
TESTAMENTU, PISMO ŚWIĘTE
STAREGO TESTAMENTU (Prorocy),
teologia biblijna, seminarium
72. *ks. prof. zw. dr hab. Józef Zabielski* teologia moralna ogólna, etyka,
seminarium
73. *ks. dr hab. Tadeusz Zadykowicz* teologia moralna szczegółowa

74. *mgr Urszula Zagan* katechetyka młodzieży,
metodyka katechezy
75. *ks. mgr Stanisław Zdziech* (zmarł 31 maja 2013 roku)
etyka, logika
76. *ks. mgr lic. Tadeusz Żdanuk* teologia moralna
77. *ks. mgr lic. Henryk Żukowski* wstęp do PISMA ŚWIĘTEGO, PISMO
ŚWIĘTE NOWEGO TESTAMENTU
(DZIEJE APOSTOLSKIE; LISTY
APOSTOLSKIE)

Działalność studencka

Zasady rekrutacji i organizacji studiów

Nabór na studia ogłaszany był dla wszystkich chętnych osób świeckich oraz należących do instytutów życia konsekrowanego.

Warunkiem przyjęcia na studia był pomyślnie zdany egzamin wstępny oraz udział w rekolekcjach zamkniętych organizowanych przez uczelnię. Na studia przyjmuje się osoby nieprzekraczające 50¹ lat, legitymujące się świadectwem dojrzałości i spełniające określone warunki zdrowotne.

Nabór kandydatów odbywa się w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień. W tym czasie należy złożyć w sekretariacie studiów podanie z życiorysem, świadectwo dojrzałości, świadectwo lekarskie, opinię księdza proboszcza lub katechety, odpis z dowodu osobistego, z książeczki wojskowej (w przypadku mężczyzn) i 4 fotografie.

Egzaminy wstępne z zakresu teologii odbywają się zwykle we wrześniu. Przyjmują one dwojaką formę. Na egzaminie pisemnym należy się wykazać znajomością aktualnych spraw Kościoła powszechnego i lokalnego, a na ustnym systematyczną wiedzą teologiczną zdobytą na poziomie szkoły średniej. W informatorach na poszczególne lata podawana jest również literatura pomocnicza do egzaminu i rozmowy kwalifikacyjnej².

Nauka na STB trwa 6 lat (12 semestrów). Studia odbywają się systemem zaocznym. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są począwszy od października

---

¹ 50 lat nie może przekroczyć kandydat na STB według informatorów na studia. W Statucie STB ten wiek wynosi 55 lat, por.: Statut Studium Teologii w Białymstoku ... & II., ust 1.

² Por.: Informatory STB, ASTB.

do końca czerwca we wszystkie soboty w wymiarze 10 godzin. Studentów obowiązują również ćwiczenia i praktyki zawodowe. W myśl Statutu STB od trzeciego roku studiów słuchacze uczestniczą w wybranych przez siebie seminariach naukowych. Przez cały okres studiowania student jest zobowiązany opłacać czesne. Od roku akademickiego 2004/2005 studenci STB zyskali uprawnienia do otrzymywania stypendium socjalnego oraz naukowego.

Formacja duchowa

O formację duchową i odpowiednią moralność studenta Studium zadbano już w momencie rekrutacji. Warunkiem przyjęcia na STB była m.in. opinia proboszcza lub katechety, a dla osób zakonnych pozwolenie przełożonego³. Potencjalny kandydat powinien mieć szczerą wolę służenia Kościołowi. Studentów, ale i kandydatów obowiązywały rekolekcje formacyjne. Odbywały się one jeszcze przed rozpoczęciem nauki i były warunkiem przyjęcia na studia. Pierwsze⁴ odbyły się w dniach 22-25 września 1994 roku w Ośrodku Rekolekcyjnym w Hermanówce. W tym samym ośrodku słuchacze II roku Kolegium odbyli swe rekolekcje w dniach 10-13 listopada 1994 roku, a rok III w dniach 30 kwietnia do 3 maja 1995 roku⁵. Od tego momentu stałą praktyką było wysyłanie na zamknięte rekolekcje kandydatów oraz studentów Studium Teologii w Białymstoku.

W ramach formacji, w oratorium św. Jerzego, odprawiano pomiędzy wykładami Msze Święte, które były stałym elementem każdej soboty. W latach, kiedy studia przeniosły się do budynku przy ul. Warszawskiej, było coraz więcej studentów i względy formalno-organizacyjne zadecydowały, że tej praktyki zaprzestano. Od 2012 roku w nowo powstałej kaplicy przy ul. Warszawskiej 50 są odprawiane Msze Święte i okolicznościowe nabożeństwa.

Wymóg formacji duchowej był gwarantem odpowiedniego poziomu absolwenta opuszczającego uczelnię.

---

³ Ibidem.

⁴ W pracy pomijam formację duchową sprzed daty afiliacji do PWTW w 1994 roku [L.K.].

⁵ Sprawozdanie z działalności STB oraz AKT za rok akad. 1994/1995, Dokumentacja STB 1994-2000, ASTB, t. 3.

Działalność społeczna i artystyczna studentów

W roku akademickim 2005/2006 z inicjatywy dr Elżbiety Młyńskiej powstała Rada Studencka. W jej skład wchodziłi starości i reprezentanci poszczególnych roczników oraz dyrekcja Studium Teologii. Rada spotykała się raz w miesiącu w celu omawiania bieżących spraw funkcjonowania Studium. Wspólnie omawiano kwestie dydaktyczne i sprawy formacyjne, dbano o integrowanie wspólnoty akademickiej itp. Dzięki funkcjonowaniu tej Rady udawało się harmonijnie współdziałać z kadrą wykładową. Studenci mieli swój udział w tworzeniu atmosfery i przebiegu studiów. Celem działania Rady była również integracja całej społeczności.

Owoce działania Rady Studenckiej było powstanie scholi. Dzięki temu na uroczystościach akademickich była własna oprawa muzyczna (wcześniej zapraszano zaprzyjaźnione schole i chóry). Schola występowała na inauguracjach roku, na spotkaniach oplatkowych i okolicznościowych.

Równoległe powstał prowadzony przez mgr Ewę Kozłowską teatr akademicki „Logos”. Działanie teatru przynosiło widoczne efekty w postaci wyjazdów poza uczelnię. W ten sposób w parafiach promowano studia teologiczne, pokazywano, że ta wspólnota ma też swój klimat i życie kulturalne.

W kalendarium działania scholi i teatru wpisało się wiele wydarzeń, m.in:

- przedstawienie PASTORAŁKI Schillera podczas spotkania oplatkowego oraz przy okazji poświęcenia pomieszczeń STB⁶;
- XIII-wieczny dramat liturgiczny VISITATIO SEPULCHRI prezentowany na spotkaniu wielkanocnym STB, podczas dedykacji poświęconej zmarłemu ks. Stanisławowi Piotrowskiemu oraz w parafiach w Białymstoku, Kopisku i w Łomży⁷;
- inscenizacja ZNAKI DUCHA ŚWIĘTEGO... MYŚLI... prezentowana podczas spotkania oplatkowego w styczniu 2007 roku⁸;
- starożytna komedia OSY Arystofanesa grana podczas spotkania paschalnego;
- sztuka RZECZ O JANIE CHRZCICIELU powstała dla uczczenia patrona studiów – przedstawiana w parafiach noszących imię Świętego w Doj-

⁶ A. Pućkowska, *Spełniły się...*, op. cit., s. 4.

⁷ Sprawozdanie z działalności Studium Teologii w Białymstoku w roku akad. 2005/2006, Dokumentacja STB 2001, ASTB, t. 4.

⁸ Sprawozdanie z działalności Studium Teologii w Białymstoku w roku akad. 2006/2007, Dokumentacja STB 2001, ASTB, t. 4.

lidach Górnych, w Kopisku, w Brzozowej oraz w Bobrówce⁹. Sztukę wystawiono także w kościele pw. św. Wojciecha podczas XXV Dni Kultury Chrześcijańskiej w Białymstoku.

Aktywność artystyczna studentów ulegała przeobrażeniom i niestety obecnie jest to ograniczona działalność. Po odejściu z funkcji wicedyrektora Studium dr Elżbiety Młyńskiej swoje spotkania zakończyła Rada Studentów. Schola stała się nieformalną grupą zbierającą się wyjątkowo podczas uroczystości akademickich, natomiast teatr całkowicie zakończył swoją działalność.

Opisując integrację środowiska akademickiego, należy także wspomnieć o zwyczaju związanym z zakończeniem edukacji. Na okoliczność egzaminu ex-universa cała wspólnota roku gromadziła się na wspólnym posiłku, aby świętować tę okoliczność. Stworzono także kawiarenkę, w której można było spędzać przerwy, zjeść posiłek (zwłaszcza, że wiele osób dojeżdżało spoza Białegostoku). Był także pomysł stworzenia uczelnianej stołówki z aneksem kuchennym (obecnie jest tam siedziba Katedry Teologii Katolickiej).

---

⁹ Ibidem

Spis prac magisterskich obronionych w Studium Teologii w Białymstoku¹⁰

1997 rok

1. *Górska Halina* – Nauczanie pasterskie Arcybiskupa Edwarda Kisiela o Miłosierdziu Bożym
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
2. *Biskup Renata s.* – Katecheza dzieci z zaburzeniami rozwojowymi w kwartalniku „Katecheta”
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
3. *Paniczko Wiesław* – Wychowanie do trzeźwości w nauczaniu i działalności Arcybiskupa Edwarda Kisiela
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
4. *Gadomer Teresa* – Zagadnienia wychowania religijnego w dwumiesięczniku „Ku szczytom” według dr. Józefa Wojtukiewicza (Wilno 1937-1939)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
5. *Radulska Agata s.* – Troska o godność kobiety na podstawie wybranych dokumentów Jana Pawła II. (REDEMPTORIS MATER, MULIERIS DIGNITATEM, LIST DO RODZIN, LIST DO KOBIET)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
6. *Barłowska Ewa s.* – Jezus Chrystus „Apostoł Ojca Przedwiecznego” Pierwowzorem dla katechety w świetle pism św. Wincentego Pallotiego
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska

---

¹⁰ W pisowni litewskich nazwisk pominięto litewskie znaki diakrytyczne. Kolejność prac zgodna z numerami dyplomów absolwentów STB. Opracowanie własne na podstawie: spisu prac magisterskich STB, ASTB; Kronik PWTW, [w:] *Warszawskie Studia Teologiczne*, nr X/1997 – nr XXIII/1/2010; inwentaryzacji prac magisterskich przeprowadzonych w ASTB oraz Archiwum Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcja św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

7. *Bachurek Agnieszka* – Nauczanie pasterskie Arcybiskupa Edwarda Kisiela o kapłaństwie w wypowiedziach opublikowanych na łamach „Wiadomości Kościelnych” w latach 1976-1993
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
8. *Hodun Anna* – Święci Archidiecezji Wileńskiej w nauczaniu Arcybiskupa Edwarda Kisiela
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
9. *Maksiewicz Helena* – Deontologia nauczyciela w świetle dokumentu Kongregacji do spraw Wychowania Katolickiego „Świecki katolik świadkiem wiary w szkole”
PROMOTOR: ks. dr Józef Zabielski
10. *Karbowska Krystyna s.* – Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa w Zgromadzeniu Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
11. *Adamska Teresa Danuta* – Niedzielna Msza Święta w świadomości i życiu dzieci klas V-VIII Szkoły Podstawowej nr 44 w Białymstoku
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
12. *Czajkowska Helena* – Współpraca rodziny ze szkołą w przygotowaniu dzieci do sakramentu pokuty, Eucharystii, bierzmowania na podstawie Szkoły Podstawowej nr 48 w Białymstoku
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
13. *Kuziuta Grażyna* – Eucharystia w życiu i pracy wychowawczej Sługi Bożego ks. Bronisława Markiewicza
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
14. *Nowosadko Janina Iwona s.* – Treść katechezy Jana Pawła II podczas Świątowych Dni Młodzieży
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
15. *Krawczyńska Grażyna Elżbieta* – Kult Matki Bożej w nauczaniu Arcybiskupa Edwarda Kisiela
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
16. *Zimnoch Krystyna* – Eucharystia w pasterskim nauczaniu Arcybiskupa Edwarda Kisiela
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski

17. *Jankowska Agata* – Kościół w nauczaniu Arcybiskupa Edwarda Kisiele
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski

1998 rok

18. *Balenda Maria Elżbieta* – Rola Ducha Świętego w sakramencie bierzmowania w świetle KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
19. *Ostrowska Ewa* – Parafia Brańska w latach 1939-1999
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
20. *Smolarczuk Janina* – Dzieje parafii Niemyje
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
21. *Żero Jolanta* – Rola katechety w budowaniu wspólnoty parafialnej w posoborowej literaturze katechetycznej
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
22. *Kopiczko Maria s.* – Wychowanie w rodzinie Martin (św. Teresy od Dzieciątka Jezus) jako przykład chrześcijańskiego wychowania
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
23. *Ożarowska Iwona* – Wychowanie do odpowiedzialnego rodzicielstwa w ujęciu lekarzy katolickich w Polsce
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
24. *Roszkowska Jolanta* – Maryjne aspekty powołania kobiety w nauczaniu Jana Pawła II w świetle listu MULIERIS DIGNITATEM
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
25. *Brzozowska Renata* – Pokuta i pojednanie w nauczaniu Jana Pawła II w świetle adhortacji RECONCILIATIO ET PAENITENTIA
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
26. *Sułkowska Bożena* – Formacja katechetów w latach 1974-1993 w Archidiecezji Białostockiej
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
27. *Krupa Monika* – Katecheza w szkole polskiej w latach 1990-1995
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
28. *Rybnik Andrzej* – Katecheta jako świadek wiary i animator wspólnoty
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska

29. *Niewińska Krystyna s.* – Dzieje parafii w Mohylewie w latach 1905-1995
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
30. *Kulesza Marzena* – Problem łaski w nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II na podstawie katechez środowych
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
31. *Juchnicka Barbara* – Zagadnienie samowychowania u Teresy Kukułowicz i Czesława Walesy
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
32. *Twarowski Bogdan ks.* – Udział wiernych we Mszy Świętej i pozamszalnym kulcie Eucharystycznym w południowo-zachodniej części Diecezji Wileńskiej (1848-1900)
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
33. *Mucha Weronika* – Służba jako istota charyzmatu Sióstr Miłosierdzia w konferencjach Świętego Wincentego a Paulo
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

1999 rok

34. *Sienkiewicz Jolanta* – Miłość w życiu i pismach Błogosławionej Bolesławy Lament założycielki Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny (1862-1946)
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
35. *Chrościńska Alina* – Ocena w katechezie szkolnej w opinii katechetów Archidiecezji Białostockiej. Badania empiryczne
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
36. *Malewicz Grzegorz* – Dzieje parafii Majewo do 1987 roku
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
37. *Rożenko Małgorzata* – Dzieje parafii Giełczyn do 1976 roku
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
38. *Sokolowski Eugeniusz* – Miłość Boga, człowieka i ojczyzny w nauczaniu ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Polski
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski

39. *Oleksiuk Barbara* – Maryja w życiu i nauczaniu Sługi Bożego biskupa Zygmunta Łozińskiego
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
40. *Kostko Małgorzata* – Nauka o Eucharystii w publikacjach ks. Wojciecha Danielskiego
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
41. *Arbaszewska Teresa* – Znaczenie zbawczej śmierci Jezusa Chrystusa na krzyżu w nauczaniu Ojca Świętego Jana Pawła II na podstawie katechez środowych w latach 1986-1989
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
42. *Piskor Dorota* – Szkolnictwo parafialne w dekanacie knyszyńskim w latach 1669-1795
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
43. *Szorc Lilia* – Szpitalnictwo w dekanacie knyszyńskim w latach 1669-1795
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
44. *Mężyńska Dorota* – Ewangelizacyjny wymiar katechezy we współczesnej literaturze katechetycznej
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
45. *Radziewicz Teresa* – Formacja katechetów świeckich na terenie (Archi)diecezji Białostockiej w latach 1945-1993
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
46. *Bulach Renata* – Historia Kościoła lokalnego na łamach „Wiadomości Kościelnych Archidiecezji w Białymstoku” (1975-1991)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
47. *Prokopowicz Marek* – Zwyczaje, obrzędy i wierzenia okresu Adwentu i Bożego Narodzenia w parafii Michałowo koło Białegostoku
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
48. *Kraszewska Anna* – Cmentarz parafialny w Dobrzyniewie Kościelnym koło Białegostoku. Studium historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

49. *Baranowska Aniela* – Cmentarz parafialny w Janowie koło Sokółki. Studium historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
50. *Przybyła Anna* – Wychowanie religijne w rodzinie opartej na związku sakramentalnym i niesakramentalnym rodziców – na podstawie badań w parafii Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Ostrołęce
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
51. *Kownierowicz Piotr* – Zbawcza ofiara Chrystusa w objawieniach Anny Katarzyny Emmerich
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski

2000 rok

52. *Piotrowski Tomasz* – Chrzest dzieci w parafii św. Andrzeja Boboli w Białymstoku w latach 1973-1998. Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
53. *Chim Stanisław* – Kult Świętego Antoniego z Padwy w parafii Niewodnica Kościelna koło Białegostoku
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
54. *Jabłoński Krzysztof* – Związki medytacji chrześcijańskiej z tzw. medytacją wschodnią i ich ocena w świetle LISTU DO BISKUPÓW KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO O NIEKTÓRYCH ASPEKTACH MEDYTACJI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ
PROMOTOR: ks. dr Henryk Cierieszko
55. *Rafał Wojciech* – Dzieje parafii Kalinówka Kościelna (1511-1939)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
56. *Miastkowski Adam* – Represje władz carskich wobec kapłanów diecezji wileńskiej w latach 1863-1870
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
57. *Zimnoch Piotr ks.* – Dzieje parafii Krypno w latach 1905-1991
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel

58. *Falkowska Katarzyna* – Katecheza o sakramencie chrztu w podręcznikach „Bóg z nami” cz. I-IV w świetle KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
59. *Skiba Alicja s.* – Udział Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w misji Kościoła na podstawie listów o. Honorata Koźmińskiego do Zgromadzenia w latach 1884-1916
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
60. *Stalenczyk Łucja* – Kapłaństwo Chrystusa, kapłaństwo wspólne a kapłaństwo służebne w świetle KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
61. *Gryka Ewa* – Troska o wiarę i zbawienie człowieka w życiu i pismach Błogosławionej Bolesławy Marii Lament (1862-1946) Założycielki Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
62. *Dziekoński Tomasz* – Wiara, nadzieja, miłość w czasopiśmie „Katecheta” w latach 1957-1990
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
63. *Domin Bernadeta* – Wierność woli Bożej w życiu i pismach Błogosławionej Bolesławy Lament
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
64. *Troc Agnieszka* – Cnoty teologiczne: wiara, nadzieja, miłość według Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
65. *Olszańska Renata* – Idee eschatologiczne w prywatnych modlitwach przy zmarłych w regionie nadbużańskim
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
66. *Chimko Elena s.* – Wychowanie doskonałej miłości w pismach polskojęzycznych i działalności Błogosławionego Jerzego Matulewicza
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
67. *Diugević Irena* – Dzieje parafii Landwarów w latach 1906-1993
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

68. *Mazuro Marija Teresa* – Przygotowanie młodzieży do życia małżeńskiego i rodzinnego na podstawie badań Szkoły Średniej nr 36 miasta Wilna
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
69. *Mincewicz Gabriel Jan* – Szkolnictwo polskie i katechizacja w polskich szkołach na Wileńszczyźnie w latach 1988-1992
 PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
70. *Mazuro Krystyna* – Koncepcja wychowania W. A. Suchomlińskiego (praca w języku rosyjskim)
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
71. *Stara Marija* – Oświata i opieka społeczna w diecezji wileńskiej w świetle wizytacji dekanatów połockiego z roku 1782 i wilkomirskiego z roku 1784
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
72. *Trykosko Anna* – Organizacja Kurii Archidiecezjalnej w Białymstoku w latach 1945-1993 (studium historyczno-prawne)
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
73. *Rogalewska Barbara* – Rodzina Nazaretańska wzorem małżeństwa i rodziny w nauczaniu biskupów polskich w latach 1945-1980
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
74. *Sienkiewicz Agata* – Obowiązki proboszcza w świetle ustawodawstwa partykularnego w (Archi)diecezji w Białymstoku w latach 1945-1993. Studium historyczno-prawne
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
75. *Siwicka Anna* – Kult Serca Jezusowego a kult Miłosierdzia Bożego w pismach ks. Michała Sopoćko
 PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
76. *Bendziuk Mariusz* – New Age jako zagrożenie dla wiary. Na podstawie współczesnej literatury polskojęzycznej
 PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Ozorowski
77. *Sienkiewicz Beata* – Analiza tytułów nieważności małżeństwa w procesach prowadzonych przez Sąd Arcybiskupi w Białymstoku w latach 1945-1983
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko

78. *Bulach Jerzy* – Historia parafii Świętej Trójcy w Sidrze w latach 1705-1989
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
79. *Harasimowicz Piotr* – Działalność duszpasterska na osiedlu Nowe Miasto w Białymstoku w latach 1919-1998
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
80. *Marciniak Mariusz* – Działalność duszpasterska na osiedlu Antoniuk w Białymstoku w latach 1919-1998
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
81. *Sak Małgorzata Dorota* – Rola kobiety w wychowaniu według nauczania Jana Pawła II w Roku Rodziny (1994)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
82. *Samul Agnieszka* – Katecheza rodzinna we współczesnej literaturze katechetycznej
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
83. *Radziszewska Anna* – Maryja Matką Boga i Matką Kościoła na podstawie encykliki REDEMPTORIS MATER Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
84. *Oniśko Tadeusz* – Uznanie skutków cywilnych małżeństwa kanonicznego w świetle postanowień konkordatów zawartych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Stolicą Apostolską (z lat 1925 i 1993)
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
85. *Łaszcz Zbigniew* – Rola świadectwa w listach i orędziach Jana Pawła II do młodzieży
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

2001 rok

86. *Ordak Dorota s.* – Posłuszeństwo według Świętej Faustyny Kowalskiej w świetle nauki Kościoła
PROMOTOR: ks. dr Roman Forycki
87. *Rudź Marek* – Eucharystia w pismach Arcybiskupa Romualda Jalbrzykowskiego
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski

88. *Suchocka Maria Barbara s.* – Jezus Chrystus wzorem posłuszeństwa zakonnego w świetle pism Arcybiskupa Zygmunta Szczyńskiego (1882-1895)
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
89. *Zalewska Marianna s.* – Maryja wzorem osoby konsekrowanej na podstawie pism Matki Franciszki Popiel – Przełożonej Generalnej Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego w latach 1955-1963
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
90. *Sawicka Bożena* – Problem ojcostwa w aspekcie wychowawczym w ujęciu Papieża Jana Pawła II (Katechezy o Bogu Ojcu 1984-1986)
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
91. *Szotko Alla* – Pastoralne przesłanie listów pasterskich rektora KUL ks. Stanisława Wielgusa w latach 1989-1998
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
92. *Szczepańczyk Andrzej* – Działalność Sióstr Miłosierdzia Świętego Wincentego a Paulo w Białymstoku do roku 1992
 PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
93. *Kramkowski Andrzej* – Parafia Trzciańska w latach 1939-1990
 PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
94. *Szpakowska Małgorzata* – Wiodące idee teologiczne przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 na podstawie publikacji w tygodniku katolickim „Niedziela”
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
95. *Trzciniński Edward* – Pneumatohagijny aspekt uświęcenia człowieka na podstawie katechez o Duchu Świętym Jana Pawła II
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
96. *Basalaj Bogusława Ewa* – Wiara, wartości i sens życia w chrześcijaństwie a New Age
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
97. *Baranowska Aneta* – Maryja – Matka Chrystusa i Matka Kościoła na podstawie pism Ojca Profesora Stanisława Celestyna Napiórkowskiego OFM Conv.
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

98. *Malinowska Erleta* – Obraz kobiety lansowany w czasopiśmie „List do Pani” w latach 1993-1999
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
99. *Jurek Beata Krystyna* – Pierwsze etapy rozwoju życia modlitewnego w dziełach Świętej Teresy od Jezusa
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
100. *Go Anna* – Wpływ chorób psychicznych na zdolność do zawarcia małżeństwa w świetle prawa kościelnego i polskiego prawa cywilnego
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
101. *Kołodko Agata* – Właściwość sądu w świetle prawa kościelnego i polskiego prawa cywilnego. Studium porównawcze
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
102. *Gierszyn-Swirydowicz Agnieszka* – Działalność szkoły parafialnej w Białymstoku w latach 1581-1843 i jej wpływ na rozwój lokalnego szkolnictwa
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
103. *Suszko Edyta* – Historia parafii i sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Białymstoku
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
104. *Janik Beata Agnieszka* – Działalność wspólnot modlitewnych zainicjowanych przez Siostry Misjonarki Świętej Rodziny w Białymstoku w latach 1934-1998
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
105. *Bezruczyk Czesława* – Działalność Zgromadzenia Sióstr Misjonek Świętej Rodziny w Hajnówce w latach 1945-1995
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
106. *Adamska Marlena* – Dzieje kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia w Wasilkowie
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
107. *Lesiewicz Dorota s.* – Stowarzyszenia Dzieci Maryi w prowincji warszawskiej Sióstr Miłosierdzia w latach 1918-1939
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

108. *Perkowski Mariusz* – Śpiew i muzyka liturgiczna w ruchu Światło-Życie w Archidiecezji Białostockiej. Studium pastoralno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
109. *Beczko Barbara* – Wychowanie religijne w rodzinie na podstawie listów pasterskich Episkopatu Polski 1945-1980
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
110. *Pawlik Maria s.* – Zgromadzenia zakonne Sióstr Córek Najczystszej Serca Najświętszej Maryi Panny w Polsce w latach 1945-1989
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
111. *Krukowski Marek* – Człowiek we współczesnym świecie na podstawie publikacji Kardynała Josepha Ratzingera
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
112. *Rzepnicka Teresa* – Rola sakramentów świętych w życiu Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus na podstawie jej pism
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
113. *Rudzińska Elżbieta* – Wychowanie do odpowiedzialnego rodzicielstwa w nauczaniu biskupów polskich w latach 1945- 1980
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
114. *Kotuk Agnieszka* – Obraz życia religijnego katolickiej szlachty polskiej w pamiętnikarstwie XVII wieku
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
115. *Kosikowski Marek* – Geneza powstania i rozwój parafii Świętego Wojciecha w Białymstoku
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
116. *Łazarenko Tatjana* – Miłość i jej rola w życiu chrześcijańskim w pismach Świętej Katarzyny Sienieńskiej
PROMOTOR: ks. dr Henryk Ciereszko
117. *Voicinovic Irena* – Akcja Katolicka w Archidiecezji Wileńskiej w latach 1930-1939
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
118. *Łazarenko Andżela* – Dzieje parafii Taboryszki w latach 1809-1993
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

2002 rok

119. *Iwanowska Agnieszka* – Świątowanie niedzieli na podstawie tygodnika „Niedziela” w latach 1990-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
120. *Gołębiewski Henryk* – Sakrament namaszczenia chorych w czasopiśmie „Apostolstwo chorych” w latach 1980-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
121. *Jusiel Jolanta* – Problematyka wychowawcza w miesięczniku „Czas Miłosierdzia” w latach 1994-2001
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
122. *Michniewicz Zelia Anna s.* – Rady ewangeliczne w pismach Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
123. *Geniusz Jarosław* – Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży na podstawie artykułów miesięcznika „Powiernik Rodzin” (1989-1999)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
124. *Kęciek Marzena* – Radość jako element metody wychowawczej w ujęciu Świętego Jana Bosko i Janusza Korczaka. Studium porównawcze
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
125. *Wasilewska Aneta* – Wpływ postaw rodzicielskich na rozwój religijności dziecka na podstawie miesięcznika „Wychowawca” w latach 1993-1999
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
126. *Konarska Ewa* – Zagrożenia wiary wynikające ze stosowania niekonwencjonalnych metod uzdrawiania
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
127. *Kozikowski Krzysztof* – Nauczanie o Maryi w publikacjach ks. biskupa Edwarda Ozorowskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
128. *Jedanowska Alina* – Prawda o Miłosierdziu Bożym na podstawie publikacji w miesięczniku „Czas Miłosierdzia” (1990-2001)
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

129. *Dolegowska Sylwia* – Miłość małżeńska jako droga do zjednoczenia z Bogiem w wybranych periodykach katolickich skierowanych do rodzin
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
130. *Lupińska Ewa* – Modlitwa kontemplacyjna w życiu chrześcijanina na podstawie czasopisma „Karmel” (1984-1999)
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
131. *Kamińska Edyta* – Droga osobowego doświadczenia mistycznego na podstawie wybranych pism Błogosławionego Henryka Suza
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
132. *Chruścik Anna* – Problematyka małżeństwa i rodziny w nauczaniu ks. biskupa prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
133. *Mojsak Maciej* – Modlitwa hezychastyczna w duchowości chrześcijańskiego Wschodu
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
134. *Horodeńska Agata* – Wychowanie do apostołstwa świeckich w oparciu o dokumenty z Malines
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
135. *Seweryn Joanna Teresa* – Rola wzorów osobowych w kształtowaniu postaw moralnych małżonków i rodziców w świetle nauczania Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz
136. *Panasewicz Grażyna* – Koncepcja wychowawcza Stowarzyszenia Pomocy Osobom Zagrożonym Uzależnieniem i Uzależnionym i ich Rodzinom „Droga”
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
137. *Zimnoch Agata* – Wychowanie do małżeństwa i życia rodzinnego na podstawie nauczania Jana Pawła II w Roku Rodziny
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
138. *Jabłoński Adam* – Działalność Zgromadzenia Słowa Bożego w Białymstoku w latach 1957-1997
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska

139. *Supińska Janina* – Działalność duszpasterska na terenie parafii Świętych Piotra i Pawła w Łapach w latach 1912-2000
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
140. *Kazberuk Agnieszka* – Działalność duszpasterska na osiedlu Starosielce w Białymstoku w latach 1919-1999
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
141. *Golińska Dorota* – Historia parafii Trójcy Przenajświętszej w Rudce w latach 1945-2000
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
142. *Janicka Magdalena* – Historia parafii Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Kopisku w latach 1950-2001
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
143. *Wolosewicz Beata* – Historia parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gródku w latach 1945-2000
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
144. *Ciulkin Weronika* – Formacja świeckich do ewangelizacji w Ruchu Odnowy w Duchu Świętym w Polsce
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
145. *Dolęgiewicz Teresa* – Urzeczywistnienie się Kościoła w nauczaniu ks. biskupa prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
146. *Kluczyk Bożena* – Problem życia religijnego w diecezji wileńskiej na łamach „Dwutygodnika Diecezjalnego Wileńskiego” (1910-1915). Studium historyczno- biograficzne
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
147. *Muczyński Rafał* – Obowiązki nauczycieli religii rzymskokatolickiej w Drugiej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie obowiązujących przepisów państwowych
PROMOTOR: dr Elżbieta Młyńska
148. *Wiszniewska Agnieszka* – Pneumatologiczny aspekt życia Kościoła w katechezach środowych Ojca Świętego Jana Pawła II w latach 1989-1991
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

149. *Citko Maria* – Rola Ducha Świętego w wybranych pismach biskupa Alfonsa Nosola
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
150. *Mieszkwicz Olga Jadwiga* – Problem alkoholizmu rodzin w Polsce międzywojennej na podstawie „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” (1911-1939)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
151. *Frankowska Beata* – Wezwanie Kościoła do ewangelizacji na podstawie publikacji „Oaza” (1982-2002)
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
152. *Przemielewska Edyta* – Podeszły wiek w aspekcie wychowania w świetle wybranych wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
153. *Zaniewska Jolanta* – Wychowanie do patriotyzmu w pismach o. Honorata Koźmińskiego
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
154. *Gikiewicz Irena* – Zaprzeczanie wartości życia przez eutanazję w świetle EVANGELIUM VITE Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
155. *Grudzińska Teresa* – Personalizm katolickiej etyki seksualnej. Studium teologiczno-moralne w świetle nauczania Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Józef Zabielski
156. *Kwidzińska Lucyna* – Zgromadzenie Sióstr Najświętszego Imienia Jezus na Litwie w latach 1892-2001
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
157. *Lenkiewicz Czesława* – Wychowanie do poszanowania życia nienarodzonych w świetle EVANGELIUM VITE
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
158. *Ławrynowicz Anna* – Ustrój diecezji wileńskiej od momentu powstania do roku 1796
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko

159. *Markevic Juze* – Dzieje parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Mejszagole w latach 1944-1994

PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

160. *Żylionis Barbara* – Rodzina jako środowisko wychowawcze według miesięcznika „Wychowawca” i „Mokykla”

PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

2003 rok

161. *Raczkowska Małgorzata s.* – Drogi realizujące wychowanie do świętości w pismach Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus

PROMOTOR: ks. dr Stanisław Dziekoński

162. *Gawryluk Wojciech* – Dzieje parafii Wasilków 1566-1807

PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel

163. *Krzywicka Bożena* – Interpretacja przypowieści o przewrotnych rolnikach u Mt 21, 33-46. Studium egzegetyczno-teologiczne

PROMOTOR: ks. dr Wojciech Michniewicz

164. *Tarasiewicz Krystyna Janina* – Wychowanie do poszanowania życia dziecka nienarodzonego w wypowiedziach Kardynała Stefana Wyszyńskiego (1953-1981)

PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

165. *Stokłosa Wojciech Jacek ks.* – Posługa kobiety w zgromadzeniu liturgicznym według polskiej literatury posoborowej

PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

166. *Burzyńska Katarzyna* – Wychowanie do trzeźwości w świetle artykułów z miesięcznika „Problemy alkoholizmu” w latach 1989-1999

PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

167. *Gadomska Mariola* – Okres Adwentu i Narodzenia Pańskiego w parafii Matki Bożej Częstochowskiej i św. Kazimierza Królewicza w Mońkach. Studium liturgiczno-pastoralne

PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

168. *Głuch Katarzyna* – Chrzest dzieci w parafii św. Rocha w Białymstoku w latach 1973-2000. Studium liturgiczno-pastoralne

PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

169. *Gniedziejko Anna* – Człowiek powołany do wolności w świetle nauki Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
170. *Grygo Halina s.* – Obowiązki rodziców w religijnym wychowaniu dzieci od 3 do 10 lat na podstawie czasopisma „Katecheta” (1980-2001)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
171. *Januszewska Katarzyna* – Nieważność małżeństwa z tytułu kanonu 1101 & 2 KPK w orzecznictwie Sądu Arcybiskupiego w Białymstoku w latach 1984-1991
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
172. *Kaczorowska Lucja Weronika* – Praca nauczyciela jako powołanie w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
173. *Kapica Renata* – Historia szkół katolickich w Białymstoku w latach 1919-2001
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
174. *Kazimierzczuk Ewa* – Cmentarz parafialny w Zabłudowie. Studium historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
175. *Komorowski Maciej* – Moralno-prawne aspekty użycia broni oraz środków przymusu bezpośredniego przez pracownika ochrony w świetle prawodawstwa polskiego i literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz
176. *Kostro Izabela* – Rola muzyki w Nowej Ewangelizacji na podstawie katolickich czasopism skierowanych do polskiej młodzieży
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
177. *Kotowicz Agnieszka* – Błogosławiona Bolesława Lament jako pedagog i apostoł miłości
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
178. *Maleszewska Bogumiła Katarzyna* – Świętego Tomasza nauka o Opatrzności Bożej
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski

179. *Malinowska Malgorzata* – Rola nagrody i kary w systemie wychowania ks. Jana Bosko
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
180. *Mateuszuk Dariusz* – Apostolstwo wiernych świeckich w nauczaniu Episkopatu Polski w latach 1965-1988
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
181. *Mojsak Ewa Anna* – Wychowawcze znaczenie Świętych w dokumentach Jana Pawła II poświęconym postaciom Świętych (1979-1995)
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
182. *Olendzka Agnieszka* – Chrzest dzieci w parafii św. Andrzeja Boboli w Siemiatyczach w latach 1989-2002. Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
183. *Piotrowicz Justyna* – Nieważność małżeństwa z tytułu kan. 1095 KPK w orzecznictwie Sądu Arcybiskupiego w Białymstoku w latach 1984-1991
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
184. *Rogalewski Grzegorz* – Znaczenie poznania własnej osobowości u młodzieży klas maturalnych
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
185. *Rutkowska Anna* – Miłosierdzie Boże – darem i zobowiązaniem dla chrześcijanina na podstawie publikacji w czasopiśmie „Czas Miłosierdzia” w latach 1996-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
186. *Szwatro Janina* – Chrzest dzieci w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Białymstoku w latach 1973-2000. Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
187. *Arsoba Waliantcina* – Problematyka pisma „Chrześcijańska Dumka” w latach 1928-1939. Studium historyczno-bibliograficzne
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
188. *Basiul Edyta* – Podeszły wiek w aspekcie wychowawczym w świetle dokumentu Jana Pawła II LIST DO OSÓB W PODESZŁYM WIEKU
PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko

189. *Brzozowska-Rybnik Jolanta Urszula* – Metody wychowania według Janusza Korczaka
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
190. *Dudianiec Iwona* – Problematyka wychowawcza w piśmie katolickim „Spotkania” (1992-1998)
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
191. *Subotovic Lucija* – Nawrócenie jako zadanie życia chrześcijańskiego w świetle wybranych dokumentów Jana Pawła II
 PROMOTOR: ks. dr hab. Józef Zabielski
192. *Goch Agnieszka* – Wychowanie religijne w rodzinie. Studium na podstawie nauczania Jana Pawła II w Roku Rodziny
 PROMOTOR: ks. dr Adam Skreczko
193. *Puchacz Katarzyna* – Życie i działalność ks. biskupa Władysława Jędruszka (1918-1994)
 PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
194. *Chomicz Przemysław* – Nauka o Jezusie Chrystusie w wybranych publikacjach ks. prof. Wincentego Granata (1900-1979)
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
195. *Drewnowska Emilia* – Cmentarz parafii Świętych Cyryla i Metodego w Hajnówce. Studium historyczno-liturgiczne
 PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
196. *Krzykała Iwona Zofia* – Wychowanie do wolności w świetle nauczania Jana Pawła II skierowanego do młodzieży
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
197. *Łabanowski Rafał* – Dzieje parafii Korycin w latach 1899-1980
 PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
198. *Mitrosz Anna* – Problematyka wychowania w rodzinie w „Homo Dei” (1932-2000)
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
199. *Olchowik Alina* – Misterium Eucharystii w nauczaniu ks. biskupa prof. dr hab. Edwarda Ozorowskiego
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

200. *Vinciuniene Julija* – Dzieje parafii Rudamina od 1915 roku
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel

2004 rok

201. *Moskwa Anna* – Duchowni na dworze Władysława Jagiełły w świetle ROCZNIKÓW Jana Długosza
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
202. *Wynimko Alicja* – Przygotowanie do I Komunii Świętej w Archidiecezji w Białymstoku w latach 1944-1990
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
203. *Bujnowska Andżelika Agnieszka* – Wychowanie do małżeństwa i rodziny na podstawie artykułów w pismach „Rycerz Niepokalanej” i „Miłujcie się” (1994-2000)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
204. *Białous Anna* – Wychowanie do życia wiarą jako konsekwencja sakramentu małżeństwa w świetle adhortacji apostoelskiej FAMILIARIS CONSORTIO oraz Listu Ojca Świętego Jana Pawła II do Rodzin GRALISSIMAM SANE
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
205. *Gonczar Beata* – Cierpienie jako wezwanie do uczestnictwa w zbawczym dziele Chrystusa w świetle DZIENNICZKA Świętej Faustyny Kowalskiej
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz
206. *Jaroszko Beata* – Katecheza gimnazjalna wobec problemu świętowania Dnia Pańskiego w oparciu o podręczniki obowiązujące w Diecezji Drohiczyńskiej
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Rycak
207. *Kasperuk Joanna* – Macierzyństwo w ujęciu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (nauczanie w okresie Wielkiej Nowenny Tysiąclecia 1957-1966)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
208. *Piwowarczyk-Milkowska Edyta* – Wychowanie do miłości według Karola Meissnera
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

209. *Pruszyńska Monika s.* – Formacja ludzka do życia zakonnego według najnowszych dokumentów Kościoła Katolickiego
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
210. *Rogowska Elżbieta* – Eucharystia w nauczaniu Jana Pawła II w świetle Listów Wielkoczwartkowych do Kapłanów
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
211. *Suprunowicz Dorota* – Formacja katechetów i kapłanów do posługi katechetycznej w świetle DYREKTORIUM OGÓLNEGO O KATECHIZACJI i Adhortacji Jana Pawła II PASTORES DABO VOBIS
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
212. *Święcka Małgorzata* – Maryja w nauczaniu księdza Stanisława Piotrowskiego
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
213. *Zajczyk Małgorzata* – Religijne oddziaływanie na dzieci z lekkim upośledzeniem umysłowym przygotowujące się do sakramentu pojednania i Eucharystii
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
214. *Drozdowska-Pieńkos Izabela* – Ochrona życia poczętego w świetle prawa kościelnego i prawa polskiego
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko
215. *Mozol Janina* – Rola rodziny w wychowaniu młodego pokolenia w nauczaniu Jana Pawła II w Roku Rodziny
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
216. *Liaudanskaya Alesia s.* – Cierpienie jako droga do świętości w świetle listów bł. Jerzego Matulewicza
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
217. *Spiridovic Lilia* – Zarys dziejów parafii Świętego Michała Archaniola w Szumsku w latach 1696-1996
 PROMOTOR: ks. dr Henryk Małecki
218. *Zajkowska Teresa* – Problematyka wychowawcza w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w okresie Wielkiej Nowenny Tysiąclecia (1957-1966)
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

219. *Chilińska Joanna* – Rola Ducha Świętego w Kościele w świetle encykliki Jana Pawła II DOMINUM ET VIVIFICANTEM
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
220. *Ciborowska Elżbieta* – Katechizacja w parafii Świętego Andrzeja Boboli w Białymstoku-Starosielcach w latach 1945-1990
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
221. *Czerniakowska Lucyna* – Rodzina jako środowisko wychowawcze w świetle artykułów „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” w latach 1911-1939
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
222. *Dyszkiewicz Katarzyna Jadwiga* – Problematyka wychowania w rodzinie w dwumiesięczniku „Ku Szczytom” (1937-39)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
223. *Cieśluk Katarzyna* – Listy pasterskie i rozporządzenia biskupa wileńskiego Ignacego Massalskiego jako źródło historyczne
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
224. *Ozorowska Magdalena* – Uczestnictwo świeckich w Kościele w świetle adhortacji apostołskiej Jana Pawła II CHRISTIFIDELES LAICI
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
225. *Perkowska Agnieszka Anna* – Dzieje kościoła i parafii w Chodorówce w latach 1946-1999
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
226. *Zawada Ewa* – Wychowanie religijne dzieci w wieku przedszkolnym. Praca badawcza
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
227. *Dębowska Anna* – Wychowanie religijne przez katechezę w świetle „Dyrektorium Ogólnego o Katechizacji”
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
228. *Dawidziuk Joanna* – Wpływ konfliktów między rodzicami na rozwój dziecka w wieku szkolnym
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

229. *Gonczar Jarosław* – Wspólnota Trójcy Świętej w katechezach śródowych Jana Pawła II w okresie przygotowania i obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
230. *Walenciej Katarzyna* – Teologia pracy ludzkiej w świecie współczesnym w publikacjach tygodnika „Niedziela” w latach 1990-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
231. *Walesiuk Luiza* – Wychowanie do świętości w świetle artykułów „Ate-
neum Kapłańskiego” (1966-2000)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
232. *Łazarenko Sergejus* – Dzieje parafii Suderwa w latach 1783-1939
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
233. *Savostian Irina Justuna s.* – Klasztor Sióstr Bernardynek w Wilnie w la-
tach 1921-2001
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
234. *Mazur Nijolia s.* – Życie zakonne w pismach Błogosławionego Jerzego
Matulewicza
PROMOTOR: ks. dr Jarosław Sobkowiak

2005 rok

235. *Biernacki Jarosław* – Dzieje parafii Sidra w latach 1919-1988
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
236. *Dapkun Zyta Ewa* – Praca katechety jako posłannictwo w świetle naj-
nowszych dokumentów Kościoła
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
237. *Dąbrowska Elżbieta* – Cmentarz grzebalny parafii Złotoria. Studium
historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
238. *Mroczo Bohdan* – Prorockie, kapłańskie i królewskie oblicze ducho-
wości małżeńskiej i rodzinnej w Domowym Kościele Ruchu
Światło-Życie
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski

239. *Buszko Joanna* – Wpływ środowisk wychowawczych na kształtowanie młodego człowieka w świetle orędzi Jana Pawła II do młodzieży
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
240. *Dąbrowska Ewa* – Rola kierownictwa duchowego w procesie uświęcania chrześcijanina w świetle DZIENNICZKA Świętej s. Marii Faustyny Kowalskiej
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
241. *Dąbrowski Piotr* – Ewangeliczna wartość ubóstwa w życiu i działalności Matki Teresy z Kalkuty na podstawie wybranych pozycji dostępnych w języku polskim
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
242. *Guzowska Justyna* – Funkcje i zadania rodziny w świetle nauczania Kościoła oraz wybranej literatury pozateologicznej. Studium porównawcze
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz
243. *Klejny Agnieszka s.* – Życie konsekrowane kobiety jako dar dla Kościoła i świata w świetle adhortacji apostołskich Jana Pawła II REDEMPTIONIS DONUM i VITA CONSECRATA
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
244. *Kasperowicz Małgorzata* – Indywidualny i społeczny charakter nawrócenia w świetle Listu Apostolskiego MISERICORDIA DEI Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz
245. *Kondzior Andrzej ks.* – Formacja eucharystyczna młodzieży do czynnego udziału we Mszy Świętej w świetle badań przeprowadzonych wśród młodzieży katechizowanej w Zespole Szkół Leśnych w Białowieży
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
246. *Kostro Anna* – Cele wychowania młodzieży w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

247. *Łuckiewicz Jolanta Bogumila* – Maryja w życiu i nauczaniu Prymasa Tysiąclecia Kardynała Stefana Wyszyńskiego
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
248. *Łukaszewicz Stanisław* – Cmentarz parafialny w Niewodnicy Kościelnej. Studium historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
249. *Mentel Teresa s.* – Chrześcijańska cnota miłości według Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
250. *Nowik Marta* – Wychowanie moralne w rodzinie w świetle artykułów „Ateneum Kapłańskiego” z lat 1966-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
251. *Podlewska Barbara* – Wpływ katechezy na rozwój osobowości wychowanka w wieku dorastania
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
252. *Sadowska Ewa* – Eucharystia w życiu i pismach Ojca Pio
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
253. *Sikorska Ewa* – Troska Kościoła Katolickiego o rodzinę w świetle artykułów „Homo Dei” w latach 1945-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
254. *Smaczny Joanna Halina* – Duchowość miłosierdzia w życiu i nauczaniu ks. biskupa Czesława Domina
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
255. *Stankiewicz Mirosław ks.* – Eucharystia jako wyraz Miłosierdzia Bożego w pismach ks. Michała Sopoćki
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
256. *Stachurska Beata* – Wychowanie religijne w rodzinie w świetle czasopisma „Wychowawca”
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
257. *Suchocka Dorota Barbara* – Problematyka moralna w czasopiśmie „Magazyn Pielęgniarki i Położnej”
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykowicz

258. *Więckowska Agnieszka* – Dzieje Kościoła lokalnego na łamach kwartalnika „Białostoczczyzna” (1986-1999)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
259. *Chitruk Józef ks.* – Nauka o Eucharystii na podstawie artykułów z „Czasu Miłosierdzia” w latach 1995-2003
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
260. *Chomicz Bożena* – Ewangelizacyjny wymiar katechezy w świetle katechetycznych dokumentów Kościoła
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Olszewski
261. *Jabłoński Andrzej Antoni* – Wielka Nowenna Tysiąclecia jako metoda wychowania religijnego narodu polskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
262. *Karabowicz Zdzisław Tomasz ks.* – Znaczenie formuły „Ja Jestem” w perypokopie J 8,12-59. Studium egzegetyczno-teologiczne
PROMOTOR: ks. dr Wojciech Michniewicz
263. *Koluch Swietlana* – Maryja w nauczaniu pasterskim Arcybiskupa Metropolity Białostockiego Stanisława Szymeckiego w latach 1993-2000 na podstawie: „Wiadomości Kościelnych Archidiecezji Białostockiej”
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
264. *Krawczyk Jolanta Beata* – Porządek na lekcjach religii jako problem pedagogiczny i próby jego rozwiązania w świetle literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
265. *Rogowska Anna* – Wartości wychowawcze odczytane z życia i twórczości kardynała Stefana Wyszyńskiego w latach 1949-1957
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
266. *Cydzik Stanisław* – Jezus Chrystus Odkupiciel w nauczaniu ks. prof. Wincentego Granata
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
267. *Ropiak Hanna* – Wychowanie do modlitwy według korespondencji Edmunda Bojanowskiego z lat 1829-1871
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

268. *Baranowa Irena* – Głoszenie Bożego Miłosierdzia przez Jana Pawła II w encyklice *DIVES IN MISERICORDIA* jako wezwanie do nawrócenia
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter
269. *Stankiewicz Regina* – Ochrona życia poczętego w świetle artykułów w piśmie „Głos dla Życia” (1999-2003)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
270. *Iwanowa Kristina* – Apostolska rola świeckich w świetle publikacji Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej
PROMOTOR: ks. dr Mieczysław Olszewski
271. *Rynkiewicz Wiesława* – Wychowanie do świętości w homiliach Ojca Świętego Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski w latach (1991-2001)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
272. *Arlinkovich Natallia* – Apostolski wymiar charyzmatu Zgromadzenia Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Mieczysław Sokołowski
273. *Nowicka Jadwiga* – Cmentarz parafialny w Knyszynie. Studium historyczno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
274. *Wróblewska Magdalena* – Sakrament małżeństwa w parafii Miłosierdzia Bożego w Białymstoku (1990-2004). Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
275. *Święcicka Aneta* – Pierwsza Komunia Święta w parafii Świętej Jadwigi Królowej w Białymstoku (1984-2004). Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
276. *Święcicka Elżbieta* – Niedzielną i świąteczną służbę Bożą w parafii Świętej Jadwigi Królowej w Białymstoku (1984-2004). Studium liturgiczno-pastoralne
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

277. *Stacewicz Maria* – Wychowanie religijne dzieci w wieku przedszkolnym według wybranych zagadnień autorów polskich i litewskich

PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

2006 rok

278. *Cackowska Anna* – Tajemnica grzechu pierworodnego na podstawie nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II w katechezach śródowych w latach 1987-1989

PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

279. *Saniukiewicz Barbara* – Alkoholizm chroniczny jako przyczyna stwierdzenia nieważności małżeństwa w wybranych wyrokach Sądu Metropolitalnego w Białymstoku w latach 1996-2000

PROMOTOR: ks. dr Andrzej Kakareko

280. *Staskiewicz Jarosław Jerzy* – Wychowanie w rodzinie w świetle pisma „Domowy Kościół” (1975-1981)

PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

281. *Makevic Ana* – Znaczenie małej grupy dla wychowania według ks. Franciszka Blachnickiego

PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

282. *Borek Elżbieta Jolanta* – Historia parafii Niepokalanego Serca Maryi w Marianowie w latach 1946-2003

PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska

283. *Dacz Marek* – Zagadnienie państwa w nauczaniu społecznym Papieża Jana Pawła II

PROMOTOR: ks. dr Dariusz Wojtecki

284. *Goch Henryk* – Rodzina jako sanktuarium życia w świetle encykliki Jana Pawła II *EVANGELIUM VITAE*

PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Zadykiewicz

285. *Godlewska Małgorzata Jolanta* – Przygotowanie rodziców do katechezy rodzinnej w świetle najnowszej literatury pedagogiczno-katechetycznej

PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

286. *Gryniewicz Teresa* – Dzieje Kościoła lokalnego na łamach „Czasu Miłosierdzia” (1995-2002). Studium historyczno-bibliograficzne
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
287. *Filewicz Jan ks.* – Praca zawodowa personelu opieki społecznej jako realizacja przykazania miłości bliźniego – na przykładzie Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku-Zaściankach
PROMOTOR: ks. dr hab. Józef Zabielski
288. *Karasewicz Monika* – Typologiczna interpretacja postaci biblijnych Eliasza i Jana Chrzciciela. Studium egzegetyczno-teologiczne
PROMOTOR: ks. dr Wojciech Michniewicz
289. *Małyżko Joanna* – Zasady życia społecznego w nauczaniu ks. Jerzego Popiełuszki (1947-1984)
PROMOTOR: ks. dr Dariusz Wojtecki
290. *Sidorska Magdalena* – Rola rodziny w wychowaniu religijnym dzieci na podstawie Listów Episkopatu Polski w latach 1945-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
291. *Smólko Anna* – Formy uczestnictwa wiernych w komunii Kościoła w świetle adhortacji Jana Pawła II CHRISTIFIDELES LAICI
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
292. *Waszkiewicz Małgorzata* – Wychowanie religijne w rodzinie w świetle artykułów „Ateneum Kapłańskiego” z lat 1966-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
293. *Zackiewicz-Wysokińska Joanna* – Powołanie rodziny chrześcijańskiej w adhortacji Papieża Jana Pawła II FAMILIARIS CONSORTIO
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
294. *Bielska Alina* – Wychowanie dziecka pierwszokomunijnego według ks. Władysława Kubika i ks. Jana Charytańskiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
295. *Cerniene Elena* – Dekalog w służbie dobra małżeństwa i rodziny w nauczaniu Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Jarosław Sobkowiak

296. *Likszo Renata* – Eutanazja zanegowaniem podmiotowości osoby. Studium teologiczno-moralne
PROMOTOR: ks. dr Jarosław Sobkowiak
297. *Szałankiewicz Monika s.* – Teologia modlitwy według Sługi Bożego ks. Michała Sopoćki
PROMOTOR: dr Elżbieta Matulewicz
298. *Buinicka Valerija* – Modlitwa według św. Rafała Kalinowskiego
PROMOTOR: dr Elżbieta Matulewicz
299. *Juckievic-Talocka Kristina* – Dzieje parafii Ławaryszki w latach 1906-2000
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
300. *Żolobovska Elvyra* – Zagadnienie sprawiedliwości w encyklikach społecznych Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
301. *Matys Anna Maria* – Rola i działalność kobiet i dziewcząt w stowarzyszeniach Akcji Katolickiej okresu międzywojennego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
302. *Popławska Eliza* – Chrystologia w myśli Błogosławionego ks. Jakuba Albarione
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
303. *Rečko Regina* – Maryja wzorem godności i powołania kobiety w świetle Listu Apostolskiego Jana Pawła II MULIERIS DIGNITATEM
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
304. *Szumkowska Marzanna* – Szkoła jako środowisko wychowawcze w świetle „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” w latach 1911-1939
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
305. *Byliński Maciej* – Ewangelizacja a subkultury młodzieżowe w świetle literatury pastoralnej
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
306. *Ciuchna Mirosław* – Religijne wychowanie dziecka jako zadanie rodziny i Kościoła w świetle KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

307. *Ziemianowicz Emilia* – Destrukcyjny wpływ przemocy w rodzinie na chrześcijańskie wychowanie dziecka w świetle wybranej literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr hab. Stanisław Dziekoński
308. *Grzybko Robert* – Problematyka miłości małżeńskiej w dwumiesięczniku „Miłujcie się”
PROMOTOR: ks. dr hab. Stanisław Dziekoński
309. *Jankiewicz Małgorzata* – Wychowanie do trzeźwości na podstawie Listów Pasterskich Episkopatu Polski w latach 1945-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
310. *Kropiewnicka Agnieszka* – Rodzina jako środowisko chrześcijańskiego wychowania dziecka w świetle wybranej literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr hab. Stanisław Dziekoński
311. *Łada Małgorzata* – Wychowanie dzieci i młodzieży do życia w małżeństwie i rodzinie w świetle dokumentów Kościoła Powszechnego
PROMOTOR: ks. dr hab. Stanisław Dziekoński
312. *Trzcńska Anna* – Zadanie świeckich w świetle adhortacji CHRISTIFIDELES LAICI
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
313. *Chwojnicka Violeta* – Dzieje parafii Mickuny (1923-1995)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
314. *Tuczowski Romuald* – Świętość kapłańska jako walor duszpasterski w świetle wielkoczwartkowych listów Papieża Jana Pawła II do kapłanów (1979-1994)
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
315. *Chomicz Tomasz*¹¹ – Kościół jako wspólnota w publikacjach Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski

---

¹¹ Termin obrony – 26 maja 2007 roku [L.K.].

316. *Kundzicz Karol Franciszek*¹² – Formacja duchowa wiernych świeckich w publikacjach miesięcznika „Czas Miłosierdzia” w latach 1994-2003
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
317. *Sawicka Anna* – Dzieje parafii Biała Waka – Wojdyty w latach 1921-2002
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
318. *Wiszniewska Lilija* – Nadzieja jako dar i zadanie chrześcijanina. Studium teologiczno-moralne na podstawie nauczania Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
319. *Liachowicz Maria* – Obrona wiary katolickiej przed ideologiami w Polsce w świetle czasopisma „Wiara i Życie” (1937-1939)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

2007 rok

320. *Adamski Mariusz* – Współczesne zagrożenia kultury chrześcijańskiej w świetle encyklik Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
321. *Falkowska Magdalena* – Życie religijne w Polsce od X do XII wieku w świetle „Kroniki Polskiej” Wincentego Kadłubka
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
322. *Grygorczyk Justyna* – Świątowanie niedzieli w świetle programów duszpasterskich Episkopatu Polski w latach 1967-2000
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
323. *Januszczuk Danuta* – Życie religijne w Polsce doby Piastów na podstawie KRONIKI Galla Anonima
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
324. *Krysiewicz Urszula* – Problematyka rodzinna na łamach czasopisma „Czas Miłosierdzia”
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko

---

¹² Termin obrony – 26 maja 2007 roku [L.K.].

325. *Klimkiewicz Mirosław* – Pasterskie posługiwanie ks. biskupa Edwarda Kisiela w latach 1976-1993 na podstawie „Wiadomości Kościelnych Archidiecezji Białostockiej”
 PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
326. *Leuto Alicja s.* – Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny w Archidiecezji Wileńskiej (w latach 1927-1946)
 PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
327. *Laskowski Sławomir* – Teologiczna interpretacja Ap 12 w świetle symboliki biblijnej
 PROMOTOR: ks. dr Wojciech Michniewicz
328. *Matejczyk Małgorzata* – Spirytyzm jako zagrożenie dla chrześcijan w świetle literatury przedmiotu
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
329. *Pilecka Elżbieta* – Pierwszy pełny udział we Mszy Świętej w parafii Świętej Trójcy w Juchnowcu Kościelnym w latach 1965-2004. Studium pastoralno-liturgiczne
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
330. *Popławska Sylwia* – Działalność duszpasterska parafii Świętego Rocha na podstawie miesięcznika „Jutrzenka Białostocka”
 PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
331. *Stankiewicz Bożena s.* – Problematyka misyjna na łamach „Kurendy Kurii Diecezjalnej Wileńskiej” i „Wiadomości Archidiecezjalnych Wileńskich”
 PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
332. *Szancilo Maciej* – Maryja ikoną Chrystusa w „Czasie Miłosierdzia” (1995-2004)
 PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
333. *Weber Małgorzata* – Działalność ks. Michała Sopoćko jako katechety
 PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
334. *Zubrzycki Grzegorz* – Obecność szatana w świecie w świetle pism Gabriele Amorth’a
 PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski

335. *Grużewski Bogusław* – Osobowość i postawy katechety
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
336. *Maciuleviciene Natalija* – Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych w Wilnie w latach 1919-1948
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
337. *Jarockaja Żanna* – Działalność Sióstr Zgromadzenia Maryi Niepokalanej w Wilnie w latach (1893-1993)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
338. *Bigaj Elżbieta Antonina* – Stulecie działalności Zgromadzenia Córek Maryi Niepokalanej w Diecezji Kieleckiej (lata 1903-2003)
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
339. *Steckiewicz Jolanta s.* – Rok liturgiczny w świetle kazań wygłoszonych na początku XIX wieku w Ejszyszkach i okolicy
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter
340. *Dunaj Dorota* – Przygotowanie do sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego w parafii Bożego Ciała w Suraziu w latach 1992-2005. Studium pastoralno-liturgiczne
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
341. *Puchalska Maria* – Udział apostołatu Maryjnego w życiu Kościoła
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
342. *Pučkowska Agata* – Zwyczaje i obrzędy ludowe związane z przeżywaniem Wielkiego Postu i Wielkanocy w parafii Juchnowiec Kościelny koło Białegostoku
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
343. *Sarna Katarzyna Aneta* – Praktyka rad ewangelicznych w świetle czasopisma „Via consecrata”
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
344. *Truskolaska Maryla Ewa* – Małżeństwo i rodzina w nauczaniu Jana Pawła II w świetle katechez środowych w latach 1979-2004
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

345. *Pogorzelska Dorota* – Działalność duszpasterska na terenie parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Trzciannem w latach 1918-1989
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
346. *Trofimczuk Bernarda* – Zwyczaje i obrzędy pogrzebowe w parafii Tryczówka
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
347. *Franiuk Walentyna* – Sanktuarium Matki Bożej w Żydowicach w okresie unickim (lata 1613-1839)
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
348. *Kukis Tatiana* – Rola muzyki chrześcijańskiej w wychowaniu młodzieży w świetle pisma „RUaH”
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
349. *Mackiewicz Inesa* – Dzieje Archidiecezji Wileńskiej na łamach „Magazynu Wileńskiego” (1990-2005)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
350. *Mizawets Hanna s.* – Pomoc wychowawcza w budowaniu własnego systemu wartości młodzieży w wieku dorastania na podstawie czasopisma „Wychowawca” (1998-2004)
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
351. *Milinkewic Olga* – Dekanat Kupiszki w świetle badań ankietowych biskupa Ignacego Massalskiego
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
352. *Tomaszewicz Żana* – Praca znamieniem człowieka i człowieczeństwa w nauczaniu Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Jarosław Sobkowiak
353. *Talocka Darekas* – Katolickie organizacje studenckie na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
354. *Smilginis Valdemaras* – Rozwój życia teologicznego w procesie uzdrawiania alkoholika
PROMOTOR: dr Elżbieta Matulewicz

2008 rok

355. *Khinevich Liudmila* – Historia Kościoła katolickiego na Białorusi na łamach „Nasza Wiera”
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
356. *Dalivaila Natalia s.* – Wychowanie we wspólnocie zakonnej na podstawie dokumentu Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekwentnego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego – Życie braterskie we wspólnocie
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
357. *Korsak Irena* – Ideał życia religijno-moralnego Zgromadzenia Córek Maryi Niepokalanej na podstawie pism Matki Ludwiki Gąsiorowskiej
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
358. *Kozłowska Ewa* – Miejsce wychowania maryjnego w katechezie dzieci i młodzieży
PROMOTOR: ks. dr hab. Stanisław Dziekoński
359. *Żukowska Anna* – Rola ojca w religijnym wychowaniu dziecka w świetle Adhortacji FAMILIARIS CONSORTIO i REDEMPTORIS CUSTOS
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
360. *Andrzejewska Agnieszka* – Idea niewolnictwa maryjnego jako istota duchowości maryjnej na podstawie Świętego Maksymiliana Marii Kolbeego
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
361. *Chim Anna* – Sekty wyzwaniem dla Kościoła w świetle Raportu Stolicy Apostolskiej z 1985 roku
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
362. *Dzięgielewska Anna* – Przynależność do Kościoła według LUMEN GENTIUM i DOMINUS JESUS
PROMOTOR: ks. abp prof. dr hab. Edward Ozorowski
363. *Dzierżek Agnieszka* – Ewangelizacyjna rola rodziny w świetle Programów Duszpasterskich Episkopatu Polski w latach 1978-1981 i 1993/1994
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

364. *Ederer Malgorzata* – Wpływ mediów na rozwój człowieka według biskupa Adama Lepy
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
365. *Grzejszczyk Elżbieta Weronika s.* – Wychowanie jako proces formacyjny w pismach Błogosławionej Franciszki Siedliskiej i w dziełach prowadzonych
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
366. *Kiejko Teresa Krystyna* – Rola katechezy w kształtowaniu religijności dzieci w klasach I-VI w świetle czasopism „Katecheta” i „Wychowawca” w latach 1989-2006
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
367. *Kulling Grażyna* – Chrzczenie dzieci w parafii Świętego Jana Chrzciciela i Świętego Szczepana Męczennika w Choroszczy w latach 1992-2007
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
368. *Kuźmicka Anna* – Życie i działalność Świętego Benedykta w świetle DIALOGÓW Świętego Grzegorza Wielkiego
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
369. *Łapińska Dorota* – Życie religijne w Rosji za panowania Iwana IV Groźnego w świetle MOSCOVII Antonia Possevino
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
370. *Olszewska Białobłocka Beata* – Historia kultu Świętego Kazimierza w Archidiecezji Białostockiej
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
371. *Szebiotko Mirosław* – Dzieje filii i parafii Uchowo (1753-1984)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Krahel
372. *Szymanowski Mariusz* – Dekanat Dąbrowa Białostocka w okresie międzywojennym
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
373. *Tochwin Urszula* – Sens cierpienia człowieka według Listu Apostolskiego Jana Pawła II SALVIFICI DOLORIS
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza

374. *Toczydlowska Barbara* – Działalność katechetyczno-pedagogiczna Sługi Bożego ks. Michała Sopoćko
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
375. *Winsko Joanna* – Droga do dojrzałości w wierze w dziełach Świętego Jana od Krzyża
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
376. *Filipiuk Anna* – Chrześcijański wzór osobowy małżonków i rodziców w świetle przemówień Jana Pawła II w czasie pielgrzymek do Polski
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
377. *Kłusek Anna Jadwiga* – Międzynarodowe Kongresy Eucharystyczne w latach 1922-1938
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
378. *Sienkiewicz Urszula* – Pokora jako wyraz dojrzałości chrześcijańskiej w duchowości Ruchu Rodzin Nazaretańskich
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
379. *Sokolowski Andrzej Piotr* – Globalizacja w świetle nauki społecznej Kościoła
PROMOTOR: ks. dr Dariusz Wojtecki

2009 rok

380. *Cerniavskaja Olga* – Wychowanie do miłości w rodzinie na podstawie nauczania Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
381. *Olenkowicz Lilija* – Matka Urszula Ledóchowska – wychowawczyni i nauczycielka
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
382. *Bagińska Agnieszka* – Troska o czystość – troską o przyszłość rodziny w świetle nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

383. *Grabowska Wiesława* – Pneumatohagijny wymiar przygotowań do Roku Jubileuszu 2000 na podstawie programów duszpasterskich Episkopatu Polski w latach 1997-2000
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
384. *Filipiuk Adam Tadeusz* – Współpraca policji z rodziną i szkołą w wychowaniu dziecka w wieku szkolnym na podstawie najnowszej literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
385. *Kossakowski Grzegorz* – Ojcowskie funkcje prezbitera w świetle Posynodalnej adhortacji apostołskiej PASTORES DABO VOBIS i LISTÓW NA WIELKI CZWARTEK Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
386. *Organowski Tomasz* – Różaniec jako modlitwa kontemplacyjna na podstawie Listu Apostołskiego Jana Pawła II ROSARIUM VIRGINIS MARIAE
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
387. *Sutula Tomasz* – Duszpasterstwo Romów w Polsce w latach 1945-2005
PROMOTOR: s. dr Danuta Karwowska
388. *Bagdevic Grigorij* – Odpowiedzialne rodzicielstwo sposobem wychowania dziecka do miłości w nauczaniu Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
389. *Tomasevski Zbignev* – Transformacje ustrojowe wezwaniem dla Kościoła w świetle Synodu Biskupów poświęconego Europie
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
390. *Wolczak Weronika Klara s.* – Obraz żeńskiego monastycyzmu w twórczości Świętego Grzegorza Wielkiego
PROMOTOR: ks. dr Jerzy Lachowicz
391. *Lembutiene Liucija* – Sowieckie represje wobec duchowieństwa Archidiecezji Wileńskiej w granicach Litewskiej Republiki Radzieckiej w latach 1940-1981
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot

392. *Zdzieszzyński Konrad* – Formacja duchowa w przygotowaniu do sakramentu małżeństwa na podstawie środowych katechez Jana Pawła II „Mężczyzną i niewiastą stworzył ich”
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
393. *Brzyska Anna Katarzyna* – Rola modlitwy w systemie wychowawczym Świętego Jana Bosko
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski

2010 rok

394. *Cimochowska Barbara* – Mistyczność a teologia w prehistorii biblijnej Rdz 1-11
PROMOTOR: ks. dr Wojciech Michniewicz
395. *Jackiewicz Zana* – Problematyka moralna na łamach miesięcznika „Magazyn Wileński” w latach 2002-2007
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
396. *Karoivic Regina* – Kult Maryjny w prowincji litewskiej Braci Mniejszych Konwentualnych w latach 1687-1864
PROMOTOR: o. dr Marek Adam Defflaff
397. *Niewęglowska Katarzyna* – Cierpienie w życiu chrześcijanina na podstawie wybranych listów Ojca Pio
PROMOTOR: ks. dr Henryk Cierieszko
398. *Osmjanska Irena* – Dzieciństwo Boże jako podstawa doskonałości chrześcijańskiej w świetle charyzmatu Sługi Bożego o. Anzelma Gądka OCD. Studium teologiczno-moralne
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
399. *Zadranovic Ivona* – Problematyka moralna rodziny na łamach miesięcznika „W drodze” w latach 2003-2008
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
400. *Morozava Natallia s.* – Rola przyjaźni w życiu kobiety konsekrowanej według o. J. W. Gogoli
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
401. *Ambroziak Małgorzata s.* – Dojrzała osobowość a konsekracja zakonna w świetle literatury przedmiotu
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

402. *Batorek Karol* – Zagrożenia dla małżeństwa i rodziny wynikające z błędnego wychowania seksualnego na podstawie „Miłujcie się” w latach 1993-2009
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
403. *Biała Halina* – Katechizacja w parafii Świętego Bartłomieja w Kuleszach Kościelnych w latach 1945-1990
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
404. *Bińczak Mateusz* – Ksiądz Stanisław Fiedorczuk jako proboszcz parafii Trzcianne (1950-1974)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
405. *Jarzyńska Renata* – Trzeci Zakon Świętego Franciszka na Białostocczyźnie w okresie międzywojennym
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
406. *Karolak Justyna* – Katolicka nauka społeczna według ks. Jana Piwowarczyka
PROMOTOR: ks. dr Dariusz Wojtecki
407. *Malinowska Grażyna* – Charakterystyka czytelnictwa literatury katolickiej po przełomie roku 1989 na przykładzie Klubu Inteligencji Katolickiej w Białymstoku
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
408. *Kluczyk Marta* – Wychowanie patriotyczne w rodzinie w świetle najnowszej literatury
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
409. *Milewska Katarzyna* – Dawstwo narządów jako wyraz miłości bliźniego w świetle nauczania Kościoła
PROMOTOR: ks. dr Paweł Murziński
410. *Żywno Szczepan* – Dzieje ośrodka kultu i parafii w Zwierzyńcu Wielkim w latach 1950-1999
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
411. *Ciereszko Anna* – Eucharystia w świetle encykliki Jana Pawła II ECCLESIA DE EUCHARISTIA VIVIT oraz adhortacji apostołskiej Benedykta XVI SACRAMENTUM CARITATIS
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski

412. *Miks Anna Magdalena* – Posługa duszpasterska ks. biskupa Adama Sawickiego (1955-1968)
PROMOTOR: s. Danuta Karwowska
413. *Wirkowska Małgorzata* – Walka duchowa w życiu chrześcijanina w świetle listów Świętego Ojca Pio (1887-1968)
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
414. *Zgierun Alina* – Pneumatologiczny wymiar modlitwy w nauczaniu Jana Pawła II o Duchu Świętym
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
415. *Gotówko Dorota* – Godność i powołanie kobiety w świetle katechez środowych oraz Listu Apostolskiego MULIERES DIGNITATEM Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
416. *Juchniewicz Beata* – Dzieje parafii Turgiele w latach 1905-2010
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

2011 rok

417. *Tichutina Liudmila s.* – Wychowanie dzieci i młodzieży do życia wiarą w ruchach kościelnych na przykładzie Eucharystycznego Ruchu Młodych
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
418. *Banach Joanna s.* – Wiara fundamentem permanentnej formacji w świetle nauczania ks. Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
419. *Dłużewska Katarzyna* – Kult Świętego Jerzego w Archidiecezji Białostockiej. Studium teologiczno-ikonograficzne
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Ozorowski
420. *Gerc Małgorzata Agnieszka* – Profilaktyka uzależnień dzieci i młodzieży na podstawie czasopisma „Świat problemów” w latach 1993-2007
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
421. *Jankowski Marek* – Ewangeliczna rada czystości i zagrożenia przeciwko niej w publikacjach dwumiesięcznika „Miłujcie się” 2004-2009
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza

422. *Kulikowska Katarzyna* – Problematyka rodziny w świetle KATECHIZMU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
423. *Lako Soli Lambertus* – Studia nad dialogiem między chrześcijaństwem a islamem w Indonezji w odniesieniu do „Pancasila”
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
424. *Ostaszewska Anna* – Życie wieczne w ujęciu Świętej Teresy z Lisieux i ks. Stanisława Piotrowskiego
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
425. *Panuciak Paweł* – Ewangeliczna rada czystości w posoborowych dokumentach Kościoła
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
426. *Pierścieniak Sylwia* – Odpowiedzialność rodziców za wychowanie dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych w świetle czasopism „Wychowawca” i „Źródło” z lat 1991-2006
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
427. *Stankiewicz Anna* – Duchowość Ruchu „Wiara i Światło” w świetle materiałów formacyjnych Ruchu
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
428. *Szubzda Edyta* – Wiara ludzi młodych w świetle nauczania Benedykta XVI w latach 2005-2010
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
429. *Sheiberevich Natallia* – Maria Gażycz z Chrzanowskich – s. Maria Pawła od Eucharystii (1860-1935). Życie i działalność
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
430. *Wiśniewski Sebastian Marcin* – Kościół w świadomości katolików w świetle nauczania Benedykta XVI
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
431. *Martas Beata* – Działalność Zgromadzenia Sióstr od Aniołów w Białymstoku w latach 1948-2008
PROMOTOR: s. Danuta Karwowska

432. *Malesińska Emilia* – Teologia formularza mszalnego o Świętym Kazimierzu Królewiczu

PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok

433. *Skłodowska Katarzyna* – Godność człowieka w nauczaniu Jana Pawła II o Miłosierdziu Bożym

PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

434. *Stypulkowska Beata* – Wychowanie młodzieży w świetle nauczania Świętego Jana Bosko

PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

435. *Rząca Magdalena Elżbieta* – Misterium Eucharystii jako podstawa duchowości kapłańskiej w listach Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek (1979-2005)

PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski

436. *Zubrzycka Małgorzata* – Katolickie Stowarzyszenie Kobiet i Katolickie Stowarzyszenie Mężów na łamach „Wiadomości Akcji Katolickiej Archidiecezji Wileńskiej”

PROMOTOR: ks. dr Adam Szot

437. *Gvazdaityte Rita* – Dzieje Zgromadzenia Sióstr od Aniołów w Wilnie w latach 1889-2008

PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

438. *Sakson Kristina* – Parafia Sołeczники Wielkie w latach 1939-2000

PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła

439. *Łapińska Monika* – Małżeństwo i rodzina w oczach młodych ludzi na podstawie badań ankietowych

PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

2012 rok

440. *Bielecka Ewa* – Specyfika dziewictwa konsekrowanego wśród form życia konsekrowanego na podstawie literatury przedmiotu

PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski

441. *Cech Zbignev* – Destrukcyjny charakter grzechu. Studium teologiczno-moralne w świecie katechez środowych Papieża Jana Pawła II w latach 1985-2002
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski
442. *Fałat Mariola Jadwiga* – Modlitwa jako podstawa życia zakonnego w homiliach ks. biskupa Wincentego Urbana (1911-1983)
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
443. *Grelecka Kristina* – Współpraca rodziców z katechetami w parafii Świętego Rafała Archaniola w Wilnie
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
444. *Kackan Anżelika* – Współpraca rodziców z katechetami w parafii Świętego Kazimierza w Nowej Wilejce
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
445. *Lewandowska Ilona Ewa* – Siostry od Aniołów w sowieckich więzieniach i łagrach 1950-1956
PROMOTOR: ks. dr Adam Szot
446. *Petrovs Vladimirs OP* – Aspekty chrystologiczne w dziele *TEOLOGIA IKONY* Leonida Uspińskiego
PROMOTOR: ks. dr Eduardas Kirstukas
447. *Ulewicz Anna* – Wychowanie do macierzyństwa w rodzinie jako realizacji kobiecości w świetle dokumentów Błogosławionego Jana Pawła II
PROMOTOR: ks. dr hab. Adam Skreczko
448. *Kozak Jan ks.* – Twórczość kaznodziejska o. Sebastiana Ubermanowicza (1698-1764) i jego wkład w chrześcijańską formację człowieka epoki na podstawie publikowanych kazań
PROMOTOR: ks. dr Radosław Kimsza
449. *Pawlukiewicz Krystyna* – Cierpienia „współczesnego Hioba” w nauczaniu Benedykta XVI
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
450. *Szaruta Irena Wiesława* – Akcja Katolicka w dekanacie Białystok – Nowe Miasto w latach 1995-2008
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski

451. *Sztorc Marzena Beata s.* – Osobowa relacja Boga do człowieka we współczesnym świecie w świetle nauczania Benedykta XVI na podstawie publikacji „L'Osservatore Romano”
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski
452. *Kordonsky Roman* – Zwyczaje i obrzędy weselne mieszkańców Pałahycz na Pokuciu (Ukraina)
PROMOTOR: ks. dr Stanisław Hołodok
453. *Jokimaityte Danuta* – Życie codzienne nowicjatu Ojców Jezuitów w Wilnie (1604-1773)
PROMOTOR: ks. dr Tadeusz Kasabuła
454. *Mierzwiński Sławomir Marek* – Wartości „Nowej Kultury” wobec ponowoczesności na podstawie wybranej literatury polskiej
PROMOTOR: ks. dr Paweł Murziński
455. *Rembała Edyta* – Posłuszeństwo jako droga do świętości w życiu Świętej Faustyny Kowalskiej
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski
456. *Rutkowska Anna* – Zjawisko sekt i nowych ruchów religijnych we współczesnym świecie w świetle pastoralnej działalności Kościoła w Polsce
PROMOTOR: ks. dr Paweł Murziński
457. *Starszak Aleksandra* – Wiara jako osobowa relacja człowieka z Bogiem według pism Świętego Jana od Krzyża
PROMOTOR: ks. dr Andrzej Proniewski

2013 rok

458. *Malinowska Grażyna* – Problem agresji w wychowaniu na podstawie pisma „Wychowawca”
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Adam Skreczko
459. *Kalisz Łukasz* – Monografia Studium Teologii w Białymstoku
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
460. *Vorobiej Teresa* – Wyzwalający charakter cierpienia w świecie życia i pism s. Wandy Broniszewskiej (1907-2003)
PROMOTOR: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski

461. *Norel Agnieszka Krystyna s.* – Socjoterapia jako metoda pracy z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych w świetlicach socjoterapeutycznych, prowadzonych przez instytucje kościelne w Białymstoku
PROMOTOR: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski
462. *Walendziuk Jarosław* – Patrystyczne przesłanki chrześcijańskiego życia duchowego w KATECHIZMIE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
PROMOTOR: ks. dr Zbigniew Snarski

Wspomnienia absolwentów

Studium Teologii w Białymstoku nie prowadziło badania losów absolwentów, gdyż była to stosunkowo mała i znana sobie społeczność. Z racji na istniejący Wydział Katechetyczny prowadzony najpierw przez ks. Józefa Grygotowicza, a następnie ks. Jerzego Sęczka można stwierdzić, że absolwenci STB w większości wsparli katechezę szkolną. Dzięki zdobywaniu kolejnych stopni awansu i rozwojowi kompetencji wybrani absolwenci zaczęli pełnić funkcję m.in. dyrektora szkoły, doradcy metodycznego, czy też zdobywali kolejne tytuły i stopnie naukowe. Po zapelnieniu rynku wykształconą kadrą katechetyczną coraz więcej absolwentów wykorzystywało zdobytą wiedzę w prowadzeniu wspólnot religijnych czy innej pracy zawodowej, nie zawsze związanej wprost z teologią.

„Kiedy dotarła do mnie wiadomość z prośbą o spisanie wspomnień z czasów Studium Teologii w Białymstoku, sięgnęłam najpierw po swoją pracę magisterską pt. FORMACJA KATECHETÓW ŚWIECKICH NA TERENIE (ARCHI)DIECEZJI BIAŁOSTOCKIEJ W LATACH 1945-1993, którą pisałam pod kierunkiem dr Elżbiety Młyńskiej, a następnie do zdjęć z tamtych czasów. Na fotografiach grono osób w różnych sytuacjach: pilnie studiujących, uczestniczących w konferencjach, modlących się podczas rekolekcji, ale i pracujących nad gazetką, nad materiałami, a także bawiących się, uczących się wspólnotowego radowania.

Co zostało we mnie z tamtego czasu, z tamtej atmosfery? Co zdaje mi się dziś, po latach, wyjątkowe i ważne?

Po pierwsze – jednak nauka, poszerzanie horyzontów, a więc nie tylko przedmioty związane bezpośrednio z katechezą, nie tylko metodyka czy dydaktyka, ale filozofia, teologia dogmatyczna, teologia biblijna. Z tego, jakie wrażenie pozostawiły we mnie wykłady, zdałam sobie sprawę niedawno,

kiedy w czasie podróży po Ziemi Świętej dotarliśmy do Qumran. Świadomość, że „to tutaj”, że to miejsce odnalezienia bezcennych rękopisów, o których lata temu słuchałam na zajęciach teologii biblijnej, była niezwykle, wzruszającym przeżyciem.

Po drugie – poczucie wspólnoty. Uczenie się bycia razem, wspólne działania, praca, modlitwa, przeżycia duchowe w czasie rekolekcji wywarły na mnie bardzo duży wpływ. W czasie studiów nasze osobowości zyskiwały ostateczny kształt, niejako krzepły, więc poczucie wartości wspólnoty, tego nieegoistycznego „razem” znaczy wiele w moim życiu; także w pracy, zarówno jeżeli chodzi o uczniów, jak i o nauczycieli, staram się budować wspólnotę, której członkowie powinni myśleć nie tylko o sobie, ale i o innych.

Po trzecie – intensywność. Czas studiów to jednocześnie pierwsze lata pracy, początki katechizowania, a więc nabywanie nowych doświadczeń, umiejętności i uczenie się, uczenie, uczenie... Przy tym wiele wsparcia otrzymanego od wykładowców oraz kolegów i koleżanek – doświadczonych katechetów. Nie sposób nie wspomnieć Zakładu Katechetycznego na ul. Nowej, gdzie zawsze było miejsce przy wspólnym stole dla utrudzonego ślęceniem nad książkami studenta...

Tyle lat minęło, a jednak czas studiów teologicznych zawsze będzie w jakiś sposób wyjątkowy. W pewnym momencie moje drogi z katechezą „rozeszły się”, skończyłam inne studia i zaistniała w szkole potrzeba zmiany nauczanego przedmiotu. Nie znaczy to jednak, że lata spędzone w Studium Teologii w Białymstoku zostały zapomniane. To moje pierwsze studia, podwaliny charakteru, osobowości, niezwykle istotny wycinek lat młodości, a uroczyste wyznanie wiary po obronie pracy magisterskiej pozostanie na zawsze jednym z najważniejszych wydarzeń w moim życiu”.

Teresa Radziejewicz¹³

„Podczas nauki w Studium Teologii spotkałam wielu mądrych i życzliwych ludzi. Byli to wykładowcy oraz studenci. Osobą, którą wspominam bardzo ciepło, jest ks. dr Stanisław Hołodok, promotor mojej pracy magisterskiej. Z ojcowską troską podpowiadał, wskazywał kierunek, poprawiał tekst. Zawsze z uśmiechem i życzliwością. Miło wspominam również wykłady ks. dr. Tadeusza Zadykowicza. Z wielką cierpliwością rozjaśniał nam zawiłości

¹³ Nauczyciel, wicedyrektor w Zespole Szkół im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym, instruktor teatralny; doktorantka Instytutu Badań Literackich PAN, autorka trzech książek poetyckich *Lewa strona* (Łódź 2009), *Sonia zmienia imię* (Łódź 2011), *Samosiejki* (Olkusz 2011), redaktor działu krytyki literackiej w „Kwartalniku Literacko-Artystycznym sZAFa”.

teologii moralnej. Przekazał bardzo dużo wiedzy i mądrości, które wykorzystałem podczas pracy katechetycznej. Szczególnym czasem był dla mnie egzamin ex uniwersa oraz egzamin magisterski, które okazały się miłym zwieńczeniem trudów studenckich. Po zakończeniu egzaminu magisterskiego ks. bp prof. dr hab. Edward Ozorowski skierował do mnie słowa, które stały się inspiracją do podjęcia studiów doktoranckich zakończonych doktoratem z teologii duchowości. Brzmiały one mniej więcej tak: ukończenie studiów to nie koniec, ale początek dalszych poszukiwań teologicznych”.

Anna Bielawska¹⁴

„Jako studentka teologii miło wspominam wielu wykładowców, szczególnie ks. Adama Skreczko, ks. Mieczysława Olszewskiego, ks. Wiesława Kuleszę oraz ks. Tadeusza Krahela. Wymienieni wykładowcy wyróżniali się ciekawym sposobem prowadzenia zajęć, miłym podejściem do studentów, egzaminy nie były stresujące, służyli swoją pomocą i radą w każdej chwili.

Atmosfera studiowania była zróżnicowana, pewną trudnością była zbyt duża różnica wieku między studentami. Jednak w trakcie studiów dało się odczuć wspólnotę studencką – zwłaszcza podczas rekolekcji, które odbywały się w Hermanówce. Po zakończonych studiach wiele znajomości wciąż podtrzymuję dzięki cyklicznym spotkaniom katechetów. Możemy tam wymienić się doświadczeniami, problemami i radościami związanymi z pracą. Studia były dla mnie podstawą do dalszego rozwoju w katechezie. Dały mi też dużo satysfakcji, radości i dzięki nim mogłam rozwinąć swoją duchowość, co jest dla mnie ogromną wartością i uważam to za duży plus Studium Teologii”.

Barbara Podlewska¹⁵

„Myślę, że nie byłam osobą zbyt religijną. Owszem chodziłam do kościoła, przystępowałam do sakramentów i to właściwie wszystko. Sama myśl o studiowaniu teologii przyszła nagle. Postanowiłam pójść na egzamin, ot tak z marszu, bez żadnego przygotowania. Inni kandydaci rozmawiali między sobą o przypuszczalnych tematach egzaminu. Był to Rok Kardynała Stefana Wyszyńskiego, przypuszczano więc, że przynajmniej jeden temat będzie związany z jego osobą i na to też się nastawiali. Przysłuchując się tym rozmowom, zadawałam sobie pytanie „Co ja tutaj robię?” Dziś wiem, że to Bóg

¹⁴ Doktor teologii, nauczyciel w Zespole Szkół Katolickich w Białymstoku.

¹⁵ Nauczyciel religii katolickiej w I Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku.

powołuje każdego i wyznacza mu zadanie. Gdy zapoznałam się z tematami egzaminu, miałam pustkę w głowie i pomyślałam: „Wychodzę stąd”, ale było mi wstyd poddać się na starcie i podjęłam temat: „Wypłyn na głębieć, zawierz Chrystusowi”, więc zawierzyłam i tak rozpoczęła się moja droga z Chrystusem (siostra Brygida Karwowska, która sprawdzała prace, powiedziała, że dawno nie czytała TAKIEJ PRACY, pomyślałam, że pewnie jest tak źle, więc ocena 4+ była dla mnie ogromnym zaskoczeniem).

Szybko zawiązały się pozytywne relacje pomiędzy studentami. Pomagaliśmy sobie jak mogliśmy: wymienialiśmy notatki, dzieliliśmy się kanapkami, spotykaliśmy się też na gruncie prywatnym (w Knyszynie u Sławka Laskowskiego i u mnie w Janowiczach), a także dzieliliśmy wspólne pasje na próbach grupy teatralnej prowadzonej przez mgr Ewę Kozłowską. Nasze spektakle były przyjmowane z ogromnym entuzjazmem, a dla mnie sprawiała wielką radość i pozwalała oderwać się od codzienności.

Świętej pamięci ks. Stanisław Piotrowski, bp Edward Ozorowski, ks. Józef Grygotowicz, ks. Dariusz Wojtecki, dr Elżbieta Młyńska to wykładowcy, których nie sposób zapomnieć za życzliwość, okazane serce, zrozumienie, a przede wszystkim fachową wiedzę.

Po skończeniu studiów podjęłam pracę jako katecheta i jest to praca, która przynosi mi satysfakcję. Pracowałam w różnych placówkach (przedszkola, szkoła podstawowa, gimnazjum). Od 4 lat pracuję w Zespole Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego nr 2 w Białymstoku. Jest to szkoła typowo męska (2 uczennice na całą szkołę), lecz wbrew powszechnym opiniom młodzi mężczyźni są mądrymi ludźmi, z którymi można rozmawiać na trudne tematy objęte programem nauczania w szkole średniej (m.in. aborcja, eutanazja, homoseksualizm, AIDS, klonowanie, małżeństwo, rodzina). Praca w tej szkole pozwala obserwować, jak młodzi ludzie dorastają i pozytywnie się zmieniają.

Swoją przyszłość zawodową wiążę z katechezą i pracą z młodzieżą”.

Elżbieta Pilecka¹⁶

„Gdy zostałem poproszony o scharakteryzowanie przebiegu studiów teologii w Wilnie [będącego oddziałem „B” Studium Teologii w Białymstoku – dop. Ł.K.], odczułem, że nie da się tego uczynić w zwykły sposób, bo te studia rzeczywiście były zupełnie nie zwykłe.

¹⁶ Katecheta w Zespole Szkół Mechanicznych CKP nr 2 w Białymstoku; prywatnie: żona, mama i szczęśliwa babcia.

Po pierwsze, sama motywacja studiów nie miała żadnego podłoża materialnego. Miałem już obroniony doktorat z ekonomiki, byłem kierownikiem działu w instytucie naukowo-badawczym i moja działalność zawodowa nie miała nic wspólnego z religią. Formalnie rzecz biorąc, przypadek sprawił, że trafiłem na wykład ks. prof. Jana Górskiego, a w jego toku zrozumiałem, że wiara katolicka, to nie jest wiązanka do końca niezrozumiałych dogmatów i obrzędów (co wyniosłem z dzieciństwa w Republice Radzieckiej), ale możliwy do poznania i zrozumienia uporządkowany system relacji człowieka z Bogiem, jako przyczyną sprawczą każdego bytu. I dzisiaj myślę (wcześniej nigdy nie zadałem sobie trudu, aby nad tym się zastanowić), że ta możliwość bliższego poznania Boga oraz treści naszej wiary tak mnie zauroczyła, że zapisałem się na studia. A teraz śmiało mogę się przyznać, że się nie zawiodłem. I tu nie chodzi tylko o samą wiedzę teologiczną, ale też o specyfikę studiów w Wilnie.

Wykłady odbywają się w opuszczonym klasztorze dominikańskim przy kościele pw. Świętego Ducha. Na każdym roku było po 10-12 studentów, więc nie było nas bardzo wielu, dlatego tworzyliśmy małą wspólnotę, w której każdy każdego znał, a łączyła nas wiara i poznawanie jej treści. W takich warunkach proces uczenia się nie wyrażał się wyłącznie w zdobywaniu/przywłaszczaniu nowej wiedzy, lecz był procesem wtapiania się w poznawaną, nową rzeczywistość. Wśród nas było niemało siostr zakonnych, co jeszcze bardziej potęgowało to uczucie transcendencji zdobywanej wiedzy.

Innym niezwykle dla mnie elementem studiów byli wykładowcy z Polski. Studiowałem w Wilnie oraz w Moskwie i sam już byłem zapraszany na wykłady do różnych uniwersytetów, dlatego słuchając wykładów zwracałem uwagę nie tylko na treść, ale też na formę, na stosunki, jakie kreował profesor z audytorium. Te stosunki były bardziej przyjazne i łagodne, a apogeum stanowi stwierdzenie jednego z profesorów (nie pamiętam dokładnie którego, ale pasowało to do wielu z nich), że podczas wykładów jest on naszym sługą. Nie pragnę tu niczego idealizować, ale rzeczywiście atmosfera była bardzo przyjazna. I taki stosunek do studenta wyniosłem właśnie ze studiów teologii oraz staram się go zachowywać w swojej pracy.

Na zakończenie pragnę zaznaczyć, że choć wiele poznałem i wiele się nauczyłem podczas studiów, jednak najważniejsza, myślę, jest ta bliżej nieokreślona transformacja duchowa, która powoli zachodziła we mnie w toku studiów. Ta postawa otwarcia się na Bożą rzeczywistość i zrozumienie, że wszystko, absolutnie wszystko w naszym życiu ma sens, dlatego nie ma

miejsca na narzekanie lub jakiś głębszy smutek, jeżeli zbyt wiele nie pragniesz dla siebie samego”.

Bogusław Grużewski¹⁷

---

¹⁷ Doktor habilitowany, dyrektor Instytutu Pracy i Badań Socjalnych w Wilnie, profesor Uniwersytetu Wileńskiego, ekspert Komisji Europejskiej do spraw Zatrudnienia i Polityki Rynku Pracy, prezes Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy, autor ponad 70 monografii oraz artykułów naukowych, kierownik oraz uczestnik wielu projektów naukowo-badawczych.

Zakończenie

W ramach podjętych badań zgromadzono interesujący i obszerny materiał empiryczny. Analiza literatury oraz dokumentów zdeponowanych w Archiwum Studium Teologii w Białymstoku pozwoliła osiągnąć zamierzony cel badań. Zdobytą obszerną i usystematyzowaną wiedzę na temat genezy, rozwoju i obecnego funkcjonowania uczelni.

Studium Teologii na trwale wpisało się w najnowszą historię Archidiecezji Białostockiej. Dzięki istnieniu uczelni, w podlaskich szkołach nie brakuje katechetów z odpowiednimi kwalifikacjami wymaganymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Studium wypełnia swoją misję kształcenia intelektualnego i formacji duchowej osób świeckich i zakonnych. Przez 20 lat istnienia wydało ponad 460 dyplomów magisterskich, w tym także dla studentów z Litwy i Białorusi.

Sluchacze teologii przez 6 lat edukacji mieli możliwość nawiązania kontaktów naukowych z najbardziej wykształconą grupą białostockich kapłanów, głównie pracujących w AWSO, ale także przyjeżdżających z innych zaprzyjaźnionych uczelni. Są to wykładowcy, którzy pochodzą z tych samych terenów jak studenci, co jeszcze bardziej sprzyja budowaniu relacji i atmosferze uczenia się. Studia w niezbyt licznej grupie, w jednym budynku integrują środowisko studentów, katechetów, osób konsekrowanych i duchownych Archidiecezji. Studium Teologii kształci osoby nie tylko posiadające odpowiednią wiedzę katechetyczną, ale także gotowe do pełnienia roli liderów i animatorów wspólnot religijnych, do pracy w innych zawodach, które mogą wzbogacić otoczenie o solidnie ukształtowany system wartości.

Twentieth Anniversary of the College of Theology in Białystok

SUMMARY

Anniversaries incline to recall the past and delve into the memory of the recent years. This publication is dedicated to the College of Theology in Białystok, to commemorate the twentieth anniversary of this school, which falls in the academic year 2013/2014.

In order to accomplish the chosen topic, the author reached into archival sources, available publications, as well as interviews and memories. Through critical analysis of the collected materials, the extensive monograph describing the institution has been developed. The book is divided into three chronological-problematic chapters. The whole monograph is preceded by the preface of Bishop Henryk Ciereszko and the introduction of the author.

In the first chapter of the book, the author describes the theological education of the laity in the Archdiocese of Białystok. The origins of these activities trace back to post-war period, when the Reverend Professor Michał Sopoćko pursued courses for the laity. The next part of the monograph emphasizes the people, who cared about the education of adequately trained catechists and therefore contributed to the establishment of the College of Theology. Noteworthy is the person of Bishop Edward Kisiel, who created a suitable organizational structure and established the Archdiocesan Theological and Catechetical College in Białystok in the academic year 1977/1978.

With the introduction of catechesis into schools in 1990, the staffing problems appeared, as lay catechists did not have the right to teach religion in schools. The nineties of the twentieth century was the time of political transformation in the country, but also the time of intense activities to provide catechists in Białystok with the adequate theological education. After the unsuccessful attempt to merge with Białystok's branch of the University of Warsaw, the College authorities were searching for another University to establish cooperation.

On October 15, 1994, after a lot of discussions and preparation of relevant documentation, the cooperation agreement between the College of Theology in Białystok and the Pontifical Faculty of Theology in Warsaw, St. John the Baptist Section (PWTW), was signed. The approval of the institution by the Congregation for Catholic Education (in Seminaries and Institutes of Study)

in Rome, complemented the formalities. Therefore, since 1994, it has been possible to acquire full catechetical education and obtain a master's degree of theology at the College of Theology in Białystok.

With the creation of the structures of PWTW in Białystok, the college authorities ensured the formation of catechists in Vilnius. In October 1995, the Vilnius branch „B” of the College of Theology in Białystok was established. With support of the lecturers from Białystok, the College educated students in Vilnius, giving them the opportunity to graduate from PWTW.

The author describes in detail the events of the next academic years in the form of a calendar, which contains the inaugural lecture topics, the number of staff and students, and the most important information of each year.

The College of Theology in Białystok at the beginning of its existence benefited from different classrooms, mostly belonging to The Archdiocese High Theological Seminary in Białystok. A tenement house on Warszawska Street No. 50 became the new seat of the College. After the years of renovation, the building was adapted to the needs of theology students.

The next part of the book presents detailed information about the research workers. This chapter constitutes a rich source of scientific achievements of the academics working at the College of Theology, presented in the form of standardized scientific biographies.

In the last chapter, the author describes the students of theology, the recruitment procedures and possibilities to act for the benefit of the academic community. The Student Council, choir and theatre allow to represent the College beyond its walls. Performances of the academic theatre „Logos”, led by Ms Ewa Kozłowska, were presented in a number of parishes in the Archdiocese of Białystok, constituted the part of the Days of Christian Culture, and also added splendour to the internal ceremonies of the College of Theology in Białystok.

The memories of the graduates, including catechists, but also people not working in schools, constitute a valuable part of the book. A list of all students' theses defended in Białystok and Vilnius since 1997 until the year of publication, composes an important element of the monograph, due to the scientific achievements earned by the graduates with the support of their promoters. The photographs complement the text and provide a more complete picture of the described events.

Translated by Agata Butarewicz

Il Ventesimo Anniversario dell'Istituto Superiore di Teologia di Białystok

SOMMARIO

Gli anniversari tendono a ricordare il passato nonché, a richiamare la memoria degli anni passati. L'anno accademico 2013/2014 è molto significativo - ricorre il ventesimo anniversario dell'esistenza dell'Istituto Superiore Teologico di Białystok, a cui è dedicata la presente pubblicazione.

L'autore di questo libro, realizzando l'argomento scelto, si è attinto alle fonti archiviali, alle pubblicazioni nonché ai ricordi ed interviste. Grazie all'analisi critica ed approfondita del materiale raccolto, si è resa possibile la stesura dell'ampia monografia al proprio Istituto. Il libro è diviso in tre capitoli principali nell'ordine cronologico con rispettive problematiche e difficoltà del periodo. Il tutto precede la prefazione del Vescovo – Henryk Ciereszko insieme alla premessa dell'autore.

L'autore, nel primo capitolo del libro, descrive tutto il percorso formativo teologico dei laici dell'Archidiocesi di Białystok. Le origini di queste attività risalgono ai tempi di dopoguerra, in cui il Reverendo prof. Michał Sopoćko realizzava i corsi per il laicato. Successivamente il racconto prosegue con la descrizione dell'impegno nella fondazione e formazione dell'Istituto. È necessario sottolineare che nella costituzione di questo Istituto hanno contribuito tante persone, quali tenevano alla formazione e corretta istruzione dei catechisti. È degna di attenzione la figura del Vescovo Edward Kisiel, il quale ha creato le strutture organizzative adeguate e, nell'anno accademico 1977/1978 ha fondato l'Istituto Superiore Arcidiocesano di Teologia e Catechismo nel cuore della città di Białystok.

Nel 1990, con l'ingresso del catechismo come materia di insegnamento nelle scuole, si sono verificate diverse problematiche a livello del personale, in quanto i catechisti laici non essendo né riconosciuti dallo staff scolastico né autorizzati all'insegnamento nelle scuole, non potevano svolgere le proprie attività lavorative. Gli anni novanta del XX secolo furono non solo un periodo di transizione politica a livello nazionale, ma anche e soprattutto un momento di intensa attività per consentire ai catechisti di Białystok di ottenere un'adeguata istruzione teologica nella propria città. Dopo un fallito tentativo di unirsi con la filiale dell'Università di Varsavia in Białystok, si cercava un altro istituto universitario con cui restaurare un rapporto collaborativo.

Il 15 ottobre 1994, dopo diverse polemiche, discussioni, redazione e deposizione della documentazione congrua, è stato sottoscritto l'accordo di collaborazione tra l'Istituto Superiore di Teologia di Białystok con la Facoltà Pontificia di Teologia di Varsavia, sezione San Giovanni Battista (PWTW). A conclusione delle formalità fu l'approvazione dell'accordo da parte della Congregazione per l'Educazione Cattolica, dei Seminari e degli Istituti di Ricerca a Roma. Dal 1994 infatti, è possibile ottenere intera istruzione in catechismo e conseguire la laurea in teologia presso l'Istituto Superiore di Teologia.

In occasione di creazione delle strutture di PWTW in Białystok, viene presa in considerazione anche la cura e la formazione dei catechisti di Vilnius. Nell'ottobre 1995 è avvenuta l'inaugurazione della Filiale di Vilnius, così detta Filiale "B", appartenente all'Istituto Superiore di Białystok. Il supporto e il contributo del corpo docente dell'Istituto madre-quello di Białystok, ha reso possibile una formazione equa per i seminaristi di Vilnius, dandoli una grande opportunità nel completare il PWTW.

L'autore presenta nel libro gli eventi di successivi anni accademici nella forma di un calendario, includendo gli argomenti delle lezioni inaugurative, informazioni sullo stato numerico del corpo docente nonché la numerosità studentesca, evidenziando in modo specifico gli eventi più importanti di ciascun anno.

L'Istituto Superiore di Teologia di Białystok, all'inizio della sua attività, fruiva di diverse aule e auditorium per poter svolgere la propria formazione accademica; spesso beneficiava degli spazi appartenenti in maggior parte al Seminario di Białystok. L'edificio in via Varsavia 50 viene dichiarato la nuova sede dell'Istituto. Dopo anni di lavori di restauro e ristrutturazioni l'edificio viene adattato alle esigenze degli studenti di teologia.

La successiva parte del libro presenta informazioni dettagliate sul corpo docente che costituisce peraltro una ricca fonte del patrimonio scientifico-culturale degli insegnanti accademici dell'Istituto Superiore di Teologia. La raccolta è redatta in forma di biografie scientifiche unificate.

L'ultimo capitolo del libro è dedicato agli studenti di teologia, quadra le informazioni relative all'iscrizione nonché alle possibilità di azione al beneficio della comunità accademica. Le formazioni accademiche: il Consiglio degli Studenti, coro accademico e il teatro, creati dai propri studenti, hanno permesso di rappresentare l'Istituto al di fuori delle sue mura. Gli spettacoli del teatro accademico "LOGOS" sotto la tutela della Sig. Ewa Kozłowska venivano presentati in diverse parrocchie dell'Archidiocesi di Białystok, partecipa-

vano nelle Giornate di Cultura Cristiana ed erano parte integrale delle solennità religiose e cerimonie interne dell'Istituto Superiore di Białystok.

I ricordi dei laureati costituiscono la parte più preziosa di questo libro; i racconti dei catechisti ma non solo; sono presenti anche i racconti delle persone, non legate in nessun modo con la vita e formazione del proprio Istituto. L'elenco completo delle tesi di lauree che rappresentano il patrimonio scientifico-culturale, sostenute sia dagli studenti di Białystok che dagli studenti di Vilnius a partire dal 1997 fino all'anno della presente pubblicazione, ha un valore aggiunto nella storia dell'Istituto. Nel libro vi è il materiale fotografico che completa il racconto scritto e fornisce un quadro più completo degli eventi descritti.

Tradotto da: Ewa Tyburczy

Bibliografia

1. Źródła archiwalne

Archiwum Studium Teologii w Białymstoku

Informatory STB od 1993 do 2013 roku.

Misje kanoniczne i spisy wykładowców STB.

Spis prac magisterskich STB.

Sprawozdania z działalności naukowo-dydaktycznej od roku akad. 1993/1994 do 2011/2012.

Zespół: Dokumentacja STB 1977-1992:

Dekret bp. Edwarda Kisiela z dnia 4.01.1978 r. Nr 14/78.

Dekret bp. Edwarda Kisiela z dnia 4.01.1978 r. Nr 16/78. 84.

Grygotowicz J., Droga tworzenia się Studium Teologii w Białymstoku i Wilnie.

Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnego Studium Katechetycznego w Białymstoku w roku akad. 1990/1991.

Sprawozdanie z działalności Studium Wyższej Wiedzy Religijnej i Studium Katechetycznego w Białymstoku w roku akad. 1980/81 z dnia 10.10.1981 r.

Sprawozdanie z posiedzenia wykładowców Studium Wyższej Wiedzy Religijnej i Studium Katechetycznego w Białymstoku z dnia 9.10.1981 r.

Zmiana nazwy Studium.

Zespół: Dokumentacja STB 1994-2000, t. 3:

Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 614/94.

Dekret Kongregacji Wychowania Katolickiego w Rzymie Nr 1431/94/2.

Grygotowicz J., notatka w sprawie budynku przy ul. Warszawskiej 50.

Okoliczności sprowadzenia Sióstr Urszulanek Szarych do Białegostoku /Ze wspomnień dr E. Młyńskiej/.

Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 606/94.

Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1131/95.

Pismo Arcybiskupa Wilna Audrysa Jouzasa Bačkisa Nr 42/95.

Pismo Biskupa Edwarda Ozorowskiego do przełożonej Generalnej Matki Urszuli Frankiewicz Nr 4/94.

Pismo Prymasa Polski Nr 1713/94/P.

Pismo sekretariatu Prymasa Polski Nr 3736/94/P.

Protokół zebrania pracowników naukowych STB z dnia 28.06.2000 r.

Protokół z posiedzenia Rady Naukowej STB z dnia 7.06.1994 r.

Regulamin Studium Teologii w Białymstoku.

Sprawozdanie z działalności STB oraz AKT za rok akad. 1994/1995.

Umowa o współpracy naukowej między Papieskim Wydziałem Teologicznym w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela a Studium Teologii w Białymstoku.

Zespół: Dokumentacja STB, t. 4:

Grygotowicz J., Przemówienie w dniu poświęcenia pomieszczeń dydaktycznych 21 stycznia 2006 roku w budynku przy ul. Warszawskiej 50

Posiedzenie Rady Naukowej i Wykładowców STB z dnia 2.04.2004 r.

Sprawozdanie z działalności Studium Teologii w Białymstoku w roku akad. 2005/2006.

Sprawozdanie z działalności Studium Teologii w Białymstoku w roku akad. 2006/2007.

Zespół: Dokumentacja STB, t. 21:

Dekret Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego Nr 475/08/A.

Dekret Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego Nr 1081/10/A.

Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 389/94.

Dekret Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1161/94.

Dekret Kongregacji Wychowania Katolickiego w Rzymie Nr 1431/94.

Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 1156/2000.

Statut Studium Teologii w Białymstoku z dnia 25.03.1994 r. Pismo Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Nr 390/94.

2. Opracowania naukowe

- *Apokryfy Nowego Testamentu. Ewangelie apokryficzne*, t. 1, cz. 2, *Św. Józef i św. Jan Chrzciciel, Męka i Zmartwychwstanie Jezusa, Wniebowzięcie Maryi*, M. Starowieyski (red.), Kraków, 2003.
- Ciereszko H., *Życie i działalność księdza Michała Sopoćki (1988-1975). Pełna biografia Apostoła Miłosierdzia Bożego*, Kraków, 2006.
- *Encyklopedia katolicka*, t. 7, S. Wielgus, J. Duchniewski, M. Daniluk, S. Fita, J. Misiurek, M. Rusecki, A. Stępień, A. Weiss (red.), Lublin, 1997.
- *Kapłan mądry sercem. Rozmowa z księdzem Józefem Grygotowiczem z okazji jubileuszu 50-lecia kapłaństwa*, E. Młyńska, J. Szczyk, L. Kochanowski, L. Orzechowska, W. Parniczko, A. Rybnik (red.), Białystok, 2010.
- *Mój Kościół w historię wpisany. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Tadeuszowi Krabelowi*, T. Kasabuła, A. Szot (red.), Białystok, 2007.
- Zaleski W., *Święci na każdy dzień*, Łódź, 1984.

3. Czasopisma

- Informator 1993/94 Archidiecezjalnego Kolegium Teologicznego, „Na drogach katechezy”, nr 7-8 (11-12) /1993.
- Informator 1994/95 Studium Teologii w Białymstoku, „Na drogach katechezy”, nr 7-8 (23-24) /1994.
- Informator 1996/97 Studium Teologii w Białymstoku, „Na drogach katechezy”, nr 3 (43) /1996.
- Informator 2002/2003 Studium Teologii w Białymstoku, „Na drogach katechezy”, nr 4 (104) /2002.
- Kasabuła T., X Lat Międzywydziałowej Katedry Teologii Katolickiej, „Rocznik Teologii Katolickiej”, t. VIII/2009.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 1995/1996, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr IX/1996.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 1996/1997, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr X/1997.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 1997/1998, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XI/1998.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela. Rok akademicki 1998/1999, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XII/1999.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 1999/2000, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XIII/2000.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2000/2001, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XIV/2001.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2001/2002, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XV/2002.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2002/2003, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XVI/2003.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2003/2004, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XVII/2004.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2004/2005, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XVIII/2005.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2005/2006, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XIX/2006.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2006/2007, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XX/1/2007.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2007/2008, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XXI/2008.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 2008/2009, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XXII/1/2009.
- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Rok akademicki 1992/1993, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr VI/1993.

BIBLIOGRAFIA

- Kronika Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Sprawozdanie z działalności naukowo-dydaktycznej PWTW, Sekcji św. Jana Chrzciciela za rok akademicki 1994/1995, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr VIII/1995.
- Kronika X-lecia Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XIII/2000.
- Kronika XX-lecia Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XXIII/1/2010.
- Miazek J., *Od Akademickiego Studium Teologii Katolickiej do Papieskiego Wydziału Teologicznego, Sekcji św. Jana Chrzciciela. Historia 40-lecia: 1962-2002*, „Warszawskie Studia Teologiczne”, nr XV/2002.
- Młyńska E., *Mamy dom!*, „Na drogach katechezy”, nr 3 (43) /1996.
- Pućkowska A., *Spełniły się nasze marzenia*, „Na drogach katechezy”, nr 1 (125) /2006.
- Szot A., *25 lat kształcenia teologicznego katechetów w Białymstoku*, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji Białostockiej”, nr 4(127)/2002.

Wykaz skrótów

AKT	–	Archidiecezjalne Kolegium Teologiczne w Białymstoku
ASTB	–	Archiwum Studium Teologii w Białymstoku
ATK	–	Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
AWSD	–	Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku
ISnR	–	Instytut Studiów nad Rodziną w Łomiankach przy UKSW (obecnie Wydział Studiów nad Rodziną UKSW)
KUL	–	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
PTH	–	Polskie Towarzystwo Historyczne
PWTW	–	Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela
STB	–	Studium Teologii w Białymstoku afiliowane do Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzciciela
SWWR	–	Studium Wyższej Wiedzy Religijnej w Białymstoku
UKSW	–	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
UW	–	Uniwersytet Warszawski
UwB	–	Uniwersytet w Białymstoku
WZSK	–	Wyższe Zawodowe Studia Katechetyczne w Białymstoku

Indeks nazwisk

A

Adamska Marlena 97
Adamska Teresa Danuta 88
Adamski Mariusz 119
Albarione Jakub, bł. 117
Ambroziak Małgorzata, s. 127
Amorth Gabriele, ks. 120
Andrzejewska Agnieszka 123
Antoni z Padwy, św. 92
Arbaszewska Teresa 91
Arlinkovich Natallia 114
Arranza Miguel SJ, o. 41
Arsoba Waliantcina 105
Arystofanes 85
Augustyn, św. 66

B

Bachurek Agnieszka 88
Baćkis Audrys Jouzas, ks. abp 18
Bagdevic Grigorij 126
Bagińska Agnieszka 125
Balenda Maria Elżbieta 89
Balter Lucjan, ks. 114, 121
Banach Joanna, s. 129
Baranowa Irena 114
Baranowska Aneta 96
Baranowska Aniela 92
Barański Andrzej 75
Barłowska Ewa, s. 87
Bartczak Bożena 78
Basalaj Bogusława Ewa 96
Basiul Edyta 105
Batorek Karol 128

Beczko Barbara 98
Bendziuk Mariusz 94
Benedykt XVI 44, 128, 130, 132, 133
Benedykt, św. 124
Bernard z Clairvaux, św. 29
Bernatowski Jarosław 32
Bezruczyk Czesława 97
Biała Halina 128
Białous Anna 107
Bielawska Anna 136
Bielecka Ewa 131
Bielska Alina 116
Biernacki Jarosław 110
Bigaj Elżbieta Antonina 121
Bińczak Mateusz 128
Biskup Renata, s. 87
Blachnicki Franciszek, ks. 36, 104, 115, 118
Bohatkiewicz Mieczysław, ks. 61
Bojanowski Edmund, bł. 31, 113
Böll Heinrich 51
Borek Elżbieta Jolanta 115
Bosko Jan, św. 31, 72, 99, 105, 127, 131
Braun-Galkowska Maria 51
Broniszewska Wanda, s. 133
Brzozowska Renata 89
Brzozowska-Rybnik Jolanta Urszula 106
Brzyska Anna Katarzyna 127
Buinicka Valerija 117
Bujnowska Andżelika Agnieszka 107
Bułach Jerzy 95
Bułach Renata 91
Burzyńska Katarzyna 103
Buszko Joanna 111
Byliński Maciej 117

Bzdega Andrzej 51

C

Cackowska Anna 115
Cech Zbignev 132
Cerniavskaja Olga 125
Cerniene Elena 116
Charytański Jan, ks. 116
Chilińska Joanna 109
Chim Anna 123
Chim Stanisław 92
Chimko Elena, s. 93
Chitruk Józef, ks. 113
Chomicz Bożena 113
Chomicz Przemysław 106
Chomicz Tomasz 118
Chomoncik Marian Antoni 51, 78
Chrościńska Alina 90
Chruścik Anna 100
Chrzanowska Maria, m. 57
Chvojncka Violeta 118
Ciborowska Elżbieta 109
Ciereszko Anna 128
Ciereszko Henryk, ks. bp 9, 13, 22, 44, 45, 78, 92, 98, 127
Cieśluk Katarzyna 109
Cieśluk Marek, ks. 78
Cimochowska Barbara 127
Citko Maria 102
Ciuchna Mirosław 117
Ciulkin Weronika 101
Costa Enrique Colom, ks. 68
Cydzik Stanisław 113
Czajkowska Helena 88
Czech Marek, ks. 78
Czerniakowska Lucyna 109

D

Dacz Marek 115
Dakowicz Andrzej 51, 52, 78
Dalivaila Natalia, s. 123
Danielski Wojciech, ks. 91
Daniluk Mirosław SCJ, ks. 19
Dapkun Zyta Ewa 110
Dawidziuk Joanna 109
Dąbrowska Elżbieta 110
Dąbrowska Ewa 111
Dąbrowski Piotr 111
Dąbrowski Stanisław, ks. 78
Dec Katarzyna 52, 78
Defftlaff Marek Adam, o. 127
Dębowska Anna 109
Dębski Andrzej, ks. 30
Diugević Irena 93
Długacz Bela 30
Długacz Salomon 30
Długosz Jan 107
Dłużewska Katarzyna 129
Dołęgiewicz Teresa 101
Dołęgowska Sylwia 100
Domin Bernadeta 93
Domin Czesław, ks. bp 112
Drewnowska Emilia 106
Drozdowska-Pieńkos Izabela 108
Duchniewski Jerzy OFM, o. 19
Dudianiec Iwona 106
Dunaj Dorota 121
Dyszkiewicz Katarzyna Jadwiga 109
Dziekoński Stanisław, ks. 103, 118, 123
Dziekoński Tomasz 93
Dzierżek Agnieszka 123
Dzięgielewska Anna 123

E

Eckmann Augustyn, ks. 66
Ederer Małgorzata 124
Eliasz 116
Elżbieta 18, 19
Emmerich Anna Katarzyna 92
Evdokimov Paul 59

F

Falkowska Agata, s. 78
Falkowska Katarzyna 93
Falkowska Magdalena 119
Fałat Mariola Jadwiga 132
Feliński Zygmunt Szczęsny, św. 96
Fiedorcuk Stanisław, ks. 128
Filewicz Jan, ks. 116
Filip 19
Filipiuk Adam Tadeusz 126
Filipiuk Anna 125
Fita Stanisław 19
Forycki Roman, ks. 95
Franciszek, św. 44
Franckiewicz Urszula, m. 17
Franiuk Walentyna 122
Frankowska Beata 102

G

Gadomer Teresa 87
Gadomska Mariola 103
Gajewski Jan 15
Gall Anonim 119
Gawryluk Wojciech 103
Gądek Anzelm OCD, o. 127
Gąsiorowska Ludwika, m. 123
Geniusz Jarosław 99
Gerc Małgorzata Agnieszka 129
Gierszyn-Swirydowicz Agnieszka 97

Gikiewicz Irena 102
Glemp Józef, ks. Prymas 16, 21, 43
Gładczuk Czesław, ks. 36, 71, 78
Głódź Sławoj Leszek, ks. abp 14
Głuch Katarzyna 103
Gniedziejko Anna 104
Go Anna 97
Goch Agnieszka 106
Goch Henryk 115
Godlewska Małgorzata Jolanta 115
Gogola Jerzy Wiesław, o. 127
Goldoni Carlo 75
Golińska Dorota 101
Gołębiewski Henryk 99
Gonczar Beata 107
Gonczar Jarosław 110
Gotówko Dorota 129
Góralski Wojciech, ks. 65
Górska Halina 87
Górski Jan, ks. 138
Grabowska Wiesława 126
Granat Wincenty, ks. 106, 113
Grelecka Kristina 132
Grudzińska Teresa 102
Grużewski Bogusław 121, 139
Grygo Halina, s. 104
Grygorczyk Justyna 119
Grygorowicz Józef, ks. 14, 15, 16, 17, 18, 20,
28, 31, 32, 36, 38, 40, 69, 78, 134, 137
Gryka Ewa 93
Gryniewicz Teresa 116
Grzegorzczak Jarosław, ks. 53, 78
Grzegorz Wielki, św. 42, 124, 126
Grzejszczyk Elżbieta Weronika, s. 124
Grzybko Robert 118
Gulbinowicz Henryk Roman, ks. abp 13, 37
Guzowska Justyna 111
Gvazdaityte Rita 131

H

Harasim Jan, ks. 49
Harasimowicz Piotr 95
Hermanowicz Ryszard, ks. 13
Herod II Antypas 18, 19, 20
Herodiada 18, 19, 20
Hesse Benedykt 49
Hesse Hermann 51
Hieronim ze Strydonu, św. 66
Hiob 132
Hodun Anna 88
Hodun Stanisław, ks. 31
Hołodok Stanisław, ks. 31, 36, 54, 78, 88, 90,
91, 92, 98, 103, 104, 105, 106, 110, 111,
112, 114, 121, 122, 124, 131, 133, 135
Homerski Józef, ks. 62
Horodeńska Agata 100

I

Iwan IV Groźny 124
Iwanowa Kristina 114
Iwanowska Agnieszka 99

J

Jabłoński Adam 100
Jabłoński Andrzej Antoni 113
Jabłoński Krzysztof 92
Jackievic Zana 127
Jagiello Władysław 107
Jalbrzykowski Romuald, ks. abp 67, 95
Jan Chrzyciel, św. 18, 19, 20, 21, 85, 116
Jan od Krzyża, św. 125, 133
Jan Paweł II, bł. 14, 47, 50, 52, 59, 61, 65, 70,
71, 77, 87, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 100,
101, 102, 105, 106, 107, 108, 109, 110,
111, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 121,
122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131,
132

Janicka Magdalena 101
Janik Beata Agnieszka 97
Jankiewicz Małgorzata 118
Jankowska Agata 89
Jankowski Marek 129
Januszczyk Danuta 119
Januszewska Katarzyna 104
Jarockaja Żanna 121
Jaroszko Beata 107
Jarzębińska-Szczebiot Joanna 78
Jarzyńska Renata 128
Jedanowska Alina 99
Jerzy, św. 129
Jezus Chrystus 18, 19, 44, 53, 71, 73, 77, 87,
88, 91, 92, 93, 94, 96, 106, 107, 113,
120, 137
Jęduszuko Władysław, ks. bp 106
Joanna Kasperuk 107
Jocz Wojciech 55, 78
Jokimaityte Danuta 133
Jolanta Sienkiewicz 90
Juchnicka Barbara 90
Juchniewicz Beata 129
Juckievic-Talocka Kristina 117
Jurek Beata Krystyna 97
Jusiel Jolanta 99

K

Kackan Anżelika 132
Kaczorowska Łucja Weronika 104
Kaczyński Lech 47
Kadłubek Wincenty 119
Kakareko Andrzej, ks. 23, 55, 78, 94, 95, 97,
98, 102, 104, 105, 108, 115
Kalinowski Rafał, św. 117
Kalinowski Tadeusz, ks. 13
Kalisz Łukasz 28, 72, 78, 133
Kamińska Edyta 100

Kapica Renata 104
 Karabowicz Zdzisław Tomasz, ks. 113
 Karasewicz Monika 116
 Karbowska Krystyna, s. 88
 Karoivic Regina 127
 Karolak Justyna 128
 Karwowska Brygida Danuta, s. 57, 58, 78, 95,
 97, 98, 100, 101, 104, 106, 107, 115,
 119, 120, 122, 124, 126, 129, 130, 137
 Kasabula Tadeusz, ks. 23, 30, 43, 58, 60, 62,
 79, 91, 93, 97, 98, 101, 103, 105, 106,
 109, 110, 113, 116, 117, 118, 119, 122,
 128, 129, 131, 133
 Kasiukiewicz Jan, ks. 18
 Kasperowicz Małgorzata 111
 Kasperuk Joanna 107
 Kaszkiewicz Aleksander, ks. 17
 Kazberuk Agnieszka 101
 Kazmierczuk Ewa 104
 Kazimierz Królewicz, św. 124, 131
 Kęciek Marzena 99
 Khinevich Liudmila 123
 Kiejko Teresa Krystyna 124
 Kimsza Radosław, ks. 25, 59, 79, 100, 111,
 116, 119, 123, 124, 129, 132
 Kirejczyk Anna 73, 79
 Kirstukas Eduardas, ks. 132
 Kisiel Edward, ks. abp 11, 14, 17, 31, 37, 87,
 88, 89, 120
 Klejny Agnieszka, s. 111
 Klimkiewicz Mirosław 120
 Kluczyk Bożena 101
 Kluczyk Marta 128
 Klusek Anna Jadwiga 125
 Kobielska Lucja (Grażyna), s. 24
 Kochanowski Leszek 31, 38, 79
 Kohelet 63
 Kolbe Maksymilian Maria, św. 123
 Koluch Swietłana 113
 Kolumban Młodszy, św. 30
 Kołodko Agata 97
 Komorowski Maciej 104
 Konarska Ewa 99
 Kondzior Andrzej, ks. 111
 Kondzior Mariola 79
 Kopania Jerzy 15
 Kopiczko Maria, s. 89
 Korczak Janusz 99, 106
 Kordonsky Roman 133
 Korsak Irena 123
 Korsak Mirosław, ks. 79
 Kosikowski Marek 98
 Kossakowski Grzegorz 126
 Kostko Małgorzata 91
 Kostro Anna 111
 Kostro Izabela 104
 Kotkowicz Ryszard, ks. 14
 Kotowicz Agnieszka 104
 Kotuk Agnieszka 98
 Kowalska Maria Faustyna, św. 95, 107, 111,
 133
 Kowalski Edmund, ks. 63
 Kownierowicz Piotr 92
 Kozak Jan, ks. 132
 Kozikowski Krzysztof 99
 Kozłowska Ewa 123
 Kozłowska Ewa Maria 26, 27, 33, 74, 75, 76,
 79, 85, 137
 Kozmiński Honorat, o. bl. 93, 102
 Krahel Tadeusz, ks. 23, 29, 53, 56, 60, 61, 67,
 79, 89, 90, 92, 94, 96, 103, 107, 110,
 121, 122, 123, 124, 136
 Kramkowski Andrzej 96
 Kraszewska Anna 91
 Krawczyk Jolanta Beata 113
 Krawczyńska Grażyna Elżbieta 88
 Kropiewnicka Agnieszka 118
 Królik Ludwik, ks. 16, 22, 24

Krukowski Marek 98
Krupa Monika 79, 89
Kryczka Piotr 55
Kryńska Elwira Jolanta 72
Krysiewicz Urszula 119
Krzykała Iwona Zofia 79, 106
Krzywicka Bożena 103
Kubik Władysław SJ, ks. 73, 116
Kukis Tatiana 122
Kukułowicz Teresa 90
Kulesza Marzena 90
Kulesza Wiesław, ks. 79, 136
Kulikowska Katarzyna 130
Kulling Grażyna 124
Kumor Bolesław, ks. 58
Kundzic Karol Franciszek 119
Kuziuta Grażyna 88
Kuźmicka Anna 124
Kwidzińska Lucyna 102

L

Lachowicz Jerzy, ks. 21, 25, 29, 42, 79, 126
Laghi Pio, ks. kard. 17
Lako Soli Lambertus 130
Lament Bolesława Maria, bl. 68, 90, 93, 104
Laskowski Sławomir 120, 137
Ledóchowska Urszula, m. 125
Lembutiene Liucija 126
Lenkiewicz Czesława 102
Lepa Adam, ks. bp 124
Lesiewicz Dorota, s. 97
Leuto Alicija, s. 120
Lewandowska Ilona Ewa 132
Lewicki Zygmunt, ks. 79
Lewis Clive Staples 63
Liachowicz Maria 119
Liaudanskaya Alesia, s. 108
Liborowski Stanisław, ks. 60

Lićwinko Antoni, ks. 31, 79
Likszo Renata 117
Lissón Domingo Ramos, ks. 42

Ł

Łabanowski Rafał 106
Łabędzki Bogusław 79
Łabieniec-Chomicka Marta 79
Łada Małgorzata 118
Łaniewska Grażyna 79
Łapińska Dorota 124
Łapińska Monika 131
Łaszcz Zbigniew 95
Ławrynowicz Anna 102
Łazarenko Andżela 98
Łazarenko Sergejus 110
Łazarenko Tatjana 98
Łazarska Małgorzata 76, 79
Łazewski Wojciech, ks. 32, 79
Łoziński Zygmunt, ks. bp 91
Łuckiewicz Jolanta Bogumiła 112
Łukaczewska Rachela 30
Łukaczewski Hersz 30
Łukaszewicz Stanisław 112
Łupińska Ewa 100

M

Maciuleviciene Natalija 121
Mackiewicz Inesa 122
Maćkowiak Władysław, ks. 61
Majorano Sabatino, ks. 63
Makevic Ana 115
Maksiewicz Helena 88
Malesińska Emilia 131
Maleszewska Bogumiła Katarzyna 104
Malewicz Grzegorz 90
Malinowska Erleta 97

- Malinowska Grażyna (Białystok) 128
 Malinowska Grażyna (Wilno) 133
 Malinowska Małgorzata 105
 Małecki Henryk, ks. 108
 Małunowicz Leokadia 51
 Małyszko Joanna 116
 Mańczuk Wiesław, ks. 79
 Marciniak Mariusz 95
 Maria Pawła od Eucharystii, s. (Maria Ga-
 życa z Chrzanowskich) 130
 Mariański Janusz, ks. 52
 Markevic Juze 103
 Markiewicz Bronisław, ks. bł 88
 Maryja 18, 19, 44, 50, 88, 91, 95, 96, 97, 99,
 112, 113, 120
 Masłowski Andrzej, ks. 80
 Massalski Ignacy Jakub, ks. bp 58, 59, 109,
 122
 Matejczyk Małgorzata 120
 Mateuszuk Dariusz 105
 Matras Beata 130
 Matulewicz Elżbieta 117, 122
 Matulewicz Jerzy, bł. 93, 108, 110
 Matys Anna Maria 117
 Mazur Nijolia, s. 110
 Mazuro Krystyna 94
 Mazuro Marija Teresa 94
 Meissner Karol 107
 Mentel Teresa, s. 112
 Mężyńska Dorota 91
 Miastkowski Adam 92
 Miazek Jan, ks. 11
 Michniewicz Wojciech, ks. 62, 80, 103, 113,
 116, 120, 127
 Michniewicz Zelia Anna, s. 99
 Mieszekiewicz Olga Jadwiga 102
 Mierzwiński Sławomir Marek 133
 Miks Anna Magdalena 129
 Milewska Katarzyna 128
 Milinkewicz Olga 122
 Mincewicz Gabriel Jan 94
 Misiurek Jerzy, ks. 19
 Mitrosz Anna 106
 Mizawets Hanna, s. 122
 Młyńska, Elżbieta 17, 20, 24, 26, 27, 28, 31,
 32, 35, 36, 38, 39, 40, 80, 85, 86, 87, 88,
 89, 91, 93, 95, 101, 134, 137
 Moghila Pietro 41
 Mojsak Ewa Anna 105
 Mojsak Maciej 100
 Morozawa Natallia, s. 127
 Moskwa Anna 107
 Mozol Janina 108
 Mroczo Bohdan 110
 Mucha Weronika 90
 Muczyński Rafał 101
 Murawski Roman, ks. 76
 Murziński Paweł, ks. 63, 80, 128, 133
 Musialik Iwona 63, 80
- N**
- Nagórny Janusz, ks. 50
 Namiot Lucjan, ks. 80
 Napiórkowski Stanisław Celestyn OFM, o.
 50, 96
 Neumann Teresa 44
 Nieciecki Jan, ks. 80
 Nienaltowska Bożena 26
 Niewęglowska Katarzyna 127
 Niewińska Jolanta 80
 Niewińska Krystyna, s. 90
 Norel Agnieszka Krystyna, s. 134
 Nosol Alfons, ks. bp 102
 Nowak Antoni Jozafat OFM, o. 52
 Nowicka Jadwiga 114
 Nowik Marta 112
 Nowosadko Janina Iwona, s. 88

O

Olchowik Alina 106
Oleksiuk Barbara 91
Olendzka Agnieszka 105
Olenkowicz Lilija 125
Olszańska Renata 93
Olszewska Białobłocka Beata 124
Olszewski Mieczysław, ks. 20, 27, 28, 35, 41, 72, 80, 113, 114, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136
Oniśko Tadeusz 95
Ordak Dorota, s. 95
Organowski Tomasz 126
Orzechowska Lucja 31, 38
Osmjanska Irena 127
Ostaszewska Anna 130
Ostrowska Ewa 89
Ozorowska Magdalena 109
Ozorowska Małgorzata 80
Ozorowski Edward, ks. abp 15, 16, 17, 22, 25, 27, 29, 31, 32, 35, 36, 42, 43, 44, 66, 69, 80, 99, 100, 101, 106, 123, 136, 137
Ozorowski Mieczysław, ks. 35, 49, 80, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 110, 113, 115, 118, 120, 129
Ożarowska Iwona 89

P

Pallotti Wincenty, św. 87
Pałucki Jerzy, ks. 66
Panasewicz Grażyna 100
Paniczko Wiesław 31, 38, 87
Panuciak Paweł 130
Paulo Wincenty, św. 90, 96
Paweł Apostoł, św. 49, 76
Paweł VI 68
Pawlik Maria, s. 98

Pawlukiewicz Krystyna 132
Pawłowski Zygmunt 64
Perkowska Agnieszka Anna 106
Perkowski Mariusz 98
Petrovs Vladimirs OP 132
Pierścieniak Sylwia 130
Pilecka Elżbieta 120, 137
Pio, o. św. 112, 127, 129
Piotrowicz Justyna 105
Piotrowski Stanisław, ks. 22, 27, 36, 59, 80, 85, 108, 130, 137
Piotrowski Tomasz 92
Piskor Dorota 91
Piwowarczyk Jan, ks. 128
Piwowarczyk-Milkowska Edyta 107
Podlasińska Milena, s. 80
Podlewska Barbara 112, 136
Pogorzelska Dorota 122
Polak Berk 30
Popiel Franciszka, m. 96
Popiełuszko Jerzy, ks. bł. 116
Popłatek Władysław, ks. 66
Popławska Eliza 117
Popławska Sylwia 120
Possevino Antonio 124
Powichrowski Tomasz, ks. 28, 80
Prokopowicz Marek 91
Proniewski Andrzej, ks. 64, 80, 95, 104, 107, 108, 109, 111, 112, 113, 117, 120, 126, 128, 129, 130, 132, 133
Pruszyńska Monika, s. 108
Przemielewska Edyta 102
Przybyła Anna 92
Puchacz Katarzyna 106
Puchalska Maria 121
Pućkowska Agata 32, 33, 85, 121
Pyrtek Stanisław, ks. 61

R

Raczkowska Małgorzata, s. 103
Raczkowski Jerzy, ks. 31
Radulska Agata, s. 87
Radziejewicz Teresa 91, 135
Radziszewska Anna 95
Rafał Wojciech 92
Ratzinger Joseph, ks. kard. 64, 98
Rećko Regina 117
Rembała Edyta 133
Rita Gvazdaityte 131
Rocławski Bronisław 64
Rogalewska Barbara 94
Rogalewski Grzegorz 105
Rogowska Anna 113
Rogowska Elżbieta 108
Ropiak Hanna 113
Rosik Seweryn, ks. 47
Roszkowska Jolanta 89
Rożenko Małgorzata 90
Rudzińska Elżbieta 98
Rudź Marek 95
Rupnik Marko Ivan SJ, o. 59
Rusecki Marian, ks. 19
Rutkowska Anna 105 (absolwentka z 2003 roku)
Rutkowska Anna 133 (absolwentka z 2012 roku)
Rybnik Andrzej 31, 38, 89
Rycak Zbigniew, ks. 80, 107
Rynkiewicz Wiesława 114
Rząca Magdalena Elżbieta 131
Rzepnicka Teresa 98

S

Sadowska Ewa 112
Saint-Exupery Antoin 73
Sak Małgorzata Dorota 77, 80, 95

Sakson Kristina 131
Salezy Franciszek, św. 31
Salome 18, 19
Samul Agnieszka 95
Saniukiewicz Barbara 115
Sanna Ignazio 53
Sarna Katarzyna Aneta 121
Sasinowska Teresa 81
Savostian Irina Justuna, s. 110
Sawicka Anna 119
Sawicka Bożena 96
Sawicki Adam, ks. bp 129
Schiller Leon 26, 33, 85
Seneka Lucjusz Anneusz 51
Seweryn Joanna Teresa 100
Sęczek Jerzy, ks. 31, 38, 69, 81, 134
Sheiherevich Natallia 130
Sidorska Magdalena 116
Siedliska Franciszka, bl. 124
Sieneńska Katarzyna, św. 98
Sienkiewicz Agata 94
Sienkiewicz Beata 94
Sienkiewicz Jolanta 90
Sienkiewicz Urszula 125
Sikorska Ewa 112
Siwicka Anna 94
Skiba Alicja, s. 93
Skłodowska Katarzyna 131
Skreczko Adam, ks. 29, 31, 35, 46, 77, 81, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 136
Słonicka Halina 64
Smaczny Joanna Halina 112
Smilginis Valdemaras 122
Smolarczuk Janina 89
Smółko Anna 116

- Snarski Zbigniew, ks. 29, 81, 110, 111, 112, 121, 123, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134
 Sobkowiak Jarosław, ks. 110, 116, 117, 122
 Sokolowski Andrzej Piotr 125
 Sokolowski Dariusz, ks. 65, 81
 Sokolowski Eugeniusz 90
 Sokolowski Mieczysław, ks. 114
 Sopoćko Michał, ks. bl. 13, 31, 45, 59, 70, 94, 112, 117, 120, 125
 Spiridovic Lilia 108
 Stacewicz Maria 115
 Stachurska Beata 112
 Stalenczyk Lucja 93
 Stankiewicz Anna 130
 Stankiewicz Antoni, ks. 56
 Stankiewicz Bożena, s. 120
 Stankiewicz Mirosław, ks. 112
 Stankiewicz Regina 114
 Stara Marija 94
 Starowieyski Marek, ks. 18
 Starszak Aleksandra 133
 Staśkiewicz Jarosław Jerzy 115
 Steckiewicz Jolanta, s. 121
 Stelmachowski Andrzej 56
 Stępień Antoni 19
 Stępień Paweł, ks. 81
 Stock Klemens SJ, o. 62
 Stokłosa Wojciech Jacek, ks. 103
 Stopczyński Mieczysław, ks. 13
 Stopniak Franciszek, ks. 57
 Strankowski Marian, ks. 29, 66, 81
 Strzelecki Stanisław, ks. 26, 66, 81
 Stypułkowska Beata 131
 Subotovic Lucija 106
 Suchocka Dorota Barbara 112
 Suchocka Maria Barbara, s. 96
 Suchomliński Wasyl Aleksandrowicz 94
 Sułkowska Bożena 89
 Supińska Janina 101
 Suprunowicz Dorota 108
 Suszko Edyta 97
 Suszyński Władysław, ks. bp 60
 Sutula Tomasz 126
 Suzo Henryk, bl. 100
 Swietłow Paweł 44
 Syrach 66
 Szafranski Adam Ludwik, ks. 36, 70
 Szalankiewicz Monika, s. 117
 Szanciło Maciej 120
 Szaruta Irena Wiesława 132
 Szczepańczyk Andrzej 96
 Szczepura Stanisław, ks. 31
 Szebiotko Mirosław 124
 Szorc Lilia 91
 Szot Adam, ks. 13, 25, 60, 67, 81, 102, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 128, 130, 131, 132
 Szotko Alla 96
 Szpakowska Małgorzata 96
 Szpet Jan, ks. 69
 Sztorc Marzena Beata, s. 133
 Szubzda Edyta 130
 Szumkowska Marzanna 117
 Szwatro Janina 105
 Szymanowski Mariusz 124
 Szymanowski Stanisław, ks. abp 15, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 27, 31, 32, 33, 36, 38, 53, 76, 113, 129

Ś

- Święcicka Aneta 114
 Święcicka Elżbieta 114
 Święcka Małgorzata 108
 Świrski Ignacy, bp 46

T

- Talocka Darekas 122
Tarasiewicz Krystyna Janina 103
Teresa od Dzieciątka Jezus, św. (z Lisieux) 89, 93, 99, 98, 103, 112, 130
Teresa od Jezusa, św. (z Avili) 97
Teresa z Kalkuty, m. bł. 111
Tichutina Liudmila, s. 129
Tochwin Urszula 124
Toczydłowska Barbara 125
Tokarczuk Ignacy, ks. abp. 43
Tomasevski Zbignev 126
Tomasz, św. 104
Tomaszewicz Żana 122
Tomkiel Jacek, ks. 81
Tomzik Jerzy 75
Troc Agnieszka 93
Trofimczuk Bernarda 122
Truskolaska Maryla Ewa 121
Trykosko Anna 94
Trzcńska Anna 118
Trzcński Edward 96
Tuczowski Romuald 118
Tur Ryszard 32
Twarowski Bogdan, ks. 90
Tyra Anna, s. 17, 24, 31

U

- Ubermanowicz Sebastian, o. 132
Ulewicz Anna 132
Urban Wincenty, ks. bp 132
Uspienski Leonid 132

V

- Vanier Jean 52
Vinciuniene Julija 107
Voicinovic Irena 98
Vorobiej Teresa 133

W

- Walenciej Katarzyna 110
Walendziuk Jarosław 134
Walesa Czesław 90
Walesiuk Luiza 110
Walsh Liam, o. 49
Wasilewska Aneta 99
Waszkiewicz Małgorzata 116
Weber Małgorzata 120
Weiss Anzelm, ks. 19, 58
Wielgus Stanisław, ks. abp 19, 96
Więckowska Agnieszka 113
Winsko Joanna 125
Wirkowska Małgorzata 129
Wiszniewska Agnieszka 101
Wiszniewska Lilija 119
Wiśniewski Janusz, ks. 81
Wiśniewski Piotr 81
Wiśniewski Sebastian Marcin 130
Wojnikowa Nechama 30
Wojtecki Dariusz Stanisław, ks. 68, 81, 115, 116, 125, 128, 137
Wojtukiewicz Józef 87
Wolczak Weronika Klara, s. 126
Wolosewicz Beata 101
Wróblewska Magdalena 114
Wyczawski Eugeniusz Hieronim, ks. 60
Wydra Marian, ks. 14, 81
Wynimko Alicja 107
Wysocki Marek, ks. 81
Wszyński Stefan, ks. kard. 77, 90, 103, 104, 107, 108, 111, 112, 113, 136

Z

- Zabielski Józef, ks. 35, 47, 63, 65, 81, 88, 102, 106, 116, 117, 119, 123, 126, 127, 132, 133
- Zachariasz 18
- Zackiewicz-Wysokińska Joanna 116
- Zadranovic Ivona 127
- Zadykowicz Tadeusz, ks. 24, 50, 81, 100, 104, 107, 111, 112, 115, 135
- Zagan Urszula 82
- Zajczyk Małgorzata 108
- Zajkowska Teresa 108
- Zaleski Wincenty SDB, ks. 19
- Zalewska Marianna, s. 96
- Zaniewska Jolanta 102
- Zawada Ewa 109
- Zdziech Stanisław, ks. 82
- Zdzieszynski Konrad 127
- Zgierun Alina 129
- Zieliński Zygmunt, ks. 67
- Ziemba Wojciech, ks. abp 32, 33
- Ziemianowicz Emilia 118
- Zimnoch Agata 100
- Zimnoch Krystyna 88
- Zimnoch Piotr, ks. 92
- Ziółkowski Andrzej, ks. 31
- Zubrzycka Małgorzata 131
- Zubrzycki Grzegorz 120

Ż

- Żdanuk Tadeusz, ks. 70, 82
- Żero Jolanta 89
- Żołobowska Elvyra 117
- Żukowska Anna 123
- Żukowski Henryk, ks. 82
- Żylionis Barbara 103
- Żywno Szczepan 128

„20-LECIE STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU jest czymś wyjątkowym. Ta wyjątkowość dotyczy tak białostockiego Kościoła lokalnego, jak i miasta Białystok. (...) Merytorycznie autor wydobywa w swoim opracowaniu Studium Teologii na światło dzienne to, co zwykle pozostaje ukryte w dokumentach archiwalnych, a co jest podstawą istnienia i funkcjonowania tej uczelni. (...) Trzeba przyznać, że 20-LECIE STUDIUM TEOLOGII W BIAŁYMSTOKU pana Łukasza Kalisza wymagające skrupulatnego analitycznego studiowania materiałów źródłowych, zaangażowania w dotarcie do osób związanych wcześniej i obecnie ze Studium, zainteresowanie się losami absolwentów jest dziełem samym w sobie imponującym, a w sensie naukowo-poznawczym także dziełem wyjątkowym. Praca ta ukazuje także część historii nie tylko w sensie kościelnym, ale także społecznym dla miasta Białegostoku”.

Z recenzji ks. prof. dr. hab. Mieczysława Olszewskiego